

CON THUYỀN MỒ CÔI

TỪ NGUYÊN TÍNH

PHẦN I

1

Thằng Lộng đặt can rượu vào đuôi thuyền rồi giục ông:

- Ông ơi! Người ta nhô neo cả rồi!

- Hượm đã. Ông lấy cái túi nhựa cho bật lửa và thuốc lào vào kéo bị ướt, rồi như hôm nọ chỉ nhai cho đã thèm - Ông Cát nói với cháu, bị con thèm ho lên vài tiếng:

- Hụ ... Hụ ... u ... u

- Cháu can ông mà uống rượu còn được, hút thuốc thì béo bỏ gì. Lần nào ông hút chẳng ho, Lộng không sao cảm được nước mắt. Ông lại bảo mặc kệ họ, ra biển khơi mù tít tấp, không có điều thuốc lào nó tanh cái miệng.

Hai ông cháu đi như chạy ra lười cát vàng mênh mông.

- Chắc! Trời loe loe thế này, chắc vớ được mẻ cá to đấy! Cháu nhớ cho cái đài vào túi ni lông rồi chứ?

- Cháu cho vào rồi, cả mấy cái bánh chưng người ta biếu ông nữa để phòng lúc không thổi nấu được.

Cha cháu, ông Cát nghĩ trong bụng mà không nói ra lời. Nó gọi mẹ ruột là người ta, người ta... Làm như người dung nước lã không bằng. Ừ thì nó không lên thành phố đi đánh giầy, ở nhà đi biển với ông. Nhưng ông Cát vẫn thấy xót trong lòng. Đáng lý ông phải cho nó đi học. Đang tuổi đến trường mà phải đi làm. Mà có phải là làm cỏ khoai, cỏ lúa trên đất bằng. Đi khơi, đành là dân vùng cát này, ai chả quen chuyện đi khơi. Nó còn non dại quá, thế mà khổ. Đành nào nó cũng không theo bọn trẻ lên thành phố nữa là may rồi. ông mong mình còn sống lâu, còn đi biển được, rồi xoay chuyển tình thế...

-Ông ơi! ta cho thuyền ra chéch mũi Chồng mấy sải? Không chờ ý kiến, Lộng cho lái vát về phía mặt trời hai sải. Mắt Lộng nhìn mặt trời một cách thoả thích. Một màu ngọt lừ toả ra. Ngày này quá ngày khác khảm vào người dân vùng cát thành màu đồng thau. Cái mặn mòi của biển cả, cùng ánh mặt trời đêm lại cho tiếng nói khoáng đạt của đại dương, lại có âm điệu du dương như tiếng sóng rì rào, dịu ngọt...

- Thế con nhất định không đến lớp nữa hả Lộng?

- Cháu không đi học nữa ông ạ !

- Thế sau này cháu đem cái lớp bốn...Ông Cát nén lại , không ra cái ý nghĩ mà phải nói lúc khác, ở trên bờ ông dậm chân bình bịch như người duyệt binh.

- Cháu đi học, mình ông làm sao kiếm ra cho đủ tiền để sống.

- Mày nói đúng.... Nhưng mà....

- Ông có để cháu lên thành phố đánh giày, bán báo có thiếu gì cái đọc. Nói chứ còn hay hơn đến lớp.
- Ông thì cấm tiết cháu có cái ý nghĩ ấy... Ông mà còn sống - Ông Cát nói đến đoạn đó thì lại tắc trong cổ họng. Thương cháu rồi lại thương thân, ông không sao vực được cái gia đình khốn khó này. Ừ thì giàu nghèo là do số. Nhưng cả đời ông lao động cật lực đầu tắt mặt tối không một ngày được nghỉ ngơi. Con ông cũng quanh năm xoay chong chóng ngoài khơi, ngoài lộng, rồi cái thằng cháu ông nữa, hỉ mũi chưa sạch lại ra khơi...
- Ông, sao ông rầu rĩ vậy hở ông? – Lộng thấy day dứt không yên.
- À ông đang nghĩ xem mùa tới nhà mình có nên chặt thêm ít phi lao dặm lại căn nhà.
- Ông ạ, mất non chục gốc đồi lấy cái đài bán dẫn rồi còn gì.
- Thì ông nói vậy, thật ra còn phải lo cho cháu đến lớp. Đi biển lúc nào chả được, nhưng học hành thì nó có lú có thì. Đề lớn tồng ngồng lại thẹn.
- Cháu biết vậy, nhưng mà không thể để mình ông đi với người khác được. Người ta bắt nạt cháu thì còn chịu được, chứ ông làm còn gấp ba người khác ấy chứ, ông nể, cứ bị thiệt.
- Ừ thì thiệt một tí, đời nó bù vào chỗ khác.
- Bù đâu chả thấy, họ cứ đeo vào ông. Còn chuyện phình phờ làm như ông là nhà báo thời tiết không bằng.
- Mà cháu, nghe đài nó báo thế nào?
- Trời nắng, gió nhẹ... Ông chả nói câu mực và câu tôm đều được là gì.
- Thì cũng tin vào nhà báo thời tiết chứ... Này, con mẹ mày nó nói sao?
- Còn sao nữa,, ra thành phố làm thuê... Rửa bát, quét nhà....
- Thì cháu cũng phải thương cho hoàn cảnh của mẹ chứ!
- Ông bảo cháu mà không thương còn cầm mấy cái bánh chưng và trăm bạc làm gì.
- Mẹ cháu cực chẳng đã mới phải bước chân ra đi... Ông Cát không nói hết câu, đưa ngón tay chuỗi mẩn ra chấm giọt nước mắt khô như hạt muối nơi kẽ mắt.
- Cả ông và mẹ cháu không muốn cháu ra thành phố đánh giày. Thế bà ấy còn ra đó làm gì? Cháu lạ gì mấy bà rửa bát, hầu hạ khách hàng... Nét mặt Lộng có vẻ bức bối. Một làn gió làm hất ngược mái tóc vàng hoe như người ta chống ngược chiếc chổi quét lên một hòn than đen bóng...
- Ta cho chạy vát về phía nam cháu ạ !- Ông Cát dịu giọng nhắc cháu.
- Ông xem kia!... Hôm nay cả làng ra biển, lại chả ê hề tôm cá! – Lộng không dấu nổi niềm vui, thoát chốc em đã thành người lớn, can dự với ông chuyện làm ăn.
- Thì ông đã bảo cháu mà... Kiếm được con tôm, con cá là ăn cái lộc biển cho mình . Ba cái thằng mất dạy nó dí chân vào mặt bảo cháu đánh giày, có sướng không chứ?
- Ông nói thế chứ... cháu chỉ loáng cái là được vài ngàn đồng. Gặp người hào phóng không có tiền lẻ, mà vui tính lại cho thêm cả tiền, còn dặn dò lần sau gặp tao là cứ gọi nhé!
- Thế mà cái lần ông lên thành phố tìm cháu. Mặt mày thâm tím, bọn nó chả tẩn cho thừa sống thiếu chết mà chưa cách.

- Đó là đạo đầu tiên cháu mới lên, còn bị bắt nạt. Chứ khi quen thổ rồi. Ông lại gọi về – Giọng Lộng ra chiều tiếc rẻ...

Ông Cát vỗ về: - Thôi mà... cũng tại ông không đủ tiền nuôi cháu... Khốn khổ cái thân ông.....

Ông không nhận ra làng quê, bờ cát đâu nữa. Biển mênh mông cùng lúc ủa về trong cặp mắt già nua của ông. Ông đón luồng gió mát, có sức cảm dỗ lạ lùng. Bao giờ cũng vậy đôi cánh của biển cả mở ra làm cho ông quên đi mọi vất vả của đời người. Trái tim ông lại khát khao được đi khơi đi lộng. Khát khao dang đôi cánh ra che chở cho đứa cháu tội nghiệp.

2

Cha của Lộng là một tay đánh cá giỏi có hạng. Lặn xuống đáy biển căng đường đáy không hề biết mệt. Lại có tài nữa, cho điều thuốc lá vào lòng bàn tay úp chặt lại, lặn xuống đáy biển khi ngoi lên vẫn phì phèo làm cháy điều thuốc phun khói ra phì phì. Năm Lộng lên bốn tuổi, đã được cha cho lên thuyền chở phăng phăng ra ngoài khơi. Cha bảo, thằng Lộng là đứa con mẹ đẻ rơi đẻ rụng ngoài biển cả, nó là con của đại dương, phải cho ra biển sớm, Sau này, sẽ là thằng bơi lội có hạng. Mà vào được thủy quân thì làm trưởng soái của biển cả. Mẹ nhiều lúc không dùng được dòng hồi ức, chép miệng:

- Lần ấy, cũng khổ lắm cơ... Ông thì ốm nặng, mẹ bụng mang dạ chứa thể mà vẫn liều lĩnh cùng bố Khôi con đi biển. Mẹ cũng tin rằng con phải tháng nữa mới sinh.

- Có đúng là tháng sau nhà mới ở cỡ chứ? – Bố hỏi mẹ

- Chắc là phai hơn tháng nữa! – Mẹ trả lời không chắc chắn lắm.

- Thôi được. Ta cứ phải đi thôi! Kiểm lấy ít tiền mua thuốc cho ông.

Mẹ giấu bố đưa đi ít vải làm tả lót cho trẻ con và ít thứ lặt vặt khi có việc.

Con thuyền băng bờ gặp gió lao ra gần đảo Đàn Bà. Bố bảo mẹ cầm tay lưới cho chắc. Mẹ tỳ vào mạn thuyền lấy sức. Bố vắng người cho sóng nuốt chừng lấy mình. Chà mẻ lưới mới ra mẻ chứ. Ế hề là cá cho xuống đáy khoang. Chú Bình bảo mẹ: - Chị làm cho cẩn thận kéo quá sức đây. Nói đến chú Bình, ai chả thương, vợ bảo vào Bình Dương tìm người nhà làm ăn. Chú nghe vợ bán hết cả cơ nghiệp theo vào đó. Ở nhờ, ở đỡ người ta, sau tuyên bố thằng thừng, anh có về thì về. Em khổ không chịu được...Đành phụ lại tình anh thôi ... chú về hôm trước thì hôm sau nhận được ở bưu điện giấy ly hôn của vợ. Thương tình, bố rủ chú đi phụ với nhà mình.

Kéo được mấy mẻ lưới, trời đã sập xuống. Trời hơi oi. Mấy con thuyền bạn đã xuôi xuống xa mạn đảo Chồng. Chắc cũng vào bữa tối rồi. Mùi cá nướng ở đâu đó thoảng trong gió. Bố thái con cá thu ù còn giấy đành vạch ra từng nhát như người cắt ở chợ bán lẻ. Chú Bình nhón lửa để nướng cá. Món cơm nắm còn ủ trong đám đồ đưa ra. Bố bảo mẹ: - Minh ăn cái món cá nướng này tắm bổ. Còn anh và chú Bình nhắm rượu bằng cá sống. Mà em có làm nem rượu cho con nó khỏe.

Đêm ấy trời không trăng sao. Gió lùa từ đại dương lên mơn man, mát rượi. Hai gã đàn ông nằm ôm nhau. Mệt mỏi của ban ngày và xoa bóp của rượu làm cho thần hồn tan ra cùng biển cả.. Những vệt sóng từ trùng khơi chạy như đuổi nhau thành từng tia lạ lùng và man dại. Những khúc nhạc lạ lẫm, thoảng cất lên, chỉ ở đại dương về đêm mới có, dâng lên theo hơi thở cầu biển cả i ầm.. i ầm xa xôi... hư thực...

Đến nửa đêm thì mẹ đau bụng.... Đầu tiên mẹ tưởng là do ăn mấy nhát cá nên mới ra nông nổi ấy. Đau dữ quá không nín được, mẹ đập ngay vào tay bố, kéo bố dậy:

- Anh Khơi ơi! Dậy mau đi!

- Có chuyện gì hờ em?

- Không biết được. Em đau bụng lắm!

- Đau thế nào?

- Không biết được ... Lạ lắm.

- Hay là em đau đẻ?

- Làm sao mà đẻ được?

- Chị đau đẻ à? – Chú Bình lo lắng hỏi.

- Chả hiểu nó làm sao... Mẹ cố kìm cơn đau. Nhưng càng kìm cơn đau càng kéo lên dữ dội.

- Làm thế nào hờ anh Khơi – Chú Bình hỏi giọng run run.

- Ta dương buồm lên, tranh thủ còn ít gió mau mau chạy vào bờ thôi.

Mẹ cố gượng dậy giúp bố và chú Bình dương buồm. Cơn đau làm mẹ đổ sập xuống như người ném mề lưới. Thuyền chạy vào hướng bờ. Mẹ cứ ân hận một điều là không biết có đau thật hay bỡn, lỡ lại làm mất một mẻ lưới. Ông thì nằm ôm quay ôm quắt trên bờ, không thuốc thang. Vay mượn ngân hàng chưa trả kịp, người ta đưa giấy về xã nhắc ê cả mặt.

Đi về gặp mấy người đang ra khơi. Họ hét hỏi bố:

- Nhà Khơi chắc trúng lưới nên về hả?

- Kể là liều đấy, ai bảo bụng mang dạ chứa lại dám ra biển. Bố cười, buông lời đùa lại ... ừ ờ ờ thì làm con của thần Biển ... càng giỏi chài lưới chứ!

Mẹ rên rầm. Bố cho thuyền dừng lại cắm neo. Chú Bình, không nói không rằng nhóm lửa đun nước sôi. Mẹ đau quặn thắt cả người. Chú Bình quát:

- Anh lặn qua thuyền đi ... Lặn ba lần cho chị ấy dễ đẻ. Sau này mỗi lần có chuyện vui, lúc uống rượu chú pha trò. Không hiểu sao chú lại bày ra trò ấy. May quá mẹ tròn con vuông, bố đặt ngay nó cái tên là Lộng. Kỷ niệm lần đi lộng ấy, bố bảo chắc sau này Lộng là tay thạo nghề chài lưới. Vì mấy ai sinh ra đã đi thuyền đâu. Thế mà năm bốn tuổi bố cho Lộng lên con thuyền chở băng băng ra biển cả. Nghe tiếng sóng biển sớm nó gan lì không biết sợ.

-Cháu à! - Ông Cát thấy cháu ngồi ngật ngưỡng ngủ gật hỏi như quát vào tai.

- Dạ! Lộng giật mình trả lời ông như gào lên trên sóng biển.

- Thế mấy đứa lên phố đánh giày đã đứa nào về chưa?

- Chưa ông ạ!

- Rõ khổ!

- Khổ gì mà khổ hử ông?

- Còn không biết khổ à!

- Loáng một cái đã kiếm được ngàn bạc ... Ông bảo cân cá được bao nhiêu?

- Bao nhiêu ... cá mình thu hoạch, của đất trời tổ tiên, còn cái kia là của bố thí.

- Ông nói thế ... Bằng công lao động đấy. Đánh không ra gì người ta còn đá đít.

- Đúng là quân thâm độc ... Con nhà người ta thế mà cũng dám đá à!

- Ông bảo, có lão còn quýt tiền chứ lại.

- Thế cơ à! mày nói rõ ông nghe thử xem nào.

- Cái hôm ấy cháu đang sách cháp đi thì gặp ba gã vào quán Carao ôke gọi: Ê nhóc, đánh giầy. Sướng quá đi mất. Từ sáng chưa mở hàng đôi nào. Cháu cầm cùi đánh toát mồ hôi xong, lại còn thất nút giầy cho từng người. Một gã chừng tuổi bố đi giầy vào mũi, nói: Cái quân lười nhác Mày đánh thế này à? Tên khác phụ họa: Cái món xi chết tiệt này xin cả giầy của người ta. Xi tốt, ngoại đấy chú ạ. Tốt gì cái của này. Nói rồi cả bọn vào quán Karao ôke. Bụng đói cồn cào, chết không khéo nó quýt thật. Cháu mếu máo chạy vào theo. Một thằng định giơ tay tát cháu. May có một cô ăn mặc loè loẹt, chót nhả: Kìa anh sao lại đánh nó. Anh phải đánh cho bọn đánh giầy này biết tay. Xem nào. Ấy chết. Nó là em của em đấy. Em có cả em hã, sao không nói từ đầu. Nay em lần sau, đánh cho anh nhé. Anh cho tiền đây. Ông biết không, nó nói nhỏ vào tai cháu: có cút mẹ mày đi, ông đá đít cho bây giờ Cái cô bệnh cháu ấy, chắc là dân nhà quê mới lên. Kể thì cũng còn tốt chán, khề nháy mắt: Thôi em đi đi ... Để chị cho lão ra bã... Ông Cát húng hắng lo. Lần này ông không hút thuốc mà vẫn ho rũ rượi, đoạn lấy can tợp một hớp rượu. Nói một mình nghe: Đời cùng còn người tốt... Ông đã bảo với cháu mà lại.

- Ông bảo sao? – Lộng gặng hỏi lại ông.

- Ông bảo không thiếu gì người tốt. Nói rồi ông chếp miệng, tu hớp rượu. Ngay như ông đây này nếu không gặp người tốt thì hôm nay đâu còn ngồi đây với cháu mà câu mực, câu tôm ở biển quê mình ...

Lộng nhìn ông khề mỉm cười ... Ông lại sắp kể câu chuyện bị địch bắn rồi đấy, biết vậy nhưng vẫn giục ông:

- Ông kể đi. Cháu nghe nào, kéo cháu buồn ngủ díp cả hai mắt đây này! ...

- Cha anh, anh lại đùa ông rồi hử? - Ông đưa can rượu tu một hơi. Tiện tay buộc vào dây thùng bên bằng vỏ dừa ném tùm xuống biển. Ông vẫn khoe với Lộng - Ông ném xuống đó làm lạnh đấy! ...

Vào cái năm một ngàn chín trăm sáu bảy ấy ... Giặc Mỹ ra bắn phá vùng ven biển nhà mình giữ lằm. Trên không địch dùng máy bay của hai lực lượng không quân và hải quân. Dưới biển dùng tàu khu trục và tuần dương hạm cho pháo kích vào vùng biển quê mình. Thời đó đi biển khổ lắm. Lỡ không gặp may gặp người nhái. Bọn biệt kích của Mỹ – Ngụy ấy mà không làm sao mà trốn thoát được. Chúng bắt bố, cho lên thuyền, có khi là mất mạng ... Mặc kệ, chết chóc ta cũng phải có cách gì chứ. Chà chà, ta kéo pháo cao xạ xuống sát mép nước, bắn soi đường cho pháo mặt đất nả vào tàu chiến. Thế chưa đủ, các thuyền đánh cá của ta ra khơi, gặp tàu của nó phát hoả làm điểm sáng co pháo mình ở trên bờ điều chỉnh tiêu cự mà nả đạn.

Thời đó ông cũng mới vừa trao khăn quàng lại cho các bạn, được kết nạp vào đoàn. Vinh dự lắm. Lại được vào đội du kích cảm tử bảo vệ vùng biển. Ông được biên chế vào tổ ba người: Đồng chí Cát (ông đây), đồng chí Hùm (bố chú Bình) và đồng chí Lèo (đẻ ra chú Lái) là tay súng trường cừ lắm.

Huộm đã, rồi ông kể cháu nghe. Tại sao bố chú Bình lại có tên là Hùm, cái lão Hùm ấy mà, là chúa giỏi. Hai bàn tay không mà lặn xuống biển bắt được mỗi tay một con tôm hùm tổ bố, cả nửa cân ấy. Tài thật, ở cái vùng biển này lúc nào cũng có người tài Nhiệm vụ của tổ cảm tử ấy à, phải áp sát tàu địch. Dùng địa lôi và ống nứa, hoặc ống tre nhìn bên ngoài tưởng là phao, nhưng lúc gặp tàu địch là phóng hoả sang cho tàu ta ở bên bờ bồi pháo vào cho nó chừa đời.

Lần ấy căng lắm. Mà thằng địch có phải là thường. Nó cũng tìm cách đề phòng chứ. Với lại quân mình ra khơi cũng phải tìm cách trà trộn vào thuyền bè của dân thì mới che nổi mắt địch được. Trên mặt đất có khu phi quân sự, vĩ tuyến ngăn cách bằng cầu Hiền Lương, chứ ở biển thì chúng chịu. Ra đến biển là dân hai miền có thể gặp mặt nhau. Nói tiếng là chúng nghe thấy nhận ra. Nhưng bằng ánh mắt thì chúng chịu.

- Lộng? Tao ru cho mày ngủ rồi hả?

- Không cháu vẫn còn thức đấy, ông kể đi!

- Cha mày. Mắt díp lại, cái tay phải thức mà kéo câu đấy.

- Ông kể cháu. Mà ông đừng hút thuốc lảo nữa, kéo ho lại khốn. Cá tép nó chả chịu cắn câu.đâu.

Thế là lần ấy tổ của ông. Đồng chí Cát, đồng chí Hùm và đồng chí Lèo được trang bị AK, B40... tạc đạn ra khơi ... Phải đánh chúng nó mà giữ lấy vùng trời vùng biển chứ. Đêm ấy trên bãi biển các đồng chí chỉ huy làm lễ xuất kích. Các bà, các cô không nhìn được khóc, khóc thút thít. Nếu không chê tui đen thì sau đợt ni về sẽ làm lễ vợ chồng. Thằng Lộng không được cười, trêu ông: Thế mà người ta bảo, ông lì như Cát.

- Cha cái thằng, lúc trước ông của mày ai chả mê về cái tài đánh bắt cá ... Cái thằng Khôi còn giỏi hơn ông cơ mà chỉ cái tội liều ...

- Chắc bố cháu cũng bắt chước ông đấy!

- Thì cháu bảo, dân làng Cát mấy ai được học hành chữ nghĩa. Cả đời lặn ngụp với sóng gió. Như con cá ngoài biển khơi, lên bờ còn vậy vùng làm sao được.

Thằng Lộng thấy nhúc nhắc cần câu vội lấy khuỷ tay cuộn từng vòng từng vòng. Bàn tay xò ra nom chẳng khác gì cảnh phi lao gầy guộc. Bất thần, bàn tay khoát tròn dèo như người múa trên đầu, đặt con mực to bằng cái vung nổi trong khoang. Hờ cả răng lợi ra hỏi ông: Có được cân hờ ông?

- Cũng khá khá đấy! - Ông Cát nuốt cái ực nước miếng vào trong cổ, coi bộ rất thèm được nhắm rượu với mực sống.

- Hay cháu cắt nhỏ ra để ông nhắm?

- Huộm đã, ông vừa bơi thì rồi còn gì?

Tiếng sóng vỗ ì ọp vào mạn thuyền như rủ rì. Nhìn thấy thằng cháu ngồi thu lu, vùi đầu vào mớ vải buồm, ông Cát cất giọng khàn khàn, xa xôi như thể tiếng nói ì âm từ đại dương dội lên, kể về trận chiến với tàu biệt kích Mỹ.

Đêm ấy trời tối mịt mùng. Ở biển trời lại càng mau tối. Phải nhận ra hướng đi bằng các ngôi sao. Những ngôi sao thật thân thuộc với người đánh cá biển. Nhìn vào sao, người ta biết mình ở xa đất liền bao nhiêu cây số. Biết mình đã vào gần lắm, ở Phương Nam có người bà con trong vùng địch hậu. Biết con thuyền còn cách xa bờ biển đảo Hải Nam bao xa. Nhìn sao nhận ra con đường còn phải bơi chèo, mệt mỏi, cũng phải gắng gượng mà sải tay, kiên nhẫn mãi vượt sóng gió để còn vô số những bè mảng, thuyền của ngư dân đi khơi. Không có họ thuyền cảm tứ sẽ bị địch tóm gọn, không tài nào mà tiếp cận được tàu chiến địch.

Cát cùng với Hùm và Lèo thả lưới. Hàng chục thuyền khác cũng thả lưới như thể không có chuyện gì xảy ra.

Hùm sốt ruột nói:

- Hay hôm nay chúng không đi hờ Cát?
- Bậy nào ... Trên báo chiến dịch của chúng mới bắt đầu.
- Kệ nó, mình cứ làm vài mẻ lưới có sao! – Lèo có vẻ bức mình vì động tác rời rạc của Hùm. Câu nói của Lèo chưa dứt thì cả một vùng biển sáng rực lên. Trên trời bỗng pháo sáng bùng ra như thể bọn giặc cùng lúc bật công tắc đèn trời. Tiếng động cơ phản lực và tàu thủy cùng lúc ập đến đè lên ngực và tai muốn xé nát cả màng tai, đè bẹp những con thuyền và người dân đánh cá. Thoắt một cái tàu khu trục lù lù nổi lên bênh trên mặt biển. Tiếng máy tàu im bật. Rồi tiếng rền rẹt của xuống máy quét lia lịa, bao vây toàn bộ thuyền bè lại, vòng hẹp dần.
- Ê tụi bay ai cho ra biển? - Tiếng quát từ loa phóng thanh trên tàu khu trục:
- Yêu cầu bà con dừng ngay việc đánh cá xa bờ.
- Yêu cầu dừng ngay công việc!
- Yêu cầu có vũ khí phải nộp lại!
- Ai không tuân lệnh sẽ bị bắn bỏ.

Có tiếng nói to cốt át tiếng loa từ thuyền ngư dân:

- Chúng tôi đi đánh cá ở biển không đụng đến các ông!
- Chủ quyền của nước Việt Nam dân chủ cộng hoà!
- Chúng tôi có quyền được đánh bắt cá!

Ánh đèn pha lướt từng con thuyền, một giọng nói đặc sệt của địa phương vùng cát:

- Yêu cầu bà con đem nộp bọn du kích ngay cho!
- Mẹ thằng nào đi liếm gót giặc.
- Đầu hàng đi không bắn bỏ! – Tiếng lên đạn loạt xoạt!
- Đã đảo xâm phạm vùng biển Việt Nam dân chủ cộng hoà.

Tiếng Hùm nói nhỏ vào tai Cát: - Bây giờ phải áp sát vào tàu giặc. Anh bảo với tụi nó là đại diện lên thương thuyết. Tôi và Lèo sẽ trèo lên, anh ở dưới này bắn B40.

Một chiếc xuồng máy chạy ngoằn ngoèo như con rắn làm các con thuyền nhỏ bị xô nghiêng ngã chực chìm nghiêng trong nháy mắt. Cát nói với Hùm: Tôi lặn giỏi để tôi lên tàu giặc, hai đồng chí cứ nhắm vào buồng máy mà nã B40.

Chiếc thuyền cảm tử lại áp mạn tàu. Cát cầm đoạn ống tre bên trong có chứa chất phát nổ, một tay với lấy thành tàu đu người nhảy lên, miệng gào lên cổ tỏ vẻ khiêm nhường:

- Đề nghị để bà con tôi được yên ổn làm ăn.

- Bắt lấy thằng này ... du kích đấy!

- Mày ... - Cát cố dương mắt ra nhìn xem đứa nào làm phản. Thì ra thằng Hứ cái thằng nhát như cá bỏ trốn đi biệt tích từ lâu nay; Cát gào to cho dân làng ở các thuyền nghe: Thằng Hứ! Đồ phản bội dân làng - Đồng thời cùng tiếng nói của Cát là lửa bật ra từ ống tre. Cùng lúc Hùm và Lèo nã đạn vào khoang máy tàu giặc. Phía bờ đạn pháo vạch từng đường thẳng căng vào điểm phát sáng. Tiếng máy bay bổ nhào ném bom. Đạn rốc két nhắm vào những chiếc thuyền đánh cá vạch từng đường lửa ... Cát hét lên: Bắn bỏ mẹ chúng nó đi - Lao ống nổ và bắt ngờ nhảy xuống biển lặn mất tăm.

Ông Cát bị thói quen cảm tử. Kéo sợi giây buộc can rượu từ đáy biển lên làm một ngum. Về mặt không dấu nổi niềm vui: Uống rượu trên biển thích thật. Say từ bàn chân say lên ... Mắt nhoà vào dòng ký ức, xa xôi mà như mới ngày nào.

4

Biển cho làng Cát bao hải sản quý giá. Cho người dân làng cát dừng cảm đời này qua đời khác. Lòng khát khao tìm hiểu về biển cả nguồn sức lực dồi dào của đời người. Lấy nơi biển sự mặn mòi của cá tôm, thơm phức và bổ béo. Nuôi sống cho con người, dâng hiến cho con người không biết ngừng biết nghỉ. Con người dựa vào biển cả để sinh tồn, đời này qua đời khác. Với biển khơi dù mệt mỏi nhưng cũng không được chán nản. Từ lúc lọt lòng mẹ vừa cất rón oa oa chào đời đến khi nhắm mắt đã có tiếng biển reo trong máu và trào dâng trong mỗi phút giây sống. Trong bàn tay ấu thơ vọc cát, trong bàn tay trắng kiền khoát nước biển, ôm biển vào lòng, lặn ngụp trong biển cả đầy thân thiện và xa lạ biết bao ... Đời ông bà tổ tiên của ông Cát sinh lập cơ nghiệp, gắn bó với biển cả. Đời ông Cát vọc cát biển và chèo chống không ngại ngại. Từng chiến đấu với giặc giã, từng ước mơ chinh phục biển cả bằng con thuyền, bè mảng, rồi thời gian cứ lướt dần buột qua như bàn tay như sợi dây thừng. Phút chốc trong tay còn đầu gút kéo co với biển cả, không hề chán nản nhưng cũng không thể kéo được biển vĩ đại trở thành nhỏ bé, thành ao nhà, mặc sức làm theo ý mình. Chỉ biết dặn con cái nhà. Yêu lấy biển, núp mình trong biển cả, mò trong đó tìm lấy nguồn thức ăn vô tận, nguồn sống không bao giờ biết chán nản. Mệt mỏi của lần đi biển, với lấy chai rượu, vùi trong giấc ngủ, vùng dậy khỏi lá buồm, lại căng buồm, kéo cột ra khơi. Biển quen biết mà lạ lẫm xiết bao ...

Lộng được cất rón và tắm rửa bằng nước biển, khóc tiếng khóc chào đời nơi đại dương mênh mông. Tưởng là biển bao la chờ cậu khôn lớn, mới đón người cha dừng mãi đi gặp thủy thần. Ai ngờ cơn bão quái ác, đã cướp mất cha em. Ông dắt Lộng đi khắp lượt người nằm đắp chiếu trên bãi biển để nhận mặt. Thằng Khơi bỏ cháu đấy. Nó không ở với ông cháu mình đã ra khơi rồi. Bỏ cháu gã trai có trái tim cực lớn. Rồi bộ đội về làng, tay dắt theo người con gái, ông hỏi, Khơi mày đưa con nào về đấy. Con đưa nó về làm dâu thầy mẹ. Nó là đưa con gái cô út. Cha mẹ bị thần biển cướp đi rồi. Về làm dâu nơi làng Cát nhà ta thôi. Nó có biết phơi cá không. Vợ con còn biết nướng cá cho đàn ông nhắm rượu. Nó có biết ra bãi biển ngóng đợi con thuyền cô út của người chồng đi khơi về không? Nó có biết nhảy lên thuyền ra

biển để tìm chồng không. Mẹ con đẩy, cái con Khoai, có bộ đa đo au của khoai làng Cát. Nó siêng năng như con sóng biển. Biết dậy cùng lúc với mặt trời. Biết đi ngủ cùng con nước lên đợt cuối. Và nó để ra cháu nơi biển cả, nơi lộng xa kia và cho cháu cái tên Lộng vậy đấy. Bao giờ quá đã đem cha cháu đi hầu hạ thủy thần dưới đó. Ông biết mà cái số ông chưa được ngồi trên bờ ngắm trăng sao mà uống rượu, mà cười đùa với sóng biển. ông phải ra khơi thôi. Cháu đừng bỏ học, còn ông đây. Còn sức, ông còn cho cháu con tôm con cá. Cháu phải kiếm được cái chữ học lấy cái nghề lái tàu. Vùng biển quê ta, đời này qua đời khác chỉ có con thuyền nhỏ, ăn mảy con tôm con tép ven bờ. Ôi biển cả, có cơ man là cá to, cá lớn ... vậy mà dân làng Cát, cái bụng vẫn lép. Cái gan đâu có bé, mắt lại không nhìn được xa ...

Một chiều, ở lớp về không thấy mẹ và ông đâu, Lộng đứng thần thờ nhìn ra biển. Bao giờ cũng vậy, buồn hay vui Lộng đều ra biển. Thấy cô trách mắng không có tiền học, ra biển,. Lúc được điểm mười ra biển. Bố mẹ cãi nhau về túng túng bán không đủ tiền sửa lại tàu thuyền. Lộng ra biển. Biển không hề nghe thấy lời than vãn của em, sóng từng đợt vui lấp đi nỗi đau khổ, dằn vặt và bỗng nhiên oà lên cười vui. Đừng buồn rầu ... Đừng buồn rầu làm chi. Con Tuyết nhỏ nó chả, nói với Lộng rồi sao? Mày đi ra nơi biển cả mà nhút nhát hơn con gái. Thiếu gì cách kiếm sống. Ra biển mà hôi rùng, cũng được bát tép mà kho. Hay là mua lấy ít hương vàng bán cho người tắm biển lên lễ chùa. Đi làm thuê đâm bóp cho mấy lão Tây ba lô mà không sợ à. Sợ gì? Sợ bọn nó bắt cóc bán cho nước ngoài. Đen như tao có ai ngó đến. Lòng phải kìm mới không thốt ra, bảo mày như hòn than nhưng bù lại có mái tóc cháy màu nắng không khác gì con bé trong phim. Hơ, mày bảo sao. Hay tao với mày lên thành phố làm thuê kiếm sống. Còn ông. Ông ở lại một mình thương lắm. Mẹ tao bỏ đi biệt tăm rồi. Để ông lại, nhờ xảy ra chuyện gì thì ân hận lắm. Không việc gì đâu, kiếm được tiền gửi về cho ông, sợ gì. Mới lại cậu có tiền đâu mà theo học. Để ông cậu đi làm cửu vạn cho mấy lão tham lam à. Kiếm được ít tiền bị nó trấn đằng đầu lột đằng đuôi. Lại phải cõng trên lưng một thằng cháu vô tích sự. Nhưng bỏ học thì tiếc lắm. Tuyết nhìn thẳng vào mặt bạn tỏ vẻ thông cảm, nhưng không nhìn. Cậu chế giễu mình rồi, lấy đâu ra tiền mà đi học. Mình học còn kém cả Tuyết cơ. Cả đời vất vả trăn mặc. Bây giờ lại phải thay cha mẹ mình ...

Hai đứa lặng lẽ đi trên bãi cát. Mặt trời đã khuất ở dãy núi mờ xa. Tận đâu tận đâu, trong câu chuyện ông hay kể đó là Trường Sơn quanh năm mây phủ. Rừng Trường Sơn đàng đặc từng vùng cát này vào cực Nam xa xôi. Lộng nhìn ra biển khơi, không khỏi thở dài vì thấy mình bất lực. Một con thuyền vừa xuất hiện ở phía chân trời ... Con thuyền cô độc đang chạy thì cùng thời gian, chạy vào bờ kịp tối.

- Cậu nghĩ gì thế? – Tuyết hỏi gặng.

- Phải xa xóm chài này, mình nhớ lắm!

- Bọn mình còn trở lại cơ mà!

- Liệu ở trên ấy có sống nổi không?

- Lo gì, rửa bát, đánh giày, hoặc nhận ít sách báo theo tàu xe đi khắp đó đây...

- Kể ra cũng có thích đấy Nhưng còn nơi ăn ở?

- Lo gì, nhà mình có người bà con bán phở trên phố, ta xin ở nhờ...

- Họ lại có thể cho bọn phát phơ như tụi mình ở nhờ?

- Cậu cứ nghĩ chín đi, mình sẽ đợi.

Ông Cát thấy nặng nặng ở đầu ngón tay, chẳng nói chẳng rằng kéo vội dây câu. Miệng khẽ gọi: Lộng ơi! Không có tiếng trả lời. Chép miệng, tưởng Lộng ngủ nên nói rõ thành tiếng. Đó có phải là thói quen của người đi biển, hay riêng ông lúc cô đơn thèm nói, nói một mình cho mình nghe. Biết là một mình, cứ thích nghe như nói chuyện với ai đó – Chắc chú chàng lại nhớ cái bọn đánh giầy, bán báo, ở phố xá chật rộng chân rộng căng. Nằm chi mà nằm. Cứ như người ta xếp cá ở chợ mà bán. Sướng chi cái kiểu ấy chứ. Nóng bức ngọt ngọt. Chẳng biết cái thể thống dân biển. Chật hẹp hơi hám. Chứ ra biển muốn hít thở không khí quanh năm không biết chán. Lại còn ăn uống, vài con cá tạp nhạp. Chứ ở đây à, muốn ăn gì thì ăn. Cá đấy, mực đấy cứ việc. Vài ba nhánh tỏi, tí chanh, rắc với ít rượu là cứ ê hề. Trời, biển và mình. Ai bảo đời không sướng. Nói chứ cái ông trời, thằng Lộng cháu bảo có lạ không. Lại sinh ra cái biển, rộng hếch rộng hoắc. Không cho người ta biết đáy biển nó ra sao. Mò được xuống chỗ này thì mất chỗ kia. Biết nơi đâu mà mò đáy biển. Cả đời toàn đánh đổ. Đời nọ sang đời kia, đánh cá, câu mực mà không tài nào hiểu được. Lạ thật!

- Thế sao ông hứa với cháu là dạy cháu lặn?
- Á chà chà! Ông tưởng cháu ngủ rồi?
- Cháu ngủ được lúc. Ông hút thuốc lòn đánh thức cháu dậy đấy.
- Cái thằng từ chập choạng ông đã hút điều nào đâu.
- Rõ ràng ông kéo sòng sọc, lại còn nói chuyện với ai nữa!
- À ông đang nghĩ đến cái đoạn đánh tàu giặc và bị bắt.
- Nó chở ông vào tận đâu hả ông.
- Xa lắm ... Có lẽ tận Đông Hà, Cửa Việt thì phải.
- Thế nó không giam ông lại à?
- Sao lại không. Nó cột ông vào cột buồm. Và định hạ thủ mà lại...

Sóng đập vào con thuyền bé nhỏ. Chỉ có sóng cứ trề mãi. Từ lúc ông Cát biết biển vẫn thế. Bây giờ vẫn thế. Lên đến bờ rồi ông lại nhớ, nôn nao ... Đi trên cát mà ông cứ tưởng dưới bàn chân bập bênh sóng biển, ru rì thì thầm.

6

Pháo mặt đất từ trên bờ nhờ có ống phóng của ông Cát mà điều chỉnh cự ly bắn ròn rã. Hai ông bạn Hùm và Lèo nhắm vào khoang máy nã B40. Một chiếc tàu biệt kích và cả bọn nhảy sang lia đạn như điên. Tiếng đồng bọn hô:

- Phải bắt sống bọn Việt Cộng!
- Không cho chúng nó thoát!
- Sẽ thưởng cho thằng nào tóm được chúng nó.

Cả ba người cùng nhảy khỏi thuyền lặn một mạch. Xuồng máy chạy rần rạt trên mặt biển, xối đạn uy hiếp. Lần này chúng không thèm vây bắt thuyền của ngư dân, mà vây bắt bằng được con thuyền cảm tử.

Ông Hùm bị ngay loạt đạn đầu tiên của giặc bắn trúng, màu đỏ lan ra mặt biển. Ông Cát lặn một mạch ra xa tránh đeo bám của tàu và xuồng máy biệt kích. Vừa ngoi lên mặt biển lấy hơi đã bị ngay một ánh đèn pha cực mạnh dọi vào làm nẩy đom đóm mắt. Những nắm đấm tới tấp đánh thẳng vào mặt. Không để cho ông kịp chống cự hoặc lặn ngụp xuống biển. Chúng chụp lấy ông như người ta dùng vợt vớt cá. Phải bắt sống bằng được thằng ném ông phóng lên tàu chỉ điểm cho Pháo Việt Cộng. Không để cho ông tỉnh dậy, đã trói nghiêng vào cột buồm. Hai thằng lăm lăm hai khẩu súng canh chừng. Sẵn sàng nổ súng nếu có hành động chống đối.

Lúc mặt trời lên cao bằng cột buồm thì ông tỉnh lại. Tàu vẫn chạy băng băng vào phía nam. Một thằng sĩ quan ăn mặc sạch sẽ, chắc là chỉ huy, tháo đôi găng tay trắng toát, lấy ngón tay út nuôi móng dài khê gại vào tinh mũi ông Cát, hắt hàm:

- Tụi bay tưởng vài thứ vũ khí thô sơ có thể diệt được tàu khu trục sao?
- Thừa đại uý, thằng này phóng hoả vào tàu đấy ạ!
- Tụi bay cho nó ăn uống tử tế nhé!
- Dạ ...
- Nó mà chạy trốn thì bắn bỏ!
- Bắn bỏ ... Đến địa phận của mình rồi. Nó chạy đâu cho thoát.

Được thằng chỉ huy ra lệnh, bọn giặc tháo dây trói. Chúng nó cần cái lưỡi của ông Cát. Đặt đồ ăn trước mặt ông Cát quát: Ăn đi ... Liệu hồn, dờ trò là ăn đạn đó nghen. Ông Cát chẳng nói chẳng rằng ngồi ăn. Ông nghĩ, khó có thể thoát khỏi mũi súng của giặc. Thấy ruột gan còn cào, phải ăn để cầm cự, chờ thời cơ. Mới mười bảy tuổi đầu, ông đâu có kinh nghiệm chiến đấu gì. Ngay địa lý vùng biển này ông đâu biết. Đi biển cũng chỉ nhìn sao, đoán hướng là biết vào nam hay ra bắc. Ông đâu rành đâu là Vĩnh Linh, Quảng Trị là biển của miền Trung và Nam Bộ ... Nhưng lòng gan dạ thì ông có thừa. Ông dám trèo lên tàu giặc phóng hoả. Dám cướp súng bắn lại giặc rồi nhào xuống biển để thoát thân ... Ông là cậu thiếu niên vừa dờn khăn quàng đỏ, vừa được kết nạp đoàn. Ông lúc đó thật tự hào được chiến đấu bảo vệ vùng trời vùng biển quê nhà. Ông phải ăn để lấy lại sức, sẵn sàng chịu đựng mọi tra tấn của giặc, quyết không khai những bí mật của mình. Ngày mai, ngày kia địch có thể rải truyền đơn rêu rao: Thằng Cát đã phản bội. Khai những việc sau đây...

Tàu chạy sấp vào bờ. Tiếng loa chỏ vào thuyền bè của dân đi biển quát: - Đồng bào chú ý, mau dẹp đường cho tàu quân lực VNCH vừa bắt được địch. Sẽ triển lãm để bà con biết bộ mặt quân lực Việt Cộng.

Đằng nào thì cũng chết, quyết không để cho tụi giặc làm nhục. Nghe thằng Đại uý vênh váo trả lời: Không cần trói, nó chạy đâu cho thoát. Ông Cát bụng bảo dạ. Hãy chờ xem, bọn mày có dám bắn trước mặt đám đông người kia không. Cũng may mà ông kịp ăn bánh mì và thịt hộp lấy lại được sức lực. Cái mùi thịt hộp hôi như cá chết. Nhưng kệ, miễn là sống được cái đã. Chúng vẫn réo loa: Mời đồng bào xem mặt tên Việt Cộng biệt kích từ ngoài bắc vừa bị bắt ... Ông nhảy tùm xuống nước, lặn một mạch vào gần những con thuyền ken xít vào nhau. Tiếng đạn lia bụp bụp xuống nước đuổi theo ông. Đạn bắn dưới nước có ăn thua cái mẹ gì. Một hơi... một hơi nữa...cổ lên nào Cát, đằng nào mày cũng phải cố thoát khỏi bọn giặc. Gặp một con thuyền có người đàn bà và trẻ nhỏ. Ông cố làm cho họ yên lòng. Tôi ... Là dân chài lưới ... Bị bọn giặc bắt ... Người đàn bà, chắc là mẹ, mặt hoảng sợ biến sắc. Nhưng cậu bé thì tỏ ra rắn rỏi: Chú cứ bám vào cạnh thuyền ... cháu cho áp vào ven cửa sông ... Đợi đêm ... Trời ơi! Thật ông trời có mắt ... Người tốt ... Người tốt không thiếu ở trên đời này. Chiếc ca nô của địch áp sát chiếc thuyền tép. Tiếng nói xỏ ra: Chúng mày có thấy đứa nào bơi qua đây không? Dạ thưa ông, có đứa nào bơi được từ cảng tới đây. Chắc trúng đạn chết chìm rồi. Một tiếng thằng khác nói. Thế là ta đã gặp may rồi ... tụi nó tưởng ta bị trúng đạn ... Đêm đó không hiểu bằng cách nào, mẹ con người đàn bà lại đưa được ta thoát lên bờ. Chân đã bị thương chảy máu mà ta nào biết được. May mắn làm sao ông Cát gặp được người

mình. Ông khai báo họ, tên, quê quán và sự việc, chắc người mình đã biết rõ chuyện trên cảng Cửa Việt nên thông cảm cho hoàn cảnh của ông. Một đồng chí chỉ huy còn rất trẻ hỏi: Đồng chí có theo đường dây quay ra bắc. Hoặc chúng tôi chuyển đồng chí về đơn vị chiến đấu?

- Đồng chí ơi! Cho tôi được đi chiến đấu – Thật có trời mới biết ông Cát lúc ấy sung sướng nhường nào. Ông đã làm một cuộc hành quân vào tuyến lửa mà không hề phải vượt Trường Sơn.

PHẦN II

từ chương 7- chương 10

7

- Ông ơi! Thôi đừng uống nữa kéo say đây – Lộng gàn ông.
- Say làm sao được, cái năm ông đầy tuổi mà đã biết uống rượu rồi ... Kể người thừa đó khoẻ ra là phải.
- Làm sao ông lại bệnh người xưa?
- Ông đâu có bệnh. Là cái chuyện uống rượu. Người ta uống rượu gạo. Còn bây giờ uống các thứ bia chua lòm.
- Bây giờ người ta giàu lắm ông ạ!
- Ông biết ... Mà này, mày lấy cái đài ra mở xem nó nói cái gì?
- Ông muốn nghe ca nhạc hả?
- Ca cầm gì ... Nghe cái anh thời tiết ... Sao mọi hôm ông thấy mày thích nghe hát hò lắm cơ mà?
- Sóng ừ ừ thế này nghe được gì.
- À ... Có thể thật ... Cháu nghe cái vùng ta xem để mà liệu ... ông cũng chỉ chuẩn vị rượu đủ dầm bữa thôi. Thằng Lộng khoát tay ra hiệu cho ông im lặng. Dán mãi vào tai chiếc đài to bằng hai hộp thuốc lá. Mắt nó tập trung, nhìn lạc đi, cặp môi dẩu ra: Á chà! Bất đồ một con sóng quái ác từ đâu xô tới, gập một cơn gió lang thang còn sót lại từ đất liền đẩy ra, một lưỡi búa muốn bổ vào con thuyền bé nhỏ. Không hất được chìm, nhưng cu cậu đứng dựa nghiêng vào mạn thuyền, bị hất tung rơi xuống biển. Ông Cát đang dang tay kéo can rượu chưa kịp uống, vút xuống biển, ào một tiếng:
- Mày làm sao đẩy hờ thằng trời đánh.

Không nghe thấy tiếng thằng Lộng trả lời. Ông dơ nắm tay dứ vào con sóng:

- Có phải còn cái thằng cha mày, thì tao cho như xương. Quân đánh giầy ba bữa – Không có nó ông mới mắng là quân đánh giầy mất dạy ... Chứ có mặt Lộng mà nói thể có mà tranh luận nổ đom đóm mất ra. Nó bao giờ cũng bênh bọn đánh giầy. Cái thằng đến là ... Cởi chiếc quần cộc chỉ còn lại hình dạng, không biết nhận ra màu gì nữa. Ông Cát nhảy ùm xuống biển. Kể ra ông không tiếc cái đài nữa, nhưng không có nó điều gì cũng bán. Cứ phải sang hỏi nhà có ti vi, có đài từng buổi một. Nhiều lúc ai cũng để qua chương trình mà không biết mưa hay nắng. Cứ nháo nhác cả lên. Hơn nữa ra ngoài biển này, biết hỏi ai? Mỗi nhà một gò nước. Nhìn không thấy mặt nhau. Bơi không tới. Cũng không trách được nó. Cái con sóng mãnh què kia. Nhưng nó cũng phải cầm chặt vào cái tay chứ!

Ông lặn xuống biển mà vẫn nghĩ bời bời. Ông lựa chiều chèo mà vạch nước xuống biển. Không có mẹ ầy à, có mà nước nó đẩy lên liền. Lại thế, bình thường muốn lặn xuống đáy biển sao mà khó vậy, nhưng đến khi gặp bão tố lại cứ dúi người ta xuống tận đáy đâu. Chả trách cái thằng Lộng bảo, có người cuộn ngược nước từ đáy biển lên như ông cuộn miếng sam với ớt mà uống rượu, ông không nhận ra mình hay nghỉ ngơi từ bao giờ. Có lẽ cái lần bà ầy mất? Vì bạo bệnh của chiến tranh. Cái bà ân nhân đã cứu mạng ông ấy. Không biết thằng Nguồn con riêng của bà ầy làm ăn có khấm khá không. Ông có dư dả gì chữ nghĩa mà viết. Mà cũng tại nó tẻ thế, lo làm ăn mà quên mình rồi. Cái lần bị địch bắt ở Cửa Việt ấy, không có mẹ con bà ầy thì làm sao ông sinh ra cái thằng Khôi cha thằng Lộng búng binh kia? Kể ra tôi cũng làm thoả lòng bà rồi, bà ơi. Tôi đưa bà về Cửa Việt, nơi quê bà, mồ yên mả đẹp cho bà. Cái thằng Nguồn cũng làm nên rồi ... Tôi lại phải về cái đất này thôi... Tôi phải gắn bó nơi đây, còn bát hương tổ tiên ông bà ... Còn thằng Lộng, cháu của bà nữa. Bà biết không, lúc nào nó cũng đứng về phía bà mà lên

án cái tội uống rượu của tôi đấy. Bà bảo uống nhiều nó cháy bao tử, thì nó bảo uống nhiều nó hỏng cái gì nhỉ ... Cái miệng đi. Nó bảo nó ghê người sâu rượu ... Y như là choảng nhau. Cái thằng đến tệ y hết tính bà.

Ông Cát bò xuống đáy biển. Mở cặp mắt ra nhìn xem. Nhưng thật ra ông có nhìn thấy gì ngoài bàn tay cào bới. Và có thể bất kỳ lúc nào cảm giác bị nuốt chửng bởi sự không hiểu hết của đại dương man dại. Một lần lặn xuống, rồi lao lên, lao lên cho kịp hít thở nhìn khoảng trời ... cảm giác ấy cũng tan ra khi ta kịp hoàn hồn. Rồi lại tiếp tục như sự cảm dỗ một cách kỳ dị. Anh cứ thể xa đại dương xem sao ... Cái cảm giác chằng lằng, nhớ nhung không sao tả xiết được...

Ông trôi lên mặt nước, đã thấy thằng Lộng nằm chình ình ra thở. Ông quát: Ai bảo không cẩn thận? Nó lại nằm im như thế kia mới tức chứ. Thà nó cứ cãi, sai cũng được Đằng này nó lì mặt ra thế kia ... Cái mặt, chỉ chút nữa ông liên tưởng đến bà.

- Thì ai bảo ông xuống đáy biển làm gì, để mà gát.

- Ai bảo mày hậu đậu cái tay?

- Không may nó rơi, chứ cháu đâu muốn ...

- Thế còn máy lửa và diêm đâu rồi!

- Cũng rơi luôn mất rồi ông ơi!

- Có thật không hả? - Ông Cát cuống cuống, trườn nhanh về phía cháu. Mất đài thì còn có thể được chứ mất lửa thì đành mau chóng mà quay vào bờ thôi.

- Cháu đùa ông tí thôi. Cháu để ở kệ ván ấy!

- Cha mày, làm ông hết hồn. Thế cháu định thế nào. Bỏ cuộc hả?

- Bây giờ biết nó chình ở đâu mà tìm.

- Ừ thế cũng được ... Trời này thì còn nắng loá mắt. Kiểm thêm một ít nữa, ông cháu mình nhờ neo.

- Cháu cho ông xem cái này!

- Lại cái gì nữa đấy?

- Ông cứ lại mà xem – Lộng làm động tác của trẻ con, từ phía sau giỡ tay ra trước mặt ông để ông xem.

- Thế à! Cháu làm sao mà tóm được nó hở?

- Cháu lao xuống trước nó ... Nó nhẹ nên quần ở trên. May quá cháu tóm lại được

- Tốt rồi. Mày để ra ở biển không trách được. Mở xem đi nào. Xem bọn thời tiết nói gì.

- Ướt hết cả đài và pin rồi ... Nói gì nữa.

- Nắng lên phơi đài và pin khô xem sao ... Cháu ngủ đi một lúc ... ông bơi thì cái đã ... Ông Cát nhúc nhúc sợi dây kéo can rượu từ dạ dày của biển lên ... Tiếng hát không lời từ đại dương dâng lên một cách kỳ dị ... Lộng nằm, he hé cặp mắt ra nhìn ông liu thiu ... Nó muốn ôm lấy cổ ông mà nó đùa như ngày nào ... Nhưng chợt nhận ra mình đã là tay đi biển rồi. Tự dưng thôi sáo miệng một cách tự tin như thể một thằng choai choai chính hiệu của đường phố.

Tuyết dẫn Lộng đi dọc hè phố. Phố của miền Trung nắng gắt, và gió Lào. Phố không rộng và dài. Nhà cửa san sát hích vào nhau, ở mỗi gian nhà toè ra cái lười. Người ta kê sập, quây và kê cái biển, không che dấu được sự thiếu cẩn trọng. Anh này tương anh kia thìa lia ra chèn ép mình, nên cố mà nhô ra. Thịt cây bày món, Cháo lòng tiết cánh cổ truyền, Thịt dê đặc sản, Cơm bình dân, Bún ngan Đông Dương, Bún bò Nam Bộ, Bún Bò Huế...

Lộng khề hời Tuyết:

- Nhiều quán thế, làm sao mà ăn hết được?

- Mình cũng không biết được! – Tuyết trả lời thành thực. Lên thành phố rồi, không mày tao chi tở nữa. Chúng ta gọi nhau là: cậu mình cho ra vẻ đã nhập vào thế giới văn minh.

- Lại còn cái gì kia? – Lộng chỉ vào một biển đề "Ka ra ô Kê - Mát sa".

- Tớ cũng không biết, chắc là món ăn mới ... Thôi được, ở lâu, rồi sẽ biết mà! – Tuyết trấn tĩnh lại cho bạn. Có phải ngoài biển xem, nó lặn hụp ai mà theo được, nó chống tay vào vách bắt chước người lớn nom oách ra phết. Nhưng lên phố, ngổ ời là ngổ.

- Không quên số nhà đấy chứ?

- Yên chí, cố ấy là người làng nhà mình mà!

- Ai

- Tí nữa thì biết – Tuyết nhìn phớt lên mặt Lộng, cái thằng đến hay hỏi – Lên đây giữ cái mồm cái miệng, kéo ...

- Mình biết rồi ... Ra cái điều. Là Lộng chỉ nghĩ thế thôi chứ không dám nói. Bây giờ làm nó giận thì nguy. Nó mà không giúp nữa thì biết làm sao. Quay về thì ê mặt với ông nội, hơn nữa tiền ông vay nộp học phí đã mua mất một số thứ lặt vặt mất rồi. Một cái túi đựng quần áo, đôi dép (thật chả ra sao, ở nhà cần quái gì dép, nhưng lên thành phố chả lẽ đi chân đất, tiếc thật) cũng phải mua cái quần đùi. Cũng tiếc lắm nhìn thấy cả trời, thế mà con mẹ bán quần còn ra vẻ, vãi ngoại, thấy cháu hiền lành cô vừa bán vừa cho ... Khỏi phải nói, ở biển thì cần gì ... Nghĩ đến đó Lộng bật cười.

- Mà cười gì đấy, hờ thằng để rơi ngoài biển?

- À mình cười, vào trong tủ bày hàng kia mà soi xem, lại không trắng hơn hòn than!

Chúng vẫn lờ qua tiếng lạ thế đấy, nhưng tình cảm bạn bè lại thân thiết hơn anh em ruột thịt. Nghe nói cô Tầm là mẹ của Tuyết là người xinh nhất phố huyện. Phải lòng bố Bình của Tuyết vì tính khảng khái. Một bận lên mua hàng hoá cho đoàn thanh niên, không hiểu vì sao cô Tầm đưa lắm đến hai triệu bạc. Chú Bình đã trả lại cho cô Tầm. Hai triệu bạc lúc ấy giá trị lắm, có thể mua được tới ba con trâu cày, hoặc như dân làng chài mua đứt được con thuyền đánh cá. Một lần khác, gặp hai đứa mua hàng phá bình, định cướp hàng của cô Tầm, đã nhảy vào và ngăn lại. Bị chúng đánh cho sây sầm mặt mày mà không hề sợ. Cô Tầm đem lòng yêu chú Bình. Lấy anh thì em lấy, nhưng mà ở làng Cát thì em ngại lắm. Hôi hám. Ra vào ngủi đầu cũng sực mùi cá mú. Lúc nào cũng sực mùi cá mắm. Thôi em cứ phải bán hàng, còn anh lại đi biển. Cô đi, đi một mạch không về. Con người kẻ cũng lạ lúc yêu thì yêu cho bằng được. Lúc đã bỏ thì bằng mọi cách dứt ra không hề lưu luyến. Chú Bình bảo với con. – Chả hiểu con giống tính mẹ hay bố. Nhưng

bố mẹ sinh ra con đều là những người dũng cảm. Gặp việc ngang trái không bỏ qua. Người ta chỉ nhìn thấy cái xấu của mẹ, bố thì thấy mẹ tốt, mẹ đẹp. Nhà đó, con ở nhà coi nhà cho bố, bố đi tìm mẹ về cho con. Còn hàng xóm, ông Khôi và thằng Lộng, con nhất quyết đừng bỏ học. Tuyết vẫn nhận được tiền của bố gửi về hơn một năm nay. Mấy tháng nay không hề nhận được đồng nào. Còn mẹ Tầm thì gửi qua bưu điện cho Tuyết triệu bạc bảo - để con đóng học phí. Mẹ mà gây dựng được cơ sở sẽ đón con vào. Thương bố thật đấy, nhưng sống khổ và buồn mẹ không chịu được. Kể ra Tuyết cũng là đứa thu vén. Chăn nuôi lợn gà, đi mót cá, đi cào cày, đi bán hương, vàng cho khách lên chùa ... Nhưng không hiểu sao lòng thấy buồn tủi vì mình bị bỏ rơi. Hoàn cảnh nhà Lộng đã làm Tuyết thấy gần gũi và thân thiết. Cô Hằng bạn của mẹ cứ đến mùa hè xuống tắm biển là ghé qua nhà Tuyết. Năm rồi cả hai vợ chồng và đứa con trai kém Tuyết một tuổi nhưng lớn ngọc cũng ghé qua. Cô Hằng nhìn Tuyết không khỏi ngạc nhiên: - Tuyết sao cháu trông lạ thế?

- Lạ gì hả cô?

- Một năm, mà đâu có ... Mới non nửa năm nom cháu đã ra dáng lắm! Này anh, nhìn xem mái tóc của con Tuyết này.

- Ừ nhỉ, chả khác người Bắc Âu bắc ang la mấy. Mái tóc chấy nắng của Tuyết vàng ruộm. Thật may mà không hề bị quăn mà mượt như nhung. Đã thế có bộ da đỏ au. Vớ khoé miệng tươi như vẽ.

-Này Tuyết! – Cô Hằng nhìn Tuyết chăm chăm.

- Dạ ... !

- Hay cháu lên phụ dọn dẹp lo cơm nước với cô?

- Cháu còn phải coi nhà, với lại phải đi học ... Bố mẹ cháu dặn ...

- Học cái chết toi ... Bố mẹ cháu ý?

- Bây giờ học cho ra học, còn xét thấy học không tới lo làm ăn chứ cháu! – Lão chồng mặt mày phùng phùng bia rượu ra điều thông cảm – Ngay như thằng nhóc nhà chú thuê thầy mướn thợ mà học có ra sao?

- Thôi đi! Ông còn bận ở các đám bài bạc, cá độ! Nói đoạn Hằng nhìn Tuyết dịu dàng của người mẹ, nói rất khẽ như tâm sự: - Thật ra, bố Binh không biết chứ mẹ Tầm của cháu còn nợ cô tiền đấy. Năm đầu gửi tiền là nhờ cô đấy, chứ nó ở đâu mà biết được. Một lần khác cô qua nhà Tuyết, như vô tình đưa cho em thấy mấy cái phiếu tiền gửi đề tên Tuyết và người gửi là Tầm. Năm nay, cô bán quá nên không thể thay mẹ Tầm gửi cho cháu được. Thật tội nghiệp ... Tuyết không biết đó là tiền xe, mẹ bán cho cô Hằng. Hằng thiếu tiền hứa sẽ gửi cho Tuyết thay mẹ.

- Liệu cái nhà mà bọn mình ở nhờ, có ra chi? – Lộng hỏi bạn.

- Là bạn của bố mẹ mình... Nhưng còn xem xem cái đã! – Tuyết không muốn kể về cô Hằng, sợ Lộng nản chí. Mê man bọn nhóc ở các làng lên thành phố. Đánh giầy, cướp vạ lại còn ăn xin nữa. Bọn nó sống được. Tụi mình cũng sống được lo chi.

Đi chừng trăm mét, nơi có tấm biển có đèn xanh đỏ nhấp nháy với cái tên đầy hống hách "Com phở – Thời Đại" Tuyết cầm tay Lộng bảo bạn: - Đến rồi, Lộng cứ để mặc tớ lo liệu.

Ông được hai mẹ con người đàn bà cưu mang, giấu vào một xóm chài. Thật ra ở đó không có một túp lều nào cho ra hồn. Người mẹ nói cùng con trai trạc tuổi cu Lộng bây giờ – Con xem còn gì trong nồi, lấy ra mời bác đi. Cát ngượng ngùng nhìn người thiếu phụ. Chị còn rất trẻ nhưng đã có con. Nét mặt dịu dàng nói với anh, thấy tội địch rêu rao từ mấy hôm nay, sẽ triển lãm bọn Việt Cộng vừa bắt được ở ngoài Bắc. Mấy bữa rồi, có mấy thằng mặt mày hốc hác đánh đập chắc không chịu nổi nên đã nói xấu đảng mình. Dân phía mình căm lắm ... Qua câu chuyện Cát biết được, chồng của chị là du kích năm vùng bị lộ đã lên xanh được 3 năm rồi. Chị được tổ chức cài cắm lại, buôn bán thập thàng và đi biển, lấy nơi đi chốn lại cho đảng mình. Tiếp tế thuốc thang cho quân giải phóng ở trên xanh. Cát nói cùng chị về hoàn cảnh mình. Chị nói giấy tờ trong chiến đấu ai mà cầm theo được. Những hành động của anh vừa rồi, còn hơn cả mọi giấy tờ nhận xét, bây giờ tội giặc đang lùng sục, nghỉ ngơi vài hôm, chờ cho yên ắng chị sẽ báo cáo tổ chức cử người đến đón... Lần này có ai ngờ ông Cát rời khỏi làng và trở thành anh giải phóng quân. Ở làng Cát quê ông người ta tưởng ông đã hy sinh trong trận chiến đấu với tàu biệt kích. Ông Cát ra đi cũng không hề viết thư từ về quê. Nhưng điều mà ông ân hận nhất là không kịp hỏi tên tuổi người mẹ và cậu con trai đã cứu giúp mình thoát nạn. Ông ra đi thành người chiến sĩ giải phóng quân thật bất ngờ gần mười năm không tin tức thư từ. Làng Cát ai cũng tin rằng ông đã hy sinh. Đùng một cái sau giải phóng, ông xuất hiện cùng vợ và hai con trai thật chừng chạc. Cậu anh tên là Nguồn, cậu em tên là Khôi. Làng Cát ngạc nhiên và vui mừng không sao tả xiết.

Nhớ lại, đó là lần ông Cát cải trang làm người đi mua hàng xuống chợ Đông Hà trình sát tìm hiểu địch. Thật bất ngờ ông đã bị một chàng trai cầm tay kéo lại hỏi:

- Chú Hai có nhớ cháu không?

-Cháu là...? Chỉ thiếu một chút nữa, Cát reo lên khi nhận ra cậu bé. Hôm nào còn là đứa trẻ nay đã thành là một thiếu niên khỏe mạnh đẹp trai.

- Cháu?

- Cháu Nguồn ... lần chú bị giặc bắt ở Cửa Việt đã ở nhờ nhà cháu!

- Trời ơi! cháu nhanh lớn quá! Cát thẹn quá vì tên tuổi mẹ con Nguồn ông đâu kịp hỏi. Thật không ngờ, ông lại gặp mẹ con người thiếu phụ ân nhân cứu mạng, giới thiệu ông đến với quân giải phóng, mà lời lẽ của chị còn hơn nhận xét và bảo lãnh: Tôi tin đó là người đang mình. Nguồn dắt ông vào một sập hàng nhỏ ở góc chợ:

- Mẹ ... có nhận ra ai đây không?

- Chào ông ! Đôi mắt chị reo lên nhưng kịp nén lại.

Nguồn biết ý dẫn ông Cát về nhà, Nguồn kể cho ông nghe người cha của mình bị giặc bắt trong một trận đánh tàu giặc ở Cửa Việt. Tổ chức không muốn mẹ con chị mạo hiểm hoạt động trên biển nên đã điều lên bờ. Hai mẹ con ngồi chợ buôn bán, nhưng cũng làm nhiệm vụ hậu cần cho đơn vị giải phóng ở trên xanh. Nguồn khoe, nay mai có điều kiện con sẽ vào quân giải phóng. Ông Cát thấy lòng mình khắc khoải ... Một cái gì đó rất lớn lao nhưng lúc đó ông không nhận ra ... Chính sau này giải phóng Quảng Trị, ông gặp mẹ con bà thằng Nguồn. Nguồn đã cao lớn bằng chú Cát, nó ôm lấy chú Cát giọng nức nở: - Chú ơi! Ba cháu đã hy sinh ngoài mặt trận rồi. Chú ơi!.. Tình cảm của Cát thật khó diễn tả, nỗi nhớ làng Cát nơi có đội du kích của ông trong những ngày khói lửa. Ông đã lấp cát cho nắm mồ của mẹ mình trong một trận tàu chiến địch đánh vào khi cha mẹ còn trong giấc ngủ. Ông cùng đội cảm tử một sống một chết với tàu giặc. Mẹ con Nguồn, ân nhân đã cứu mạng Cát lúc cận kề cái chết.

Những ngày từ trên xanh về hoạt động ở vùng hậu phương địch. Cát và bà Miên đã đóng giả cặp vợ chồng đi câu cá để tìm hiểu tình hình bố trí của địch giúp đặc công đánh những đồn trí mạng, quyết định vào thắng lợi giải phóng Quảng Trị.

Trong những ngày bám trụ nơi mảnh đất thiêng liêng này. Chính Miên đã dẫn Cát đi đến từng gia đình để động viên, gửi cán bộ bị thương vào hầm bí mật. Bàn tay Miên bón cho Cát từng thìa cháo, viên thuốc quý giúp anh vượt qua sự đe dọa của cái chết. Giữ được mạng sống cho anh một lần nữa. Lần thứ hai mẹ con Miên đã cứu sống Cát. ông muốn nói điều gì thật cảm kích mà không sao khiến được cái miệng vụng dại của anh con trai vùng biển.

Nguồn đưa con trai của Miên đã động viên mẹ bán đi vật kỷ niệm của cha mẹ lúc đi lấy chồng, mua đạm truyền cho Cát trong lúc nguy khốn. Cát nghe Nguồn nói với mẹ mà không sao cầm được nước mắt.

- Mẹ à! Chú Cát chiến đấu xa Nhà, biết nhờ cậy ai. Chú với nhà mình kẻ thân thiết như ruột già ...

Đêm Quảng Trị giải phóng xiết bao sung sướng và tự hào. Người thân gặp nhau mừng vui tuôn trào nước mắt. Cát đi bên mẹ con Miên. Anh cầm tay Miên và Nguồn:

- Nguồn à! Chú có thể làm cha cháu được không?

- Ôi chú Cát ... Cháu cứ lo ...

- Cháu có hiểu được tấm lòng chú không?

- Dạ ... Từ lâu cháu đã rất kính trọng chú như ba cháu rồi ! ...

Miên không nói gì, lắng nghe Cát trò chuyện với con trai

Bằng giọng chân thành, Miên nói dành dọt để Cát và Nguồn cùng nghe:

- Anh Cát ạ, anh chưa một lần lấy vợ , lấy em anh có thiệt không?

- Miên, đừng nói thế ... Miên xứng đáng được yêu, tôi là người lính phải mang ơn người ngã xuống ... Tôi ... Cát thật cảm động, anh có văn hoá cao đâu mà nói dài, nói lời hay. Anh yêu mẹ con Miên chân thành như tình yêu lần đầu thiêng liêng và nể trọng.

Khởi con trai của Cát và Miên ra đời. Tổ chức lo cho vợ chồng Miên đi thăm quê nội. Miên lần đầu tiên ra làng Cát quê chồng. Nguồn cùng em trai hai tuổi chạy lon ton trên bãi biển, thân thiện như bãi biển Cửa Việt quê mình. Làng Cát vui sướng đón người du kích dũng cảm, anh chàng Cát tướng mạo tích cùng người vợ trở về, đồng chí cán bộ người làng cát nói oang oang như sóng biển:

- Làng Cát ta rất tự hào, ra khơi không sợ đắm thuyền. Dầu có phải làm con thuyền mò côi lại sinh sôi nảy nở trở về ... như đồng chí Cát và đồng chí Miên đây ... không ai quên được quê cũ ... làng cát của mình.

- Lần ấy Nguồn ở lại miền Bắc đi học ở Trường Thiếu sinh quân, đào tạo sĩ quan quân đội. Ông Cát và bà Miên cùng cu Khởi trở về Quảng Trị. Khởi ở lại cùng mẹ hoạt động trong vùng sau lưng địch, ông Cát đi dọc Trường Sơn vào tận cùng của đất nước. Nhiều lần có tin báo ông Cát hy sinh. Bà Miên lại một mình nuôi con vò võ chờ chồng ...

Ông Cát vờ mờ hơi mở bừng mắt. Quát thẳng Lộng :

- Thế mày còn ngủ đến bao giờ hử Lộng?

- Ông ơi ! Ông lạ lắm,, ngủ mà lúc thì cười, lúc lại khóc, làm cháu sợ quá!

- À! Ông mơ gặp bà nội cháu! Nét mặt ông Cát trở nên tư lự.

Ông Cát ngồi ngật ngưỡng bên cần câu nhìn cháu, không nén được giọng kể lể: - Cái đạo ông bằng tuổi cháu đã theo các cụ đi biển rồi, cụ nội về đêm chỉ cho ông các vì sao, lấy đó làm điểm chuẩn để nhận ra đường trên biển mà đi về. Biển cả vốn không có đường sá như trên đất liền. Nhưng có luồng, có lạch, có sao trên trời, có cá dưới biển, vùng biển ấm và vùng biển lạnh, người đi khơi và đi lộng không ai không biết những điều đó. Tay thì chèo, ngựa mắt nhìn trời. Đầu thì nghĩ ngợi. Có bao nhiêu người nằm dưới lòng biển không kể xiết. Nhưng không nhiều hơn người còn sống mà trở về. Thế mới biết biển hung dữ thật nhưng không bao giờ muốn huỷ diệt con người. Cho dù loài người mượn vẻ oai vệ của biển, mượn biển làm đường đi cướp nước khác. Cạy mình có lăm tàu bay, tàu bò đến ném bom người khác hòng ăn cướp đồ. Biển cho người ta cơ man nào là cá, tôm, sản vật; cho muối để bữa cơm thêm đậm đà. Những con sóng đem cát ở tận đâu tận đâu đẩy dạt vào đất liền cho người ta đến sinh cơ lập nghiệp.

-Thế làng Cát này có từ bao giờ hả ông? – Thăng Lộng nằm không ngủ được mò đến chỗ ông nội hỏi chuyện. Nó không hỏi thì ông vẫn kể. Nhưng gợi ý ông kể bao giờ cũng thích thú hơn. Nó nhìn cặp môi mềm mềm giãn da do nhắm rượu, biết ông cũng cần nó để la hét kể chuyện đánh cá, kể chuyện các ngôi sao của người đi biển. Nó không có mấy câu chuyện kể thì áp a áp ứng. Chưa kể thì ông đã biết. Nhưng ông thì khác. Ông như người kéo sợi dây câu từ đáy biển lên, càng kéo càng hứng thú như không bao giờ dứt, không bao giờ hết chuyện.

- Làng Cát hả? Cũng là dân nước mình cả.. Đâu từ núi cao ... cao lắm. Tận đỉnh chót vót, có mây và gần trời cơ.

Một nhà nọ, có mấy anh em. Lớn vòng lớn vòng rồi mà không tay nào kiếm được vợ. Ông bố mới bảo lũ con lông nhông rằng: - Này các con trai. Ta không còn sức nào mà nuôi nổi các con được nữa rồi. Bây giờ không đủ nổi và gạo mà nấu nổi cơm to, hàng ngày chia đủ cho các con. Ta đem công chiêng ra đây gõ. Vui cùng các con no say. Sáng mai mặt trời mọc, các con bắt đầu chạy. Đứa nào chạy nhanh thì ở lại đất ấy mà sinh cơ lập nghiệp. Còn đứa nào chạy chậm thì phải đi xa hơn đến tận cùng của đất. Nếu không có đất, phải bơi ra biển mà ở. Đừng trách nhau là ai hơn ai thiệt nghe chưa...

Nghe ông bố nói, các chàng trai có ngực vòng như trái núi thích lắm. Biết rằng mình khoẻ mạnh, có sức khoẻ để chiếm được phần đất màu mỡ. Thương nhất là cậu con út, đứng mới cao hơn đầu gối của anh cả thôi, sao có thể chạy đua được. Nhưng ý của cha đã định rồi. Còn biết làm sao được.

Ngày thứ nhất, mấy người anh chạy chiếm ngay lấy mấy ngọn núi cao, có rừng rậm, có voi, hổ và châu báu. Thương cậu bé bì bạch chạy như sên, nên cho vài ống cơm. Mà nó nhỏ thế làm sao có thể mang được nhiều thứ ... Ngày thứ hai, có người nhận đất đồng bằng là chỗ ở của mình. Anh thì nhận ngay vùng trung du, có bên sông, có gò đồi, có nương rẫy. Anh thì nhận ngay cánh đồng, cò bay thẳng cánh. Nhiều người lắm, cứ chạy mà nhận đất của tổ tiên cho. Chỉ có cậu em út ít là bì bạch chạy ... chạy đến đâu cũng thấy có người. Lại tiếp tục chạy, gặp một ông già đi đường mới hỏi: - Cụ ơi! Đây đến miền đất của mặt trời còn xa không ạ? Không xa đâu ... Con cứ chạy, nhìn mặt trời mọc về phía buổi sáng ấy. Nếu con mệt mỏi ngủ quên đi quá trưa mới chạy, là quay về chỗ cũ đấy.

Cậu tuy bé nhỏ, nhưng kiên định. Đói hái lá mà ăn. Khát nước vốc nước ở đầm hồ mà uống. Có mệt dựa vào gốc cây quay mặt về phía mặt trời mà đánh dấu hướng đi. Có người muốn làm cho cậu nản chí nói: - Hết mất cả phần của cậu rồi, quay lại đi nào ... Cậu cầm đầu cầm cổ mà đi ... Thật lạ, từ một cậu bé, cậu ra đi rỗng rã ngày này qua ngày khác. Đến đâu cũng có người nhận đất lập làng. Cậu chạy tới mép nước lội xuống, thấy bóng mình mọc đầy râu tóc, không tin mình đã trở thành người lớn. Cậu buồn lắm, nhìn bãi cát mà ngán ngẫm. Biết sống làm sao đây, ít cơm trong ống các anh cho đã ăn hết từ lâu. Một ít hạt giống gieo xuống cát nóng bị kiến đói ăn hết cả. Buồn nẫu ruột, cậu ra biển để tắm. Thật không ngờ, cậu vớ được cá, tôm đang bò như thể có ai đem tặng. Thừa ấy, sao mà nhiều cá tôm thế không biết ... Đang

nướng cá ăn, cậu lại thấy một người cũng râu tóc sòm xoàm đến. Nhận ra anh kế của mình, cậu mời anh ăn cá nướng, tôm vui, đoạn lễ phép nói với anh: - Anh ạ! Em biết anh vì ốm đau nên đến chậm ... Đất này là của tổ tiên mình ... Cha muốn thử chí anh em mình đây thôi ... Tuy đất có hẹp nhưng hàng năm thần biển vẫn đẩy vào cho rộng ra mãi ... Lo gì thiếu đất cho anh em mình chung sống.

- Em có lòng tốt hơn người...Nhưng anh không thể sai lời hứa cùng cha ... Anh nghĩ lại đây mấy hôm cho lại sức. Phải nhờ em một việc, chọn cho ít cây kết lại thành bè ... Chắc anh không bơi được thâu biển, có bè rồi anh sẽ liệu. Thế là người anh kế của cậu út đã ra ngoài khơi xa, chinh phục biển cả. Người em út ở lại làng Cát này và bắt chước người anh của mình kết lấy cây kết lại thành mảng, thành bè đi đánh cá ... Là ông tổ của làng này đẩy con ạ. Con không thấy sao, người làng mình hàng năm ra khơi đi lộng, vẫn còn kết các mảng bè là nhớ lại chuyện ngày xưa của tổ tiên mình. Đem hoa quả rượu thịt tế lễ người thân đã mãi mãi làm lính của thủy tề đây con ạ!... Cái mảng cứ dập dềnh theo con nước, cho dù sóng có hung dữ, lật nhào, lại nổi lên trên. Người phù hộ cho con đây.

Làng Cát, có từ đó, Cụ kỵ xa xôi kể chuyện như vậy. Đến đời ông của ông kể lại cho ông nghe. Ông kể cho cha mày nghe ... Con nhớ lấy điều này. Biển hung dữ, nhưng không bao giờ làm hại đến con người ... Nếu không loài người chết đói hết cả rồi.

Lộng nằm gồi đầu lên tấm vải buồm nhàu nát mắt mở nhìn những vì sao nhấp nháy, hỏi ông một câu giọng ngái ngủ:

- Bà nội của con đi biển có giỏi không ông?

- Giỏi chứ... một mình với đứa con nhỏ chưa tròn tuổi, bám biển, nắm tình hình tàu giặc ra vào Cửa Việt làm sao nổi.... Cầu trời phù hộ cho bà ấy được mò yên mả đẹp. Xuống dưới đây cùng với thằng Khôi. Cái thằng, nó như con cá kinh rẽ nước .. Chắc ngài ở dưới đó thiếu người hầu hạ nên gọi nó về Nghe tiếng khóc thút thít của Lộng, ông Cát giọng tự dưng sôi hăng lên.

- Lúc ông nhảy từ tàu giặc xuống biển, lặn một mạch vào trong đám tàu thuyền của bà con mình ấy. Ca nô của giặc chạy theo vèo vèo, tiếng súng nổ chiu chiu đe dọa. Tiếng loa ồn ã dọa nạt:

- Đồng bào không được để cho thằng Việt Cộng trốn thoát. Ai bắt được nộp quan lớn trả thưởng mười ngàn đồng – Mười ngàn đồng lúc đó lớn lắm. Có thể xây được căn nhà bốn năm tầng. Tậu được vài con thuyền.

Ông lặn một mạch. Tay cũng cướp được quả lựu đạn của giặc. Lúc bị trối ông đã quan sát rồi. Có một dây lưng của thằng lính để ngay ở mạn tàu. Nếu chúng mà tóm được mình sẽ rút chốt. Thà chết, không để chúng làm tình làm tội. Ông khê ngoi lên. Những năm theo cha đi biển, những đêm đi đánh cá, những trận gài bẫy phá vào tàu giặc đã cho ông lòng can đảm, ý chí kiên nhẫn không nổi nóng. Ông ngước lên, để khỏi làm người trên thuyền sợ, ông dùng tay gõ cọc cọc vào đáy thuyền. Cậu bé nhận ra ông đầu tiên:

- Ông là ai?

- Tôi là người bị giặc đang truy đuổi!

- Mẹ! – Cậu bé dò hỏi mẹ, chờ đợi.

Người mẹ nhìn quanh quất xung quanh. Nói giọng cảnh giác: - Trên tàu có khí tài, họ có thể quan sát từng cọng rác trôi trên mặt biển.

Ông nói với mẹ con người đàn bà. Thật ra, ông cũng không biết tại sao mình lại chọn con thuyền nhỏ. Lỡ ra gặp thuyền thám báo của giặc gài vào dân nắm tình hình thì sao. Ông không có quyền lựa chọn nhiều. Sức đã mỏi mệt. Trèo lên những con thuyền đánh cá to mà gặp nhà giàu sợ liên lụy mà nộp cho giặc, chỉ

bằng chọn những con thuyền nhỏ này. Thuyền nhỏ không thể có lắm người, nếu xảy ra chuyện gì cũng dễ thoát xuống biển.

Ông đã gặp may, như là số phận đã đợi sẵn. Cậu bé nó nhận ra ông là người đảng mình. Ông không trông chờ gì nhiều hơn. Sau này đã thành chiến sĩ giải phóng rồi, ông có dịp quay lại vùng biển Cửa Việt, cùng cậu đóng giả một gia đình đi trình sát tình hình giặc. Nguồn quý ông như ruột thịt. Còn với ông, mẹ con Nguồn là ân nhân, cái tử hoàn sinh cho đời ông. Lạ thật, ở nơi này hàng ngày phải đối mặt với cái chết, vậy mà không hết người tốt, không nghĩ gì đến tính mạng mình, dám hy sinh vì người khác...

Thằng Lộng chập chờn trong giấc ngủ vẫn nhìn thấy ông, bà nội và cả bác nó nữa, chở con thuyền rất to, giọng bác Nguồn nặng nề:

- Lộng à! Thế sao bảo mi đi thành phố đánh giặc?

Buồn ngủ, tiếng biển rì rào, tiếng ru ngân dài, ru những linh hồn của người làng chài nhỏ bé - ông tổ đã chạy đến đây lập làng.

PHẦN III

từ chương 11- chương 15

11

Theo chân Tuyết vào quán, cô Hằng nhìn chăm chăm như nuốt chửng lấy Lộng. Thoắt cái đã ngọt ngào: - Vào đi các cháu!

Tuyết kéo tay Lộng rón rén vào trong quán. Người ăn trong quán cười nói duyên thuyên, bắt cần đòi vờ ra nghe đủ giọng. Một mùi hàng quán, lưu cữu toả ra từ bàn ghế, tủ giường. Người chưa quen, lần đầu hít thở không khí hàng cơm không khỏi ngại ngùng, xa lạ, buồn nôn. Một vài cặp mắt lơ đãng vô cảm, có vẻ khách thường xuyên ăn ở "Cơm phở – Thời đại", nói bồ bả với bà chủ – Lại kéo được lính mới rồi hả? Cô Hằng nom thường ngày đoan trang là thế, nhưng khi nhập vai bà chủ không kém phần đanh đá, bạo liệt: - Liệu cái thần hồn ... trẻ không tha già không thương. Em là em khen bà chị có con mắt tinh đời. Một gã cười nịnh nói. Biết chần nuôi bọn gà ri từ nhà quê lên. Liệu mà ăn nói. Bọn nó là cháu đây, lão râu xồm; có dễ lão ấy bằng tuổi bố cô Hằng. Nhưng lại xung chị em ngọt sớt. Sự đời nó vẫn thế, có tiền như cô Hằng, ai mà chả quy lụy. Huống chi mấy gã kia, còn nợ địa tiền ăn nhậu. Cô Hằng hất hàm bảo cậu bé, mấy lần được cô đèo xe máy xuống quê Tuyết, nên quen mặt: - Thăng Phúc đưa các em vào nhà trong đi. Để đồ ở chân cầu thang ấy. Rửa mặt mũi chân tay đi rồi còn ăn cơm.

Hai đứa trẻ len lén theo thăng Phúc vào nhà trong. Con chó Béc thấy hơi lạ, chạy theo liếm vào gót vào má Lộng và Tuyết làm chúng sợ hết hồn, con dúm lại. Thăng Phúc bỏ đi để lại con chó Béc, dường như nó hiểu ý của cậu chủ, quỳ hai chân trước đập đập xuống đất và nhảy lên rên ư ử kiểu vồ mồi. Chúng khóc thét lên, cô Hằng đã hiểu cách trêu nghịch của Phúc nên quát: - Cái thằng mất dạy, làm trò gì đấy? Lê Na mày có cút đi không nào! – Chẳng ra chửi con, chẳng ra chửi chó. Lộng và Tuyết thoát được con Lê Na vội đi theo cậu chủ, mắt vẫn quay lại dè chừng. Thăng Phúc chậm rãi bước, mặt vênh váo: - Rõ cái đồ nhà quê ... Động tí đã bẹo mủ ... Nói rồi nó chỉ gầm cầu thang cho hai đứa: - Vứt cái mớ rẻ rách vào đây. Còn ngủ thì theo tao. Dẫn hai đứa xuống gian nhà mái lợp bằng ngói xi măng nóng hừng hực.

-Thằng tóc xoắn nằm ngủ bên dãy bọn con trai gần hố giải, còn con này ngủ ở bên phía vói người làm. Thăng Phúc làm bộ mặt của người lớn:- Tưởng bở, mỗi đêm người ta phải nộp hai ngàn tiền thuê trọ. Bọn bay, mẹ tao bảo ưu tiên. Phúc nhổ nước miếng, khịt khịt mũi ý chừng không chịu được mùi hôi thối từ trong nhà phả ra. Hai đứa còn chưa biết dấu mình ở đâu, tiếng cô Hằng réo xuống: - Có đưa hai đứa lên mà ăn cơm không thì bảo. Hai đứa lớ ngớ chả hiểu thế nào, quen cách sống của dân đi biển ngồi luôn cùng bàn với cậu chủ. Phúc quát tướng lên: - Mẹ con không ăn cơm đâu!

- Làm sao thế hả thằng kia?

- Con ăn với hai đứa này à?

- Ai cần anh ăn với chúng nó! ... Cười ngọt nhạt với Tuyết và Lộng – Hai cháu ngồi sang đây, ăn ở đâu cũng thế. Chớ dây vào cái thằng ấy làm gì. Các cháu còn ở đây rồi biết nó. Thật bố con cứ như lột, cái ngữ ấy sau này ai nhờ được.

Tuyết và Lộng lui vào một góc. Thấy trên bàn một đĩa thức ăn lù lù. Nào thịt bò xào, cá thu rán, đậu phụ luộc và rán ... Ê hề các thức ăn, chỉ có điều được đồ lẫn lộn vào nhau, đó là đồ thừa còn vét lại của khách.

- Ăn đi các cháu! – Cô Hằng nhìn hai đứa.

- Cháu mời cô ạ! – Tuyết có vẻ tự nhiên hơn, nhanh nhẩu chào.

- Cháu mời cô ăn cơm ạ! – Lộng lí nhí nói theo.

Cô Hằng nhìn vào mặt Lộng giọng nói cười mở: - Có phải cậu con nha bố Khôi, mẹ bỏ đi vào Nam rồi không?

- Dạ!

- Tội nghiệp. Nghĩ ngợi điều gì cô Hằng nói rành rọt:

- Ăn xong cô sẽ bảo công việc các cháu phải làm...Kể ra so với người đi biển có thắm vào đâu.

Hai đứa lúc đầu ăn còn có vẻ dè chừng, nhưng cái đói không cho phép chúng lịch sự. Không ai để ý đến rón rủa bát, lau bàn làm gì. Mấy gã mặt đỏ au, thấy bà chủ dẫn hai đứa trẻ nhếch nhác qua mặt, cũng là tiện thể mà trêu cho đỡ ngứa miệng, con sâu bía rượu đang say sẩm, mặt mày, chúng đâu thèm để ý. Hai đứa đói từ sớm. Với bao lo toan về âm mưu quyết chí ra đi. Đi vì ở nhà chúng bơ vơ không có chốn nương nhờ. Quảng sáng của thành phố và những lời mời chào cám dỗ của cô Hằng kêu gọi cho chúng, kích thích chúng đến với chốn thị thành đầy bất trắc và nguy hiểm. Mới lại mấy đứa ở làng bên cạnh. Có truyền thống đi ăn xin, gặp mùa lễ hội ở mấy ngôi đền trên núi Trường , chúng đến hành nghề và kháo nhau. Đi ăn xin đâu có tội gì nào? Ai thương thì bố thí cho chút ít. Không thương thì vài câu nặng lời rồi đuổi đi. Ai nỡ lòng nào đánh mấy đứa ăn mày ăn đồ kiệt xác. Tất cả vốn liếng hiểu biết và cảnh ngộ đã đưa Tuyết và Lộng đến với đô thị. Tuyết thì bỏ đi tìm mẹ bỏ nhà làm ăn ở Bình Dương, Đồng Nai. Cũng có lần Tuyết toan rủ Lộng vào đó xem sao. Còn Lộng bố bị mất trong cơn đại hồng thủy năm ngoái năm kia. Mẹ bảo đi vào trong đó làm ăn rồi đưa Lộng vào. Lộng thương ông đấy, cả vốn liếng và tiền chế độ ít ỏi ông đã dồn vào mua con thuyền coi cú mất rồi. Ông làm sao có thể ề lưng ra nuôi mình mãi được ... Thế là hai đứa ra đi, chẳng nào cũng có cô Hằng là chỗ dựa ăn với mẹ Tuyết. Cứ thử xem, làm ăn mà được, lấy chút vốn chưa biết chừng mở được cái quán nơi đền Độc Nhãn lo gì.

Cô Hằng nhìn hai đứa ăn, suýt phì cười, vì thấy chúng đói. Không hiểu có thực tâm hay không, cô Hằng nói giọng thương cảm:

- Có hơn ở nhà chạy nắng không?

- Dạ!

- Lên đây tôi có chuyện muốn nói với anh chị.

Nghe giọng nói đánh đánh Tuyết và Lộng dè chừng, thế thủ. Len lén vào ngồi nép ở chiếc ghế băng .

-Về chuyện con Tuyết và thằng con nhà Khôi là thế này. Việc giúp đỡ chúng mày cô giúp để làm Phúc. Nhưng việc thuê mướn lao động thì cũng phải giao kèo. Cơm ăn, nước uống không bao giờ cô để các cháu đói. Việc làm thì nhân thôi. Đã có hai con kia làm rồi, lại thêm hai đứa mày nữa là việc ít đi, có đứa để mà tị nhau là lười nhác ... có đúng không nào? – Cô Hằng tợp một hớp bia, mặt đỏ hồng, nói giọng đã hơi to tiếng, làm như thể chúng vừa gây ra chuyện gì phải phân xử.

- Thế thì... tháng đầu tiên để quen việc, đôi bên phải có giao kèo. Cơm ăn cô đãi chúng mày. Tiền ngủ không lấy. Hai ngàn dưới đó, mấy đứa đánh giày ngủ một đêm phải trả hai ngàn đấy. Cả hai khoản đó, mỗi đứa đã tiêu của cô một đứa ngót hai trăm rồi. Và chưa nói đến tiền tắm giặt nước nôi. Tháng đầu, không có tiền công, để xem thái độ thành khẩn lao động cái đã, rồi ta tính sau. Nhưng cô cũng cứ ghi là trả cho mỗi đứa hai trăm. Vì sao? Người ta kiểm tra, cô sẽ ăn nói sao đây, bóc lột của các cháu hả. Lỡ gặp đứa gian nó ăn cắp đồ, rồi chuồn có bỏ mẹ cô không ... Nếu đồng ý thì ở lại, không mai về cũng được!

- Dạ ... trăm sự các cháu nhờ cô ạ! – Thằng Lộng không hiểu sao nhanh nhẩu cái mồm. Cô Hằng lườm một phát.

- Ở đây, ai ăn nói thế nào kệ họ. Không được bép xép cái mồm. Không được nói leo nói trèo. Khách họ phàn nàn bát bửu, rau hời là không có được. Nhất nhất không được hống hót cái miệng.

- Dạ, Các cháu nhớ lời cô ạ!

- Mà còn chuyện này nữa, tuy là chỗ người quen. Nhưng còn phải giữ uy tín của cửa hàng chứ. Từ giờ cấm không được gọi là cô nghe chưa. Phải gọi là bà chủ và xưng con nghe chưa!

- Chúng cháu nhớ rồi cô ạ!

- Đây ... mới nói mà cái óc ngu dân đã quên rồi! Nhắc lại đi Bà chủ?

- Thưa Bà chủ ạ! Hai đứa nhắc lại với cái giọng khô nồng bở ghét.

- Thôi xéo ... xéo xuống nhà dưới. Tối nay cho hai đứa nghỉ.

Hai đứa lui xuống nhà dưới. Từ trong căn nhà cấp bốn, đã vang lên tiếng chí choé cãi nhau của bọn đánh giày trọ qua đêm. Một đứa nhìn dán vào mặt Lộng hời, thân thiện:

- Mới lên hả?

- Ừ, mới lên.

- Đi đánh giày hay rửa bát.

- Rửa bát.

- Trả bao nhiêu?

- Chưa có gì. Tháng đầu ăn cơm và ngủ không mất tiền.

- Hừ! Cái bọn bóc lột. Cơm à, có mà cơm thừa cho béc nhà nó cũng không thèm ăn. Ngủ hả, thế này mà hai ngàn đồng cơ đấy. Nói rồi, nó dẫn Lộng vào, nói giọng hài hước:

- Xin giới thiệu quý vị ... ngài đây trong đoàn rửa bát...ha...ha ...

- Thế cậu mới lên à!

- Vâng em mới đến! - Tự nhiên Lộng lại xưng em mới chán chứ.

Được thế, cái quân mới nói như ra lệnh

- Kê ra phải mở tiệc chiêu đãi.

- Phải đẩy đại ca nói phải lắm.

- Nhưng chắc nghèo kiệt xác lấy đâu ra tiền.

- Thằng Móc đâu?

- Có em đây! – Cái thằng hời này trò chuyện với Lộng lộ mặt ra trước bóng điện tối mò. Bộ mặt móc thếch như kiêu trát một mớ bùn rồi để thế cho khô đi.

- Mày dẫn nó đi mua cho mỗi đứa một liều thuốc du lịch – Riêng tao hai liều.

- Nghe rõ chưa? - Thằng Móc nhìn vào mặt Lộng nói gay gắt.

- Mày tên gì? ... Thằng mà bọn trẻ gọi là đại ca ra điều giọng ông chủ.

- Thưa ông ... Con là Lộng ạ! – Lộng làm mặt tử tế. Cái lỗi của nó là hồi nãy chủ quán bảo: - Thưa bà chủ, thưa ông chủ với họ. Nhưng cuống lên vì sợ nó đã thưa ông với thằng đi đánh giầy, làm cả lũ cười toáng lên. Chủ nhà từ trên nhà hét xuống.

- Lũ trời đánh có cầm mồm đi không?

- Khẽ nào ... kéo cái thằng ác ôn đó nó xuống đây.

- Đi nào! – Mắc khế dắt tay Lộng. Ra khỏi cửa nó thì thào: - Nói chung thì ở đây toàn thằng tốt cả. Đứa xấu bọn tao tẩy chay đi rồi. Nhưng mày nhớ không được lép đầu. Nếu lép là chúng bắt nạt ngay. Nhưng cũng phải ra mặt tí chứ. Thì cứ rửa bát đi, mày đi với một đứa con gái hả. Nom được đấy ... Có tiền không? Nếu có phải dấu đi, may cái túi vào häng mà để. Đừng có khoe khoang cảnh gia đình gia thế làm gì? Bọn này toàn nghèo rớt. Hoàn cảnh lắm. Nhưng được. Không biết hút thuốc hả? Rồi quen thôi mà!

Cả một ngày đi đường mệt nhọc, lần đầu tiên Lộng chứng kiến những bộ mặt nham nhở. Cặp mắt gườm gườm nhìn như muốn nuốt tươi người khác. Người dân biên quê Lộng dù ăn to nói lớn, nhưng không chút ác độc, sẵn sàng chia sẻ cho người khác bát gạo cuối cùng. Không như người phố xá ... Dù non nớt, ít hiểu biết nhưng Lộng cảm thấy điều gì bất ổn nơi bà chủ nhà, bạn với mẹ của Tuyết. Đang nghĩ vớ vẩn, lung tung thì một thằng nào đó. Lộng không nhận ra mặt, nói giọng chua lèm:

- Thằng mới đến đâu rồi? Tớ cho quà đây này. Nói rồi hất đến vạch cổ áo của Lộng ra dúi vào đó những con vật gì không biết. Lộng chưa kịp hoàn hồn. Nó cười như nắc nẻ: - Rận đấy! Phải biết làm quen với chấy rận ở khách sạn của bà chủ nặc nô của mày đi. Lộng không biết nói gì hơn. Nước mắt tự dưng trào ra. Trong lòng đầy oán hận, tức một điều, sao không biết nghe lời ông mà ở lại làng Cát của mình, dù có khổ nhưng còn có ông có cháu.

Đêm ấy thật là đêm kinh hoàng trong đời Lộng. Bụng réo sôi ông ọc. Buồn đi ngoài nhưng em cố gắng nhịn. Càng nhịn lại càng đau và buồn đi ngoài. Ra đến cửa thấy con Lê Na nằm chinh inh lười đang thè ra theo nhịp thở. Không chịu đựng được nổi. Lộng bò tới lay gọi thằng Mốc: - Anh ơi! anh làm phúc, giúp em với. Thằng Mốc đang ngủ say nên cáu rinh cả lên: - Mày làm gì mà gọi người ta dậy. Em đau bụng mà không biết ở đâu. Em sợ chó lắm. Khốn khổ cho mày, kệ cha mày tham ăn có thừa để vãi ra quần cho bõ ghét. Thôi Mốc, mày dẫn nó ra ngoài đi, kéo thối inh lên bây giờ. Thằng đại ca quát Mốc. Mốc lồm cồm bò dậy quát: - Cố mà nhịn đi theo bố mày, mau lên. Lộng ôm bụng theo Mốc ra ngoài, chưa đến nhà vệ sinh đã phật ra quần ... Cố kìm không nổi nó oà khóc thành tiếng:

- Ông ơi! Ông!...

- Mày làm sao thế hở Lộng? - Ông Cát đến vỗ vào lưng cháu – Cái thằng, lại ngủ mê rồi. Có dậy đi không nào, kìa mặt trời đang lên rồi. Ngày hôm nay tha hồ mà câu mực. Dậy đi cháu.

Lộng biết là mình ngủ mơ, nhưng vẫn đưa tay xuống sờ đũng quần thấy ướt ướt ở đó ...

Lộng bảo với ông đã đem mấy chiếc bánh chưng mà ăn đi, kéo để lâu thì hỏng mất. Ông bảo, có đem pin và đài ra mà phơi đi kéo lại không nghe được nhà cái lão khí tượng báo thời tiết. Cứ để giành bánh chưng

lại, người ta để hàng tháng còn ăn được nữa là. Ông nhóm lửa nấu cơm. Nấu ăn cho chắc dạ. Lộng nhắc ông kéo can rượu lên uống kéo có con cá nào nó cắn đứt giây mất đi đấy. Ông Cát cười à à trong cổ họng, nhắc sợi dây kéo can rượu lên, suýt xoa làm một tọt: - A ngon, cái món rượu ủ nơi đáy biển, chắc chỉ ông cháu mình mới có.

- Ông nói thế chứ, người ta có tủ lạnh, ướp đá chắc ngon bằng vạ.

- Bia mới phải làm cái trò ấy, chứ rượu thì ...

Ông Cát nói cái giọng khoái trá kể cho Lộng nghe câu chuyện. mới Biết rằng ông phịa ra mà vẫn cứ hỏi: - Đó là chuyện của ông à!

- Phải.

- Thế ông đi đánh cá từ bao giờ?

- Nhỏ hơn tuổi các cháu bây giờ.

Thế mà cụ cũng chiều ông à!

- Chứ chiều ai? Ông bơi nhanh hơn cá mập ... Cái năm đó, ông theo cụ đi đánh cá. Kể vụ cá ấy khổ lắm, nhưng mà thắng to. Không hiểu sao, ông lại ngớ ngẩn thế không biết. Cái can rượu của ông nội buộc chắc thế mà bị tuột ra, thế có nguy cơ không chứ. Cụ mà không có rượu ấy à, bới sỏi cả lũ. Thế là ông lặn xuống đáy biển xem sao. Cháu có biết không? Ông lần theo sợi dây lặn xuống đáy biển. Ông không thể nào tin vào mắt mình được. Một con cá mập dài bằng bơi chèo nuốt lấy hai can rượu mà ông buộc vào, quăng xuống đáy biển. Cũng là do cầu thả, ông lấy sợi dây câu có lưỡi câu dự trữ, có ngoắc sắt một chùm do thợ rèn Đa Lộc rèn. Con mập vùng vẫy hồng chạy thoát. Nhưng do háu ăn, có lẽ nó đói đã lâu nên định nuốt và nhai ngấu nghiến cả hai can rượu nuốt chửng vào dạ dày. Rượu tan ra, làm cho cu cậu say lử nên đành chịu chết. Càng cựa càng say. Ông vội vàng trôi lên khỏi mặt nước, hốt hoảng nói với cụ: - Cụ ơi! Hai can rượu con mập đã nuốt cả mất rồi. Cụ bực mình lắm, vì còn hàng tuần lễ dong duỗi trên biển lấy đâu ra rượu mà uống? Cụ không tin mới bảo. Thôi được cháu phải giúp ông không cho con mập này thoát. Miệng nói tay cụ cho neo chắc vào đáy biển. Ra hiệu cho ông từ từ kéo dây câu. Nhanh như chớp khi cá mập lơ dờ hiện lên trên mặt nước, một mũi dao cắm phập vào óc con mập. Con mập vùng vẫy, chống cự nhưng nằm ngửa bụng ra như cánh phản. Chà, phải nhổ neo, dương buồm mà vào bờ thôi. Cụ không quên lách con dao vào bụng lấy ra can rượu còn nguyên. Thì ra con mập cũng mới uống được một can. Còn lại cụ nhâm nhi trên đường về với cá mập sống. Cụ bảo, cái thứ rượu ấy ngon không tả xiết. Đó là lần đầu ông được cụ cho nhấp thử đấy ...

- Nhưng con cá mập nuốt can rượu còn nguyên thì làm sao uống có thể ngon như ngâm rượu thóc hả ông?

- Ông cũng hỏi cụ như thế, cụ bảo – Mất nó ngấm qua cái nít lá chuối. Ông không tin, sau này là do sơ ý chân vấp phải bơi chèo. Cụ lấy ra xoa xoa vào chân trong nháy mắt đã khỏi, kể cũng lạ!

Lộng nấu xong nồi cơm, ra ngồi canh chừng dây câu. Mặt trời đã lên cao. Ông Cát bảo Lộng lấp pin vào đài xem có nói được không. Cu cậu vỗ bồm bộp vào chiếc đài mà chỉ nghe ọc ọc như trẻ con khóc. Ông lão nhìn cháu cười: - Thôi cháu ạ! Có lẽ do nước biển mặn, cháu tháo ra phơi một lúc nữa xem sao ... Trời này, có lấy sào mà chọc cũng không mưa được. Tay cầm lấy can rượu, lắc lắc để xem còn lưng hay đầy. Không nhịn được con thèm nói chuyện, không phải ông muốn làm phách với thằng cháu nội làm gì. Uống vào vài ba chén, ông lại thấy được sức lực, gân cốt tự dưng cứng cáp lại. Ông thấy mình còn chèo chống được. Có thể ngủ cả tháng trời ngoài biển mà không hề biết mệt. Tự dưng chuyện cứ ùn ùn ra thế mới lạ chứ. Ông nhớ lại vùng quê ông nghèo lắm. Vài ba gian tre pheo trông như cái lỗ mũi của biển cả. Nghèo đấy, nhưng làng Cát phóng khoáng. Lúa gạo không lấy đâu ra mà đủ ăn. Nhưng được cái cá tép cứ ê hề. Lò nấu nước mắm của bà Đức ngay sát chân đèo Cô Tiên. Xưởng rèn của ông Cả Ngưng ở gốc bàng thờ thần Độc Nhãn đại vương. Rẽ về phía chợ Chiều, nói là chợ chiều là có lý của nó đấy. Cứ đến chiều là

xe từ các nơi đổ về mua cá tươi của dân đi biển. Họp mãi đến lúc hết sạch cá mới thôi. Chả hiểu ai rủ rê mà mấy ông râu xồm mũi đỏ xin quan huyện xây nhà thờ ở ngay cái bãi xưa nay bỏ hoang không ai ngó ngang đến. Thế là ở nhà thờ thì cứ đến chiều là bình bông, chuông bên chùa Bảo Minh âm âm uu nghe cứ náo loạn cả ra. Được cái là vui tai. Cái tiếng chuông đồng lạ thế. Ông ghét sát tai xuống mặt nước là có thể nghe được. Nghe và nhận ra mình đã đi xa mép cát quê nhà bao nhiêu cột số. Nghe là biết mình sắp về đến nhà. Mụ ấy, thằng Khoi đã sắp mâm ra lấy mấy cái bánh đa, bìa đậu và chai nút lá chuối. Nhìn tới đã rõ rãi ra rồi. Một tường đứt hơi nhưng nằm xuống cái phản cát, nhấp chén rượu cóc gặm đã lấy lại được sức. Lại thích quất tháo vợ con như ngoài mặt sóng. Nói to như cãi nhau đến nơi, vậy mà cười lên khùng khục.

Ông Cát đi theo bố ông lên núi Cô Tiên xem người ta xây nhà đúc để mùa hè về tắm biển và nghỉ mát. Đèn hiệu vải của bà phó Cáy mua ít vải, mua vài con sợi vá lưới. Cái vó dễ dãi theo con nước mùa trăng, ông Cự nói với cha ông Cát: - Tau thì cứ tin cái ông mặt trời sinh toàn con gái bay ạ. Vì thế ban ngày cấm thấy một ngôi sao nào ... Chả lẽ Sao Hôm và Sao Mai là con ông ta cứ ló mặt bỏ là chúng chạy trốn tiệt. Còn mặt trăng là nhiều con nhất. Như dân đi biển mình ấy, dè ra là chúng đã lên thuyền ra khơi xa rồi. Đi biển mà không biết nhìn trăng sao, nhớ con nước thì nói lên chuyện gì. Cái sao Mơi Chèo ở cách xa sao con thuyền mờ côi có đến một phần sáu biển ý chứ. Nhưng loáng cái bà già nhà trời đã đưa sao Mái chèo về đặt trên con thuyền mờ côi rồi. Thế là cha con phải mau chóng chắt cá tôm mà về. Có gió Nam lên rồi, không mau chân là gặp bão như chơi.

Ông Cát nói cho thằng Lộng nghe, phải nói cho nó nghe như cha ông Cát nói cho ông nghe. Để nó nhớ lấy cái nghề gian khổ nhưng thanh sạch. Bắt được con cá thơm tho mang hương vị của mặt trời, ăn vào đến đâu là nhận ra sức khoẻ đã hồi phục đến đó.

Ông tiếc ngẩn ngơ cho cái trí nhớ của thằng Lộng. Chỉ sao kể đến đâu y rằng nó có thể nói lại cho ông nghe. Câu chuyện ông nói cho nó nghe, có bạn kẻ sai nó nhắc cho ông, làm như nó mới là người biết hết chuyện, ông chỉ là ông Cát – du kích – Cát say ... Ông muốn nó đến trường. Đàng nào cũng phải học, cho hơn ông và cha nó. Nó trả lời ông gọn lỏn: Không thể ngồi nhà mà học được ông ạ! Một mình ông ra khơi. Lấy ai mà chăm nom ông ốm đau. Thì cháu bỏ quách đi đánh giầy hầu hạ người ta có được không? Cháu đi đánh giầy ngày nào cũng có thu hoạch. Ở đó cũng khỏi đũa tốt ra đấy ông ạ! Chỉ có một điều, bây giờ các làng bọn chúng bỏ học nhiều quá. Toàn gặp bọn bỏ học đi đánh giầy. Những đũa vì hoàn cảnh thì ít, mà bố mẹ không chăm chút cho con thì nhiều. Thế mà hiền như đất chúng nó để yên à. Chúng không dè đầu cưỡi cổ à? Cháu hiền thật, nhưng gặp đũa bắt nạt cháu sợ gì?

Ngày này qua ngày khác, hai ông cháu ra đi. Ông như cái máy gọi lại những trang đời đầy kiêu hãnh của đồng chí Cát – du kích cầm tử – người chiến sĩ giải phóng quân. Những trang đời ngày ngày được ông nuôi tiếc, gìn giữ ... ông muốn cho đứa cháu côi cút có sức khoẻ, được học hành nhiều kiến thức. Ông mang quyết tâm phi thường ấy ra trò chuyện với biển cả và với đứa cháu ... Lộng nhận ra điều đó. Em càng thương ông xiết bao. Chả lẽ, ông là một thủy thủ đơn độc, bắt lượm sao. Lộng phải mau chóng xóa đi ý nghĩ chột loé lên trong óc ... Nhìn thấy bộ da óng ánh màu nước mắm của ông, không hiểu sao Lộng tin vào ước mơ của ông cháu mình ... Tay Lộng nhắc lên, lần này là hai ba chú cua to bằng chiếc bát ăn cơm. Lộng không khỏi ngạc nhiên hỏi ông nội:

- Ông ơi! có phải thời tiết bất thường không, sao mà cua mò ra?

- Không có lý ... cháu thử mở đài nghe xem sao?

Tuyết và Lộng rửa bát phục vụ chạy bàn ăn cho bà Hằng được một tháng trời. Kể cũng lạ, một tháng đối với Lộng không có gì thay đổi. Làm cái chân rửa bát, nhặt rau, những chiếc bát dính đầy mỡ đã thấy ghê

ghê, buồn nôn. Đã thế, người ăn ném xương ra bàn bừa bãi, nước mắm, mỡ ngấm vào bàn ghế gỗ tạp đến độ không ngấm nổi. Gặp nắng, mưa phả ra mùi thật khó chịu. Khách ăn, lúc vào quán ăn mặc chỉnh tề, lúc ra quán mồ hôi túa ra. Những khuôn mặt đỏ gay, phả ra toàn mùi rượu, bia thực phẩm chua lèm. Đứng một cái là réo lên, bắt lau lại bát đĩa. Có khách chẳng kể gì tuổi tác và tước vị, buông ra những lời chửi tục. Lộng không tài nào chọn cho mình được bộ mặt tươi tỉnh, hiểu khách như bà chủ mong muốn. Tuyệt lại khác, tất bật suốt cả ngày, ngay cả chủ oắt con cũng bắt Tuyệt hầu hạ lúc ăn cơm. Xối cơm đầy quá nó la nó réo. Nước mắm hơi cay nó bắt đổi bát khác. Có lúc nó còn bày trò bắt Tuyệt phải xúc cơm đút cho nó ăn từng thìa ... Được thế, còn bắt hàng ngày lấy xe đạp đưa nó đến lớp. Mà kể ra cái sức của thằng Phúc phải đeo Tuyệt mới phải. Ông chủ thì hậm hực suốt ngày. Bà chủ la rầy, kể khổ kể sở làm cho ông chồng là đồ thừa, đồ ăn hại. Nhưng chiếc cúp đời mới vừa dùng máy ở cửa là vợ chồng kéo nhau vào căn buồng mà chủ ông chủ và bà chủ mới được vào; thì thì thảo thảo, rồi bộ mặt cau có hay hơn hờ mà gọi: - Tuyệt! Tuyệt – Lấy bia ướp lạnh lên đây!

Tuyệt chịu đựng. Sự chịu đựng của nòi giống, của truyền thống con gái vùng biển. Nhanh nhẩu rửa bát, đỡ dần cho bạn, vụng dại làm vỡ bát suýt ăn bạt tai của ông chủ. Nhặt những rễ rau tương, mới nhìn Lộng đã phát ngốt lên vì ngại, biết bao giờ mới nhặt cho xong. Bà chủ bắt lấy nước rửa chân. Ông chủ uống quá chén ói ra phải lau dọn. Cô Hằng – Mà dạo này phải gọi là bà rồi, không còn rúc rích cười như dạo còn mẹ còn cha ở nhà ... Như dạo cô chú sẵn đón mua cái cúp đưa từ miền nam ra. Bà Hằng nói giọng đầy ẩn nhẫn: - Coi cháu như con cô ... Nhưng quản lý cả một cửa hàng ăn ... Phải nề nếp mới được ... Như con Thoa ấy, lúc mới đến như que củi, bây giờ đã phồng phao, lại còn cái thói hay soi gương làm dóm. Tuyệt thấy mên Thoa. Hơn Tuyệt một hai tuổi mà nom đã ra đáng lắm. Những đứa làm việc trong quán ăn đều là con nhà lành. Lộng đêm nằm nghe quân đánh giầy ngủ trọ kháo nhau: - Chúng nó thấy lão chủ lai con bé ở đâu trong nhà trọ binh dân ra. Nhưng lúc về nhà lại gắt, mắng. Chúng bảo, lão già vờ, che mắt mục vụ nặc nô.

Có lần Tuyệt thấy lão đang nhìn mình mà trùng mình e sợ. Như con thú với bản năng của mình, đi đâu Tuyệt cũng rù Lộng. Sau khi dọn dẹp xong là vào nằm ngay cạnh Thoa và chị bếp trưởng có tên rất đẹp: - Chị Ngợi. Chị Ngợi mặt hơi đỏ hoa, nhưng duyên cực. Chị bảo, làm con gái có thân thì giữ lấy. Các lão ấy càng có tuổi càng muốn ăn đồ ngọt. Chậc! Kể gì các chú chàng ấy say.chị cười khúc khích ôm lấy cái Thoa ngủ liền. Chị dậy không ai biết. Nhóm lửa bếp xong, ngồi chải tóc như cô gái, mới phát vào mông bọn Tuyệt.Nào... Nào...để xem, để xem đã đến lúc đem ra cửa hàng thực phẩm cân chưa nào?

Thằng Lộng không được làm chân rửa bát nữa rồi. Lấy cớ cần người biết việc. Bán hàng mà lý lý cái mặt, khách ai thèm ăn. Tiếp viên con gái, con trai nó ngố ... Thằng Mốc nghe tin đã cười vào mũi Lộng. Tao biết thừa ra rồi. Nó muốn tách mày ra khỏi con Tuyệt đó. Mày không nhận ra cái Tuyệt ngày một phồng phao à? Thế mày tính sao? Tao cũng chẳng biết được. Tháng đầu làm gì có lương ... Lộng đang băn khoăn nếu về biển thì biết ăn nói với ông ra sao mà ở lại thành phố với hai bàn tay trắng thì làm được trò gì. Không biết đào đâu ra tiền để mua hộp đựng đồ dụng cụ đánh giầy. Thấy nét mặt rầu rĩ của Lộng lão chồng mục Hằng làm như vô tình hỏi:- Cái thằng kia, tao tưởng mày đã cút mẹ mày về biển rồi? Thừa ông !... Lộng không biết trả lời thế nào.Thế mục béo (nó vẫn gọi mục Hằng là mục béo) đã thanh toán cho mày chưa ? Chưa phải không?

- Bà chủ bảo tháng đầu không có tiền công ạ!

- Ừ nhỉ!...thôi được ... cũng là chỗ quen biết ... tao cho mày vay ít tiền đây!

- Cháu làm gì có tiền mà trả cho ông được?

- Thôi lúc nào có trả cũng được. Chả lẽ ra đi mà về tay không?

- Cầm lấy, tiền xe lai về đó cũng không đắt lắm đâu?

Lộng nói với Tuyệt rằng mình về quê. Tuyệt tròn mắt vẻ ngạc nhiên:-

- Sao cậu dễ nản chí thế?

- Vì mẹ Hằng có cho làm nữa đâu?

- Thật à!

-Thật, tao làm cái việc ấy thế nào ấy...tay chân luống cuống lắm.

- Thế mẹ ấy không thanh toán cho ít tiền nào à?

- Không! nhưng lão chồng lại đưa cho bốn chục... bảo lúc nào trả cũng được!

-Thật thế à? Tuyết im lặng hồi lâu rồi nói với bạn. Về thì cùng về... ai lại thế?

- Không được ... Tuyết đang có công ăn việc làm mà! Lộng tỏ ra ân hận vì đã báo cho Tuyết.Suy nghĩ một hồi lâu, Tuyết nói với Lộng, mình sẽ có cách.Nói rồi Tuyết giắt tạm Hoa hai chục đưa cho bạn ,Lộng cầm lấy tiền mà nhờ thằng Mốc nó dẫn đi mua đồ đánh giày. Có thể đi với chúng nó lại hay hơn rửa bát đấy...Như thế chúng mình gần nhau.

Thằng Mốc mua hộ cho Lộng bộ đánh giày có ba chục. Thằng bạn nó về quê ở với gì nường lại. Nó bảo cũ một tí nhưng đồ này không phải loại đều, không sợ bị mọt, may có đánh cả đời cũng không hỏng. Lộng cảm kích tấm lòng của Mốc. Nó chỉ học qua lớp hai, bỏ đi đào vàng ở Quỳnh Hợp, mẹ để nó sống lay lắt ở làng đi ăn may rồi lên thành phố làm bóp. Mấy lần mẹ chạy theo Mốc dúi tiền vào túi. Con ơi! thông cảm cho mẹ... khi nào mẹ kiếm đủ tiền mua máy khâu sẽ đem con về quê ... nó trả lại không thèm tiêu tiền ấy. Nói vậy thôi nó thương mẹ lắm. Mẹ nó có đến nỗi nào ... nó biết mẹ không bao giờ mua được máy khâu. Không ít lúc nó gặp mẹ ngồi một mình uống rượu và khóc.

Để trở thành một tay đánh giày ngoạn mục, sành điệu Lộng đã trải qua biết bao đắng cay: Ăn bạt tai, ăn đập của người lớn.Bị đũa lớn tuổi hơn ăn cướp mất khách Gặp những bộ mặt láng bóng bia rượu nhưng lại tức giận vô cớ quát lên đuổi thẳng: Cái thằng mày mời ông đánh giày mà cái tay chỉ như bố người ta ấy. Cay đắng, đời thật cay đắng...Than ôi! những thân phận mờ côi lạc loài như con thuyền sau một trận bão tố chỉ còn xác úp rập rên trôi ở chân trời xa ... Lộng đi cùng với bầu bạn sách cháp, áo quần tơi tả, chân khô mốc, mặt mày ngơ ngác với con mắt quét lia vào chân, vào mặt người đời ... mong được hầu hạ mọi người ... tự dung sinh ra cười nịnh bẻm mép, sinh ra cay cú căm thù những bộ mặt đồng loại ... Rồi một mình ngồi thần thờ với cái dáng già nua từng trải và có khi cả sự đều căng băng hoại hận thù...

Sau tháng đầu bà chủ Hằng đưa Tuyết đi sắm vài thứ lặt vặt. Chẳng gì cô cũng làm cháu khuây khoả, đỡ nhớ cái bọn mất gốc, bắn sỏi ở đâu đang hu hí với nhau. Cô cũng chẳng dư dật gì lắm đâu. Thuế khoá, công an, phòng thuế, khu phố, chùa chiền quyền góp lại còn đóng góp cho việc này, việc nọ. Ông chồng của cô suốt ngày xe máy đi đàn đúm cờ bạc.. Một tay cô phải lo toan. Cô vất quá thành ra chửi bới, ăn nói không còn lịch sự nữa. Có lúc cô bảo: Cái con Hằng bạn với mẹ Tầm ngày xưa từng đi thi hoa hậu mà đồ đón ra thế này rồi sao? Cô thực sự buồn cháu ạ. Mà cái Tuyết mới một tháng mà đồ da thẩm thối rồi đấy. Mười ba rồi à, cẩn thận đấy. Đừng để cho bọn đàn ông nó lợi dụng ... cháu làm việc phải thạo việc, cai quản người làm để mất hộ cô kéo nó ăn cắp thực phẩm đem về nhà. Con bé Thoa được đấy. Có lần cô về thấy ở trong phòng cùng lão vô tích sự nhà cô. Lão ấy bảo uốn nắn cho động tác tiếp tân thôi mà, không có gì đâu. Lão ấy lừa đấy, lão ấy muốn cái của nợ kia Đuổi nó thì thương mà cho nó làm thì ngứa mắt. Thằng Lộng kể nó cũng lỳ như phân ngựa, cô biết nó được thằng Mốc mua hộ cho đồ nghề đánh giày. Thế cũng được. Nói thật cô không thể kham được nó. Mua bán thì nó không thạo, làm sao có thể tin

được, mà mấy lão đến đây ăn nhìn bộ mặt nó, ăn mất ngon đi. Cháu có nghe bọn đến ăn nói về cô không? Nói đều đấy nhưng không phải không đúng ... Người ta nấu ăn nó cũng phải toả ra cái gì chứ!

Tuyết nghe mà phát ngột bởi những lời nói của mẹ. Một cái gì chua sót cay đắng mà Tuyết không phân biệt được trong trái tim em. Mới hôm nào thôi, cô ấy còn hiền từ chân chất. Bây giờ bộ mặt thờ ơ và bồn chồn. Lẽ nào tiền bạc đã nhuộm cái cô Hằng bạn của mẹ thành thế này rồi.

Mẹ đo may cho Tuyết hai bộ quần áo. Hôm lấy về tự tay mẹ mặc cho Tuyết, sửa lại đầu tóc mặt mũi, không quên mua cho Tuyết đôi dép cao gót, làm cho em tự nhiên cao hơn. Đáng đi cũng vì thế mà khoan thai hơn không còn là Tuyết nhỏ nòi của bãi biển nữa. Giọng mẹ Hằng có vẻ tự hào đúng là con gái mạn biển, vút đi không ai thềm nhạt, ăn nước thành phố đẹp hẳn ra. Cô bảo may chịu khó mà làm ăn, vài năm sau cô gả chồng cho. Không ít lão doanh nghiệp không chết mê chết mệt với khuôn mặt Afganistan này đây. Mẹ nói chệch đi với giọng cao bồi. Nhưng khi người ta thích, lại tưởng bộ mặt thông thái thiếu học thức kia cố tình nói sai đi nhại vui với đời. Mẹ bảo, nó ăn mặc đẹp còn vì mẹ nữa, chả lẽ bà chủ như cô mà người giúp việc – thư ký – ừ thì cứ gọi là như thế cho nó dàng hoàng, là cháu mà không được ăn mặc cho nó lịch sự và ra cái hồn người. Con Thoa thấy Tuyết được lên cung, được vào cái phòng có quạt và đệm mát, không phải ăn chung với người ở nữa – Chép cái rõ dài: Nó đang nuôi cho béo để thịt đây ... lạ gì cái miệng xoen xoét một cô, hai cô ... Tuyết cũng cảm thấy điều gì đó không bình thường đang rình rập mình. Thằng Phúc nhà mẹ chủ đòi Tuyết dứt cho ăn như kiểu người ta bón cho trẻ con. Có lúc nó đòi ngồi trên bệ Tuyết, tay chân cựa quậy làm bộ làm tịch thật khó chịu. Lão chủ thì làm như không nhận ra điều gì thay đổi ở Tuyết. Nhưng mắt nhìn như muốn ăn sống nuốt tươi con người ta. Có lúc còn dúi vào tay Tuyết lọ nước hoa như vô tình cầm lấy bàn tay mềm nhũn của em. Tuyết rung mình bởi bàn tay ướt át, thò ra hỏn hển như con bò Thằng Lộng nhìn thấy bạn đã thay đổi quá chừng, ngạc nhiên, ngồi cảm lạnh. Một nỗi buồn vô cớ không làm sao giải thích nổi. Thằng Mốc nói khẽ vào tai bạn: - Tao cũng lo lo là ... Bọn này nó có âm mưu gì cậu ạ. Không thì tại sao nó lại bảo chữa là cô Hằng là bạn với mẹ Tuyết. Nào là muốn cho Tuyết ăn mặc sạch sẽ cho khách người ta vào nhiều ... Không phải đâu, cô Hằng muốn cho Tuyết ăn mặc đẹp là do lòng tốt thôi. Lộng nói với Mốc bằng một giọng rầu rĩ. Tất cả mọi ý kiến đó là những lời chống cự yếu ớt. Một dòng nước mắt tự nhiên ứa ra, không hiểu Lộng thương cho mình hay cho Tuyết ... Ngày tháng cứ trôi đi, trôi đi trong nỗi nhọc nhằn ... Nỗi nhớ biển còn cào trong trái tim em. Nhớ ngày hai đứa vào lớp học – cô giáo hỏi! – Em nào là tên Lộng. Thừa cô em đây ạ! Em được đặt tên là Lộng vì mẹ em sinh ra ngoài lộng ạ ... Mai này em sẽ đi làm thủy thủ, lái tàu biển ạ. Không đi con thuyền cô út này nữa ạ! Cả lớp cười ồ bởi tính hồn nhiên của cậu. Đến lúc cô giáo hỏi: - Em Tuyết đâu? Tuyết đội trên đầu mớ tóc màu gạch cua bước ra. Cô giáo mới hỏi: - Thế tại sao lại đặt tên em là Tuyết? Tuyết lý nhí chưa biết trả lời ra sao. Lộng đã hóng hớt: - Thừa cô tại bạn đó đen như lọ nôi. Nên bố bạn ấy ước mơ sau này bạn ấy trắng như công chúa Bạch Tuyết ạ! Cả lớp cười oà lên làm Tuyết xấu hổ, khóc rưng rức. Tuyết chạy về xóm nhỏ nghèo nàn bên mép nước. Lộng chạy theo, Tuyết bảo ứ chơi với thằng bé đẻ rơi ngoài biển nữa ... Lộng cũng cóc cần, cứ chơi đấy ... Dường như cái xóm chài sát mép nước ấy sinh ra không chọn người đẹp làm tiêu chuẩn mà chọn sự khoẻ mạnh, lòng trung thực và tấm lòng khoáng đạt, nghĩa hiệp, bao dung như đại dương

Lộng ngồi trầm tư, ngồi trầm tư đọc lên trong trái tim đã khoẻ mạnh và có chút gì đó dẫu rất ít, rất vu vơ gọi là xao xuyến. Một dòng chuyện động mơ hồ, nhưng nhạy cảm ở Tuyết đã nhận được sự suy nghĩ của Lộng, Tuyết thấy cần cho bạn hiểu, không lòng day dứt lắm.

- Lộng ơi cậu có chuyện gì vậy?

- Mình đâu có chuyện gì!

- Thấy mình tại sao cứ tránh mặt? – Tuyết không thể nén chịu được nên hỏi thẳng Lộng.

- Họ không muốn có mình trọ ở đây!

- Thì tháng nào Lộng chả thanh toán tiền?

- Nhưng họ muốn đuổi cả bọn đi cho khuất mắt.
- Lộng nghe chuyện gì vậy?
- Bà chủ đã giáo toa là muốn đuổi cổ bọn này đi để làm phòng ăn!
- Thật sao!
- Nghe nói, còn kiếm cả tiếp viên nữa!
- Tiếp viên nào cơ?
- Thì bà đó chẳng may cho Tuyết quần áo để làm tiếp viên rồi còn hỏi. Lộng nói băm bổ cho hả giận.
- Mình thật sự không muốn ăn diện các thứ này đâu. Nhưng họ...
- Mình đâu nói chuyện ấy ... Mình chỉ lo, không hiểu rồi tình bạn của bọn mình ... Lộng ngập ngừng không nói ra được lời.
- Không ai có quyền làm cho mình và cậu giận nhau đâu.
- Biết vậy nhưng mà mình vẫn thấy nó thế nào ... Không như ở quê mọi việc thật là rõ!
- Cái thằng này – ở quê thì còn nói làm gì. Ông có quát mắng, hàng xóm la rầy nhưng đằng nào chả là người quê mình.
- Người ta cũng nghèo chứ có sung sướng gì!
- Mình cũng thấy lạ ... Cái bà Hằng ấy mới hôm nào còn ăn mặc quần áo dầm dấp, vậy mà bây giờ ... Đến cái cách ăn nói cứ như là dân thủ đô ấy ... Thằng Phúc thì gọi cậu cậu, mợ mợ không còn như trước gọi bằng mẹ và bố ... Tuyết đỏ mặt chợt nhớ điều gì vu vơ.
- Thấy bảo lão chồng có chuyện gì mờ ám?
- Không biết được ... Cái phòng ấy đóng kín cửa có mấy lão đeo kính che kín mắt, cầm cặp to đùng, ra vào, sì sầm, uống rượu tây. Mình ngại vào đó lắm.
- Đó là điều tao sợ cho mày.
- Sợ gì? Tuyết nói giọng ầm ức.
- Bọn họ mà bán mày cho người nước ngoài thì làm sao còn gặp được.
- Rõ dơ ... Cái ngữ tao có biết tiếng Tây tiếng Tàu gì mà chúng bán.
- Cái con ngu ... Báo chí nói loạn về chuyện bán trẻ em cho người nước ngoài.
- Tao mà còn là trẻ con à? Dơ!....
- Thì thế mới sợ! Mày soi gương xem, còn trẻ con hay người lớn?
- Dơ! ... Tuyết mắng át bạn, che giấu xúc cảm thẹn thùng lan toả cơ thể.
- Bọn thằng Mốc nó bắt gặp lão chủ nhìn trộm đấy!

- Trộm. Điều!

- Thôi ... Tao mặc kệ mày – Lộng vùng vằng chạy vào gian giành cho trẻ đánh giấy thuê không thềm ngoái lại.

Tuyết ôm lấy mặt khóc. Trong gian giành riêng cho vợ chồng nhà chủ. Lão chồng mở nhạc nghe sập sinh, sập sinh.

15

Ông đưa Lộng đến xin thầy giáo cho vào lớp. Tội của Lộng và Tuyết là hôm rồi, lặn xuống xé rách lưới của người ta. Hai đứa bị chủ lưới dẫn lên xã. Ông xã chuyển giấy sang trường. Kể ra hành động là quá trốn. Nhưng bọn trẻ vẫn quen cách hôi cá tép theo kiểu ấy, người ta biết nhưng lờ cho qua. Người thì túm đầu phát một cái vào đít cho rát râm lên, rồi cho tha. Dân biển, vốn hồn hậu, không ưa rầy rà, giấy tờ. Nhưng trường học kết hợp xã, gia đình đưa vào nề nếp. Hai đứa mới bị làm thí điểm, thầy giáo mới có giấy mời gia đình lên. Ông Cát thấy còn rầy rà hơn là cãi nhau với mấy lão ngư dân.

Lộng bàn với Tuyết, nếu rầy rà quá thì bỏ quách học. Vài năm lớn lên theo ông đi biển rồi ra đó mà học nhập tâm. Ai đếm được từng con cá, cứ phải lấy rổ ra xúc. Tuyết không nghe, bố Tuyết trước lúc đi tìm mẹ đã dặn rồi. Có chuyện gì thì nhờ ông Cát lo liệu, con ngoan, bố sẽ về đưa con đi .Bố không bao giờ bỏ con đâu.

Ông Cát cho là việc không quan trọng. Vài con tép ranh có đáng là bao. Ông đã từng cùng lũ trẻ chui vào phòng của mục sư ăn cắp bánh thánh. Ông nghe mấy anh dân chài khi ngồi với nhau tán chuyện. Rằng bánh thánh làm toàn bằng thức ăn tiên, ăn vào sẽ khỏe mạnh, sống lâu. Cái số người ta đỡ tằm tối đi. Người ta có thể trò chuyện được với cả thần linh. Người ta biết được ý nghĩ của đảng tối cao, mà không bị vùng tằm tối như đêm đen và biển cả che lấp. Còn anh kia thì nói ra: - Chả có gì ngoài bột gạo. Thế chả lẽ chỉ

Đêm qua ông mơ gặp bà nội của thằng Lộng. Bà Miền từ Quảng Trị ra. Phàn nàn chuyện ông không lo lắng cho thằng Lộng đi học. Bà nói, bà theo thuyền của người chạy bão ra. Bà bảo ông mau mau cho thuyền nhỏ neo đưa cháu về. Ông cãi lại bà, ông vừa nghe đài báo trời quang mây tạnh, cá tôm ê hề sao lại không câu. Thừa chiến tranh ông còn vượt biển vào với bà được nữa là. Bà trách ông sao không ngó ngang đến các con. Ông cười, nhận lỗi, mình không kiếm được dư dả gì nên khát lần mãi không vào thăm thằng Nguồn được. Ông thật tẻ, mẹ con tôi đã coi ông như cha. Trong lúc tính mạng ông nguy nan, mẹ con tôi không kể gì đến mạng sống của mình đã cứu ông ... Bây giờ, mồ mả tui, cỏ rạ, trau bò phá phách ... Bà trách oan tôi rồi. Tôi có một mình vừa nuôi thân già, lại còn chăm sóc thằng cháu. Bà gọi thằng Khôi nó đi theo rồi, đằng nào cũng có mẹ có con. Ông không biết đẩy thôi, quê hương nặng lòng. Không rút ra được. Hôm qua cha con cầm cái đài không vững, đã để rơi mất. May mà thằng Khôi nó còn lặn xuống lấy được cho con. Rõ là tội nghiệp. Ông có nghe đài báo không, trời động rồi, ông bảo cháu nó căng buồm lên, về kéo muện. Bà làm gì mà vội thế Có bão rồi à? Ông không muốn kể lại giấc mơ của mình, kéo thằng Lộng sợ. Lại những chiếc thuyền cô đơn ngoài khơi thoát hiện, thoát biến. Từ viên chân trời nhàn nhạt phớt một viên mỡ gà, loáng cái màu mỡ gà đã rực che một nửa bầu trời. Biển cũng trắng bằng màu loang lổ mỡ gà, mỗi đợt sóng ập đến màu mỡ gà được trộn với màu mực xanh pha loăng, tưởng sắc màu hư ảo từ trong mắt chảy ra. Một đợt sóng bất thần ập đến, cuộn lên từ dạ dày của biển, rêu, dong và những thứ mang ở lòng đại dương lên, có trời mới biết thứ gì.

Về chậm chạp nơi ông Cát biển đầu mất. Khuôn mặt già nua, rắn đanh lại, ông về đúng vị trí của chàng trai xông pha bão tố năm nào. Trong óc ông không còn nghĩ ngợi đến giấc mơ, đến sự thiếu thận trọng, sự oán trách và niềm cao hứng. Bão tố đang ập đến, những con thuyền đơn côi đang chạy trốn khỏi cơn phần nộ của thần biển. Thần biển đang đòi lại, những cái loài người đã tước đoạt của mình. Cá tôm, ngọc trai, muối mặn, con người. Bởi con người ngàn đời vẫn thế, khi bình yên yêu mến đến mức quá trớn với biển cả ... Ông Cát hiện ra cái lỗi của một lão tướng lì lợm và can trường.

- Chuẩn bị xong cả chưa!

- Xong rồi! - Thằng Lộng trả lời cũng khí phách không kém.

- Ăn cơm đi! - Ông Cát cầm can rượu tu một hơi. Lắc lắc can rượu rồi bảo thằng cháu: - Này Lộng, con cũng nên uống một chút để lấy sức chống chọi với bão tố chứ. Thằng Lộng lắc đầu. Bữa trước làm rửa bát ở quán cơm nó cũng thử mùi cay của rượu, nhưng rượu đã làm nó trở thành người khác, muốn rũ bỏ công việc rửa bát nhọc nhằn, hèn mọn. Nể ông Lộng cũng nhấp một hớp. Lộng nhận ra, rất ít khi ông khuyến khích em uống rượu. Ông cũng ngầm muốn nói, em đã là một người thủy thủ, cùng ông chung con thuyền qua bão tố. Em nói để động viên ông: - Chắc còn đủ rượu cho ông cháu ta vào bờ ông ạ!

- Nào! chầu mau mau cầm chắc lái cho thuyền nhằm hướng bắc nhé!

Từ đó, hai ông cháu không kịp nói với nhau lời nào. Những con sóng như trái núi bất thần nổi lên nhanh đến mức không kịp nhận ra từ hướng nào ập tới. Mây đen ùn ùn phía đại dương ập tới che lấp cả bầu trời lúc này là màu mỡ gà óng mượt. Tiếng giò ào ào nhắc bóng con thuyền ném đi xa tít tắp, tưởng khi chạm tới mặt trước con thuyền vỡ ra thành từng mảnh. Tự nhiên, mặt nước ngừng chảy. Biển lặng tờ. Mây đen được xóa sạch, ánh nắng đổ xuống, tháo ra từ giữa đỉnh trời. Nắng tới mức áo sóng vừa ướt đầm đã khô cong. Da bị nắng làm cho dát bóng muối đọng lại màu bạc phéch. Mọi nổi lên từng đám, màu tím tái bao vây lấy con thuyền. Bầu trời xuất hiện nhiều vô kể những cánh buồm và con thuyền thi nhau chạy ào ào, trong phút chốc tâm tưởng của con người, bị ảo giác đánh lừa vào đất liền ... Bỗng chốc những đám mây có hình thù kỳ dị: Núi non thuyền bè, người ngợm bị cơn sấm nổ dền vang xé ra nát vụn ... Tiếng gầm gừ sôi lên sùng sục, màn đêm đen kịt bủa giăng. Gió không biết từ ở đâu, từ hướng nào ném ra. Sự bàng hoàng khiếp sợ đến cực điểm. Cảm giác mông mung, cô quạnh choán lấy toàn bộ tâm can. Bão tố bùng

bít hoàn toàn tri giác và ý nghĩ, niềm hy vọng chỉ còn mong manh ... Chùng nào, đại dương chưa nuốt chùng và chìm xuống đáy biển sâu.

Ông Cát và Lộng chưa dứt nghĩ ngợi và hy vọng, chưa thôi nhớ lại về quá khứ. Ở đó biết bao đắng cay, nước mắt nhưng cái chết chưa hề chạm tới. Còn có thể chống đỡ được sự tàn nhẫn của kiếp người nhọc nhằn từ lúc sinh ra đến khi nhắm mắt lìa khỏi cõi đời ... Bây giờ đất liền đã ở xa xôi cùng quá khứ, có ai ở đất liền ngóng đợi ông cháu ông? Cánh buồm và cột buồm bị nhấc ra khỏi con thuyền ném vào một nơi nào đó trong biển cả, một nơi nào đó trong mặt biển, như cọng rơm cỏ rác. Còn con thuyền được sóng nâng lên đặt xuống. Quay lắc, quay lắc trong màu đen kịt, đặc quánh ... ầm ào, ầm ào. Không đứt ra trong dòng cuộn xoáy của bão tố.

Ông Cát cố cầm chắc bánh lái, nhưng bàn tay ông cảm thấy nhẹ bồng. Cảm giác ấy báo cho ông biết, bánh lái đã bị gãy. Thế là mọi chỉ huy được con thuyền cũng tan biến. Dầu thế nào ông cũng không được chán nản. Ông chán nản lúc này cũng làm cho thằng Lộng thêm hoảng loạn. Nhưng ông biết làm sao cứu thoát được đứa cháu, đưa nó trở về đất liền đây? Ông vốn là người ít mê tín, cúng bái, vậy mà ông luôn mồm nhắm khăn cầu mọi đức phật và đức chúa trời. Ông hứa với họ nếu cứu thoát ông cháu ông, ông sẽ đem lễ vật đến cúng bái cả chùa chiền lẫn nhà thờ vì có xa xôi gì, nó nằm trên lưỡi cát của làng ông. Người ta cúng được thì ông cúng có sao đâu. Ông cố hắng giọng lấy lại cái uy vốn có. Nhưng biển cả lại chẳng thêm đoái hoài, chế nhạo ông đủ điều. Lão già khốn khổ kia ơi, mi chỉ là đứa trẻ nhãi nhép so với biển cả đầy oai phong, đầy uy quyền. Thử hỏi thử người làm sao lấp đầy dạ dày của biển. Ông đặt bàn tay vào vai nhỏ thó của đứa cháu. Một sự xót xa dâng lên trong trái tim già nua, của người thủy thủ bại trận.

Lộng cảm nhận được sự run run nơi bàn tay của ông. Nó gào lên: - Ông đừng sợ! Còn cháu đây ... Nó ngậm dúm chiếc can vào tay ông. Mấy lần lưỡi biển muốn nuốt chiếc can, nhưng nó cố ghì lấy vào ngực. Nó nghĩ chán chê rồi, nếu biển mà nuốt mất can, là ông mình lấy đâu sức vượt qua cơn bão tố này. Lộng nghe người lớn nói rồi, cốt là đừng để cho chìm xuống đáy biển. Mặc cho thần biển vẫn vũ. Làm sao mà chống được ông ấy. Cầu trời cho ông ấy đứng ném vào rốn của bão. Tốt nhất là đừng làm cho ông buồn. Lộng dúm cái can vào tay ông. Nó gào lên: - Ông nhấp đi ... cháu sẽ hỗ trợ cho ông! - Nó nói thế ... Nào biết làm cách nào để giúp ông đây? Sóng biển như những con rắn khổng lồ lượn đến, cuốn chìm ông cháu Lộng và con thuyền... không hề sùi tăm ...

Ông Cát thật ân hận, nếu thế này ông cứ để cho nó đi đánh giầy trên phố. Khổ thì cũng chịu được. Ông kéo cháu về làm gì, để hai ông cháu ra làm mồi cho cá biển. Ừ thì ông chết cũng đáng đời lắm rồi. Ông đã nhiều lần thoát chết rồi, thần biển và thần chiến tranh không phải là không giận ông đâu. Tại sao cùng ra khơi, cùng con thuyền mà có người không về được, mà ông lại vào được đất liền. Họ có kém ông về sức khỏe đâu? Thần biển không thêm dung nạp ông. Chẳng qua ông là loại ăn thô, nói tục, ăn tâng phá hại. - Ai bảo ông, con cá thu tày một gang còn đang giãy đành đạch thế kia, mà dùng con dao cắt xoẹt chấm muối nhai rau rầu ngon lành. Bụng bão dạ không hề sa sầm. Đánh một giấc mặt hí hửng ra điều ta đây ... Người ta uống rượu là nằm rúc đầu vào mớ vải buồm và chẳng vá đụp như váy đàn bà ngủ bằng chết. Ông lại tỉnh như sáo, rút ruột từ đáy biển lên nào tôm, nào cá, nào mực ... Có biết cơ man nào là của nả của biển ông đã bòn rút, ăn cắp không nào? Nhiều vô kể, ông đã làm gì để trả lại cho biển cả cái điều ông đã lấy cắp? Ông Cát rung rung ... Ông không khóc. Không ai biết ông khóc hay cười. Không hiểu thằng Lộng có gào lên gọi ông không, ông không nghe gì cả. Bão tố đã ngăn cách hai ông cháu. Không cho ông trò chuyện với nó. Cầm tay nó để thủ thi cần dặn điều gì. Ông không làm gì thay cháu, đỡ bớt phần khiếp sợ cho cháu. Ông có van xin trời đất tha bổng cho ông cái nạn này, chắc gì ông ấy đã nghe thấy. Ông muốn mặc cả! - Ông trời ơi! Cho tôi làm thay phần cháu tôi, phần thằng Lộng ... ông trời không buông tha ... ào ào ào ... Sóng sủi bọt. Tiếng ầm ầm mà người trên đất liền có nghe cũng không thể nào cứu giúp nổi. Muốn tưởng tượng cũng không hề bắt gặp ... Nước ... Nước hết đợt này đến đợt khác đổ xuống.

Tại sao ông không muốn cho cháu trở về với ông sống ở gian lều nhỏ thó nơi cồn cát, nơi chân sóng có vài ba cây phi lao? Ông sợ cô đơn, sợ một mình ư? Nếu bây giờ nó ở thành phố nhỉ ... Có khổ, có sập nhà nhưng còn sống sót ... Ông muốn cho nó chữ nghĩa, sau này hơn đời ông và cha nó ư? Có kiếm được ít tiền, giành giụa tằn tiện ra khơi ... Rồi nhìn xa, kia con vịt đang lặn dần ... Kia lão thuyền chài đang dang tay cầm lấy bơi chèo bơi đi ... Con mập đang bơi từ hướng xa tới đón lấy con vịt ... Con cá voi

đang đội biển tới gần ... ở dưới ấy, chắc động dử lắm nên ngài phải vào bờ, nương tựa vào loài người khôn khéo... Ông Cát kịp lấy ra nơi cạp quần cái túi thuốc lã. Ông vo tròn một viên cho vào miệng ... đắng, chát, mặn, ngậy ngửa ... Cảm giác ấy cho biết ông còn tỉnh trí, còn nghĩ ngợi - Ông quát lên để không hề nghe được tiếng mình: - Bám chắc vào con thuyền. Cháu có nghe thấy ông nói không? Bám chắc vào ... Có đôi thì lấy bánh chưng ông buộc cho cháu ra mà ăn! ... Không hiểu ông khóc, hay nước biển phả vào mà nóng ... Có biết để nó ở trên bờ. Minh thật là nhiều khê ... Thôi được rồi xong đợt này ông cũng phải giải quyết thôi. Cho bố cái Tuyết ở với mẹ thằng Lộng. Chà cái thằng Bình thể mà khá thật. Con vợ nó lấy thằng khôn nạn nào đó không biết. Lấy thật hay chỉ lấy vào lúc ban đêm. Thôi mặc quách nó ... Cho nó lấy mẹ thằng Lộng, thế là ông đứng ra rìa rồi còn gì. Thằng Lộng ở với ông ư? Cũng được đấy, nhưng không tiện bằng ở với mẹ nó. Thằng Bình nào có phải ai xa lạ. Nó là con lão Hùm đồng đội của ông ra khơi từ dạo ấy. Ông không đáng gây dựng hạnh phúc gia đình cho con đồng đội của mình sao? Nhưng đằng nào thì ông Cát cũng buồn. Ông cũng muốn cho cái gia đình nhỏ nhoi đó sum họp. Ông cũng thêm nghe tiếng nói cười của thằng Lộng và cái Tuyết ... Ông muốn ... Sau đợt này, ông có chút nhỏ nhoi gọi là góp cho các con, các cháu ông. Ai bảo ông cặn kẽ? Ông muốn dặt ít tiền công trong cạp quần cho thằng Bình nó hiểu tấm lòng của ông. Cái hôm thằng Lộng và con Tuyết từ phố về ông vui muốn chết. Đang con cả con kê hỏi chuyện cháu, thì mẹ thằng Lộng và Bình cũng trên tàu xuống. Ông nhìn thấy con mẹ Khoai mà không nhận được cơn bực dọc chất chồng bấy lâu?

- Mày còn mò mặt về hử con?

- Dạ, lần này con về ở với ông và cháu!

- Thật à!

- Dạ ...

- Chị có nhớ ngày thằng Khôi gặp chị đi câu bơ câu bắt ở Quảng Trị không?

- Dạ !

- Chị hứa làm sao? – Chị nói, chị nhớ ơn cái đất này, thằng Khôi đã nhặt chị về. Chị bảo chị đi tìm ai, tìm người làm ăn ... Chị có chồng ở trong đó tôi và cháu tôi cũng mừng ... Chị đi để lại đứa con thất học, đi đánh giày thuê ... Chị có nhớ thằng Khôi không?

- Dạ!

Thằng Bình bảo con vợ nó theo trai, Bình nó đưa mẹ Khoai về cho thằng Lộng có mẹ có con. Ông cho phép nó lấy con mẹ Khoai ... Đời, sao lại không nhỉ ... Kể là may cho thằng Lộng ... ông thương thằng Khôi ... Ông muốn cùng thằng Lộng đi biển để thấp cho cha nó nén hương ... để nói với nó cái bốn phần của người trai làng biển ... Ông muốn cho lòng mình ngấm nghĩ ... Ông cứ hận ... Ông biết giải bày với ai? Ngoài biển khơi và thằng cháu tội nghiệp.

Mẹ Khoai, bảo nó không có ý bỏ lại thằng Lộng. Chồng nó chẳng may đi hầu các cụ. Nó còn biết trông vào ai. Kể thì thằng Lộng và con Tuyết quý nhau từ bé ... Bình cũng là người hiểu cái nghĩa lý. Chỉ một chút là ông Cát đánh mất cái thể diện của mình. Ông cho mời mấy người hàng xóm đến gọi là có lời ... Ông kịp kìm được cái lòng thành bất chợt ... Ông bảo tùy anh chị, ông đứng ra ngoài chịu trách nhiệm rồi ... Chỉ có biển mới hiểu thấu lòng ông.

PHẦN 5

Thằng Móc chờ thằng Lộng về nói thầm vào tai: - Tao nghe nói nhà mẹ Hằng đang mở rộng quán: "Com phở - Thời đại" thành cửa hàng ăn "đặc sản thời đại".

- Thì có gì liên quan đến bọn này? – Lộng lạnh nhạt trả lời.

- Nó sẽ đuổi bọn mày ra?

- Thì bọn mình kiếm một nơi nào đó chả được.

- Mày ngây thơ thật ... Tao nghe nói nó kéo thêm bọn con gái nữa để làm hậu thuẫn!

- Kệ mẹ chúng nó, hơi đầu mà nghĩ đến.

- Hừ, cậu tưởng bỏ, con Tuyết sẽ làm đại ca của bọn nó ... Mày ...

- Thôi đi ... Lộng thấy nghèn nghẹn cổ họng. Lộng cũng không hiểu được tại sao lại tức bực. Chính sự không thể giải thích đó, ứ đầy trong tim non ớt của em. Em muốn làm một việc có nghĩa cử đại loại che chở cho Tuyết chẳng hạn.

- Tao thấy bọn này có điều gì mờ mịt lắm! – Móc lăm lét nhìn, sợ có ai nghe thấy.

- Máy cái lão buôn bò trốn thuế ... Máy lãi giám đốc dừng mỡ ấy tao cũng thấy cứ thì thọt ở cái gian phòng mẹ chủ.

- Tao sợ lắm ... Mày bảo nó mà giảng bày con Tuyết thì làm sao mà thoát được?

- Mày cứ nghĩ quần ... Nó không phải là đứa hám tiền dễ bảo!

- Được rồi, mày cứ chờ mà coi ... Tao thấy mày và con Tuyết là bạn thân nên mới nói ...

- Bô lão ... cậu nói tớ ... Lộng không biết cách diễn đạt ý nghĩ của mình thế nào cho phải. Hơn nữa Móc là đứa chia sẻ cùng Lộng phần khó khăn. Dồn được ít tiền nó giục, mày xem có ai về gửi cho ông ít tiền, chả gì cũng mang tiếng đi làm ăn ... Nó cũng quyết từ chối ăn món cơm thừa dồn lại của mẹ Hằng. Máy đồng bạc, mình chớ ăn cái loại cơm hoá giá ấy. Lại còn ra về lắm. Tao mà biết bọn mày buôn bán gian lận sẽ báo cho mấy chú công an tấn cho bỏ mẹ cái quân bóc lột.

- Này! – Móc thì thào về bí mật – Hôm nay, ta tranh thủ đến cái đám nhẩy nhót đi!

- Mày mà đòi vào xem bọn đít cô hả?

- Mẹ cái thằng chậm tiến bộ ... Tao bảo đến đó may ra vớ được vài đôi giày.

- Bọn nó vào đó đi giày bóng mượt, còn đánh đấm gì?

- Cậu nhầm Thiếu gì đứa sĩ diện. Lúc nghỉ ngơi bia bọt ra điều lắm.

- Tớ ngại nhìn cái bọn ngoáy mong ngoáy đít ấy lắm.

- Sợ cái quái gì ... Mình chỉ đánh giày chứ ... phệt vào!
- Này không thấy mấy đứa trẻ ranh, khoảng tuổi cái Tuyết mà phấn sáp, giày cao một gang, lại còn
- Thấy chưa?
- Sao cơ?
- Thì tao bảo cái con Tuyết nhà mày bị bắt đi nhảy với bọn khách lắm tiền dễ như bỡn.
- Mày chỉ độc miệng.
- Nó chả ngửa cổ ra sau ... Nháy mắt với chàng đánh giày ấy chứ!
- Xin cậu thôi đi ... Mặc xác nó ...

Mốc chờ cho Lộng bớt giận, vội kéo tay bạn: - Đi, biết đâu kiếm được vài đồng. Bọn nó vừa đi vừa chạy. Cuộc sống lắm lủi, bụi bặm làm cho chúng phải đóng các vai kịch đầy nức cười. Có lúc nét mặt lại ngơ ngếch, xu nịnh. Có khi lại phải cương lên và ra vẻ bất cần. Cái phần thơ ngây hồn nhiên cứ bị tước đi theo ngày tháng ... biết đâu, một ngày nào, chúng trở thành những tay mà cô đưa hàng cho bọn buôn bán ma túy, hoặc trộm cắp.

Thằng Mốc kéo Lộng vào góc tối, tránh sự chú ý của mọi người. Bộ mặt non nớt biến đi đâu mất, chỉ còn cặp mắt nhỏ tinh ranh như con cáo, lia hết góc nọ đến góc kia. Một đôi vửa nhảy xong, đang ngồi bên bàn uống bia. Đôi giày cao bóng mượt. Mốc lân la đến.

- Anh chị cho em đánh bóng đôi giày ạ!
- Mẹ mày ... Không thấy giày cụ mày soi gương được sao?
- Kìa anh ... Sao lại nổi cáu vô cớ thế! - Đứa con gái trạc mười sáu, bộ mặt hơn hớn, tỏ ra là đã trải đời: - Em đánh cho chị! – Đưa tay kéo váy lên để lộ cặp đùi non để cho thằng Mốc cời giày. Thằng Lộng quay mặt đi chỗ khác vì nể. Mốc đáp lí nhí: - Em cảm ơn anh chị. Nó không chừa được thói nói thâm: - Mẹ cái con nhóc tuổi chỉ bằng ... Bỗng cặp mắt nó lồi ra: - Bỏ mẹ rồi ... Lộng ơi!
- Mày làm sao thế?
- Mày không nhận ra à?
- Cái gì thế! – Lộng hoang mang.
- Mụ Hằng đang ôm một thằng nào kia?

Trả vội đôi giày nó lên đến nhìn cho rõ. Nó nhận ra đó là thằng cha nhằm lúc lão chủ đi vắng đến nhà mụ Hằng. Nó cũng kịp nhận ra cái Tuyết đang ngồi ủ rũ ở bàn coi đồ cho mụ. Mốc kéo Lộng, nói giọng lạc hẳn đi:

- Thôi về! ...
 - Có chuyện gì ... Mày nói đi xem nào?
- Ông Cát đập đập vào vai Lộng gào lên:
- Lộng! Không được ngủ ... Ngủ là cháu bị cuốn đi mất đấy...

Lộng cũng kịp rờ rẫm thấy bàn tay dẫn đen của ông. Nó muốn thể hiện tình cảm thương ông, mà không sao làm nổi ... Tiếng gào rống của biển cả thật dữ dội ... Nó muốn nói với ông, thả bọn cua, cá nhốt ra ... Nhưng không mở nổi miệng. Nước chỉ chờ dịp là ộc vào ... Con thuyền thoi thóp lao trong cơn cuồng nộ của biển cả... Nó chỉ muốn vùi vào trong suy nghĩ... Cổ tưởng tượng ra bộ mặt của Tuyết, của Mốc, thằng Hoàng đại ca, chơi bầy mà tốt bụng, thằng Bường cái đêm đầu tiên đã thả một nắm rận vào ngực Lộng, con Bần bị thằng chồng bà Hằng làm hại đời nhưng tốt bụng rắp tâm trả thù vợ chồng nó khi có dịp. Chị Phươn bếp trưởng không biết chồng con nơi đâu, sẵn sàng bị gọi lên xoa bóp cho thằng đều khi say rượu ... Thằng Phúc hư hỏng lười nhác, bắt Tuyết đút cơm còn sờ ti của Tuyết ... Lạ quá, mặc dù thường ngày Lộng vẫn ghét những đứa gây trò tai quái với mình, nhưng giờ đây Lộng không còn hận thù bọn nó. Lại rất muốn trò chuyện với chúng. Lộng cầm chiếc đài đã được gói trong túi ni lông, làm động tác dờ hoi. – Lạ quá, tự dưng nó lại ọc ọc nói được. Cái quá, Lộng toan ném xuống biển, nhưng lại thương ông . Nước mắt cứ trào ra. Trào ra đến lạ.

18

Ông Cát nhớ đứa con trai của ông lần rời quân ngũ về quê. Khoi dẫn Khoai đứa con gái ở làng ăn mày đi cùng. Ông hỏi: - Mày dẫn cái của này ở đâu về thế con. Lúc đi chỉ có một mình, nay lại dẫn thêm một con bé đội cái rế ngô về làm gì. Con thấy nó đi lang thang bán báo trên tàu. Hỏi quê quán, nói ở làng Ân Mỹ, biết nó cùng quê. Con nói: Có muốn về làng Cát với anh không: Nó bảo có. Con dẫn về để ra mắt cha đây. Cha cho con lấy nó làm vợ. Cha đã dạy con, biết chia tay ra nâng đỡ người khác. Cha được mẹ cu mang mới có ngày hôm nay. Nó không được học hành hơn người, nhưng so với con văn hoá còn cao hơn, tốt nghiệp cấp hai . Lại là dân vùng mình, chịu được phong ba bão táp.

Ông Cát sai con gọi thằng Nguồn từ Quảng Trị ra, ông mỗ con lợn to ngót tạ, làm đám cưới cho Khoi. Ông đã hứa cùng mẹ của Khoi, tôi sẽ lo vợ con tử tế. Nó là con tôi, chắc cũng dễ kiếm vợ. ông Cát sống ngay thật, giản dị như tên gọi của mình. Không làm chức sắc gì nhưng có việc làng, việc nước là cho con cái đóng góp chăm lo. Thằng Khoi cũng bắt chước được tính ông, cương trực và thẳng thắn. Chẳng mấy chốc được bầu làm chủ nhiệm hợp tác xã đánh cá. Làm chủ nhiệm hợp tác xã đánh cá, khác với anh em chủ nhiệm hợp tác xã nông nghiệp. Anh ra biển phải giỏi nghề biển. Anh không thể đứng trên bờ mà bảo bà con xuống ruộng cấy lúa. Cha con ông tần tiện chẳng được nhiều nhận gì, định lo sửa lại cái nhà lấy nơi mà thờ cúng bà Miên, nhưng hợp tác xã lại cần để chữa và đóng mới con thuyền. Khoi bàn với ông, con tính để số tiền đó cho hợp tác xã vay, nhà cửa sau này làm ăn nên sẽ lo liệu. Ông không ngăn con mà động viên, lấy cả tiền hàng năm hưu trí của ông đóng góp vào vốn đóng thuyền . Thời gian ấy quả thật là chật vật, gian nan . Chủ nhiệm chỉ huy một mũi ra khơi. Vợ Khoi không kém gì chồng, xung phong ra biển như đàn ông ... Ngày ấy nhà ông tuy nghèo nhưng là nơi xum họp của bạn chài lưới, đến nghe đài, uống bát nước chè chat. Khi có thì một gù rượu với cái bánh đa rắc vừng ... Ai cũng bảo cái thằng Khoi rồi sẽ nổi được nghiệp ông cha... Lại chuyện vợ chồng tính toán thế nào, đến ngày sinh đẻ vẫn cho vợ đi biển nên đã để thằng Lộng ở ngoài Khoi. Ai cũng bảo nó là đứa con trai của biển cả. Nó kể nghiệp được sự dũng cảm và tài giỏi của làng chài này. Nó sẽ chạy tiếp sức ra tận đảo xa xôi ...

Một lần đi đánh cá xa. Tổ của Khoi và Bình đã gặp bão. Chúng nó cầm cự suốt một tuần rồi. Đã nhìn thấy mặt trời loe loé ở phía xa. Đứa nào đứa nấy hí hửng sẽ vào được đất liền. Ai dè ông trời giận lại quay chiều gió. Bóp bẹp con thuyền, cơ ngơi của bố con ông chắt bóp một đời. Thằng Khoi tay ôm cái can làm phao bơi, còn Bình thì chỉ có đoạn luồng làm phao. Cái chân thằng Bình lúc con sóng lật úp con thuyền bị thương chèo một bên mắt trái, nó chỉ dùng một cái chân để bơi. Thằng Bình cố bơi gần đến thằng Khoi, một con sóng to bằng mái nhà ập đến xô hai đứa ra xa. Khoi cố gắng một tay cấp chặt chiếc can làm phao, tay kia dìu bạn, vượt qua những đợt sóng như lưỡi búa khổng lồ bổ vào người, Bình nói với Khoi: - Mình chắc không vào nổi bờ được đâu ... Khoi mà còn sống giúp mình nuôi cái Tuyết, nó cũng như con của Khoi ... Còn con mẹ nó khó mà nhờ cậy được ... Sóng lại ào đến ném mỗi đứa ra một nơi. Thật không ngờ, sóng đánh vỡ chiếc can đem Khoi ra xa đất liền. Bình sóng đánh dạt vào tận Hà Tĩnh, dân đi biển kịp cứu đưa về chăm sóc hàng tháng trời mới sống nổi. Ở nhà vợ Bình đã lập bát hương để tang cho

chồng, vợ Bình gửi cái Tuyết cho ông Cát, nói rằng vào Bình Dương tìm người nhà, nếu làm ăn được thì ra đón Tuyết. Bình về, thấy vợ đã bỏ nhà ra đi, chẳng nói chẳng rằng lại bắt tay vào xây dựng tổ ấm của mình, Bình hy vọng một ngày nào đó, Khôi bạn của mình trở về. Càng đợi, càng mất tăm. Vợ của Khôi cũng ra đi, nói rằng đi tìm nơi làm ăn. Bây giờ còn biết nương tựa vào ai được. Làng chài, không có người đàn ông đi biển khác nào không có con thuyền ra khơi... Ông Cát tưởng đời đã nhàn, được đem những bộ quần áo quân đội cất trong giương ra, giấy dép vào đi đây đi đó thăm thú bạn bè. Nhưng thằng Khôi mất, ông lại cất kỹ mọi thứ đồ dùng, chất đống lại kỷ niệm để ra khơi. Con thuyền lớn không còn dùng được, ông hoạn dân thành chiếc bé. Người ta đi khơi xa. Ông đi biển gần. Ông không dám đương đầu với đại dương xa xôi như thời trẻ, ông đi câu mực, câu tôm. Người ta đi bắt cá lớn, ông đi bắt cá bé... Ông muốn gồng mình lên chăm chút cho thằng Lộng, ông bấm đốt từng ngày để tính tuổi. Ông mừng rơi nước mắt khi đón mỗi năm mới sang... Ông muốn Lộng lại ra khơi như tổ tiên của mình... Ông chờ đợi Bình đi tìm vợ, gặp vợ đã có thêm con bé con bông. Bình muốn dắt đưa mẹ thằng Lộng về cho nó. Mẹ Khoai chưa làm vợ thằng khác, ông thật mừng, cái sợi dây mong manh ấy chưa bị cắt đứt cùng gia tộc nhà ông. Thằng bố Bình kể, cái hồi cơ cực mất vợ. Nó nói lại chuyện nó và mẹ thằng Khôi. Ông nghe buồn vui lẫn lộn. Nước mắt của ông chảy vào bên trong. Ông biết, ông thay lão Hùm bạn ông làm cha của chúng nó. Thằng Bình phải đi thay phận sự cho thằng Khôi... Làng Cát này còn có người ra biển... Ông muốn ra biển để trò chuyện cùng bố thằng Lộng, để ngày mai, giao con thuyền này cho Bình và con mẹ Khoai... có thể ông sẽ vào cùng đưa con lớn của bà ấy...

Ông lại nhớ, năm lên tám tuổi, bố ông dắt ông ra đình làng dự mít tinh, mừng chính quyền cách mạng vừa được thành lập. Các làng biển phần nhiều làm nhà rất nhỏ vì sợ gió bão, nhưng cũng do nghèo ruộng đất ít, không đủ lương thực. ăn còn không đủ, lấy đâu ra thuyền đi đánh cá. Đi biển ai cũng làm thuê cho nhà giàu. Nhà giàu kén trai tráng thành đội đi đánh cá thuê, đánh được nhiều cá hay ít, miệng không bao giờ dính chất tanh của cá. Không được tự nhiên ăn cá, nó mà ngửi thấy mùi tanh thì coi chừng, phu đồn đánh cho thừa sống thiếu chết. Đời người như con sóng bãi cát, lấy đâu tiền mà cưới vợ, mà cô vợ phải lo để được con trai, không có con trai lấy đâu ra người đi biển để nương tựa? phụ nữ chỉ ở nhà, chợ búa, vá lưới, giặt dũ, may mấn thì chăn nuôi con lợn con gà và để cho chồng những cậu con trai khỏe mạnh để kế nghiệp cha ra khơi, đánh cá thuê cho nhà người... Năm đó là năm dân biên thoát khỏi đời nô lệ. Chính quyền về tay ngư dân, đội tự vệ tập quân sự, tập chiến đấu chống giặc quay lại phá hoại chính quyền công nông... Ông Cát thật bất ngờ, người cha đen đúa, da mốc cháy vì nắng biển, quanh năm đi biển đánh cá thuê lại có chân trong lãnh đạo cướp chính quyền. Ông bố Cát nói với cậu: – Cách mạng về rồi! Ngư dân từ nay tự do đi khơi đi lộng, biển trời là của ta rồi... con sau này sẽ sung sướng hơn cha... Cát đã lớn lên trong không khí hào hùng của cuộc kháng chiến chống Pháp. Những đêm rước đuốc sáng đường làng quê tiễn đưa lớp cha anh ra chi viện cho chiến trường khu ba, khu năm... Tiễn trai làng đi ra tòng quân tham gia chiến dịch biên giới Thượng Lào... Chính người cha thân yêu của Cát đã dẫn một đoàn quân ra khơi, dùng bộc phá, tạc đạn tự tạo đánh chìm tàu biệt kích địch xâm nhập vào vùng tự do của ta. Cát vào đội thiếu niên cứu quốc, vào đoàn thanh niên cứu quốc và trở thành chiến sĩ tự vệ vùng cát thửa nào... Biển quê hương đời này qua đời khác không một chút lìa xa người dân chài... Tấm lòng người phụng phỡn đây, khát vọng sống gắn bó với biển cả... Con người đã bao giờ thù địch với biển cả đâu? Ai hiểu được tấm lòng bao dung, độ lượng của biển cả... Ông thầm khấn, biển Mẹ cho ông nguồn sức mạnh vượt qua cơn bão ố này. Ông thầm hứa cùng thần biển, mùa sau, lúc làm lễ hạ thủy đầu năm ông xin được kính dâng hiến người với nghi thức của ngư dân vạn chài... Tổ tiên ông bà bố mẹ và cả con cái ông há chẳng dâng cho biển nguồn sức lực đến cùng kiệt đó sao? Không thể bắt công cướp đi thằng Lộng đứa cháu ông, mà cũng là con cháu của thần biển. Ông quát lên bảo Lộng: - con hát đi, nói chuyện đi cùng thần đại dương cho người bớt cơn cuồng nộ đi nào.

Nhất ông đếm cát

Nhi ông tát biển

Ba ông đếm sao

Bốn ông đào sông

Năm ông trồng cây

Sáu ông xây rú

Ông quát lác để lấy lại khí phách của người thủy thủ từng lặn sâu xuống lòng biển cả, chiến đấu với cá mập, với tàu biệt kích của giặc. Ông lặn tới bên đưa cháu. Một tay vẫn bám vào mép con thuyền, một tay vỗ vỗ vào tay Lộng.

- Cháu – túm – lấy – sợi – dây – này! Khi nào ... Phải dời con thuyền ... ông sẽ kéo dây cho cháu – Nhớ lấy - Đừng quên – Chiếc bánh – Nghe con ...

Thằng Lộng cầm lấy tay ông. Nó nhận ra sức mạnh của tổ tiên mình. Không hiểu sao nó muốn là ông tát biển trong chuyện ông kể để đưa ông mình vào bờ cát ... Nằm ngửa mặt nhìn trời, hít thở vị mặn mòi của biển cả ...

19

Lộng đau khổ, một sự thất vọng mơ hồ choán lấy trái tim đầy trong sạch của em. Em mơ hồ một điều nguy hiểm đang bao vây lấy Tuyết. Lộng không dám cãi lại bọn thằng Mốc, bảo có thể nhà này ngoài bán cơm ra còn buôn bán hàng quốc cấm và âm mưu đưa bọn con gái tuổi thơ ngây ở quê nhà lên. Nuôi cho ăn mặc, vừa chạy bàn, rửa bát và nấu nướng. Có điều kiện thì đem bán chúng cho bọn có tiền sinh lời. Nếu thế, Tuyết không chóng thì chầy cũng sẽ rơi vào bàn tay của quỷ dữ.

- Bây giờ phải làm cách nào cứu Tuyết hả cậu? – Lộng hỏn hển hỏi Mốc.

- Phải xem bọn chúng bán thứ gì! – Mốc nhăn cặp trán bé tẹo suy nghĩ.

- Ai có thể dò la? – Tất nhiên tớ và cậu chịu rồi.

- Có thể bảo cái Tuyết? – Lộng bảo Mốc.

- Cũng có thể nhưng sợ nhất là cái Tuyết đã là người của con mẹ chủ. Cậu là đứa ... hiểu nó. Phai kiểm tra ... đại loại xem nó đã có gì? ...

- Cậu bố lão ... Có gì là cái ý bấy bạ à? – Lộng nổi cáu.

- Thôi đi ... tớ nói là các thứ áo sổng, tiền bạc ví dụ nhẫn nhụng ... Cậu có hiểu không. Bọn đều có thể cho hoặc mua người nhẹ dạ hám tiền – Cái thằng Mốc nó làm như người đọc trên ti vi không bằng.

- Xin lỗi, tớ nghĩ sai về cậu! Lộng nắm tay bạn.

- Cậu phải khéo léo hỏi vay tiền nó ... thăm dò ... phải khéo không mấy con quỷ kia biết.

- Còn cậu? – Lộng hỏi.

- Được tớ nhờ bạn tin cậu cài vào một số điểm.

- Nhưng chỉ bọn mình thì làm được gì? – Lộng vẫn không tự tin lắm.

- Khi biết chắc rồi sẽ hành động.

Lộng chờ cho Tuyết hầu hạ cơm nước cho nhà chủ xong, khẽ ra hiệu cần gấp. Tuyết hỏi Lộng, cậu làm trò gì mà mặt mày vằm vằm thế. Tôi hỏi, chị đi đâu ở quán nhảy đít cô? Bao giờ, bao giờ, Tuyết chối.

Mình đi đánh giầy gặp cậu ngồi ôm quần áo, lại còn ... Này Lộng, lộ ra con mụ Hằng nó ... Tuyệt sợ hãi. Lộng vung về cầm tay Tuyệt, mục đích kiểm tra xem có đeo nhẫn hay không. Tuyệt cúi! - Ồ, làm cái trò gì đấy, định đứng lên vào nhà. Lộng cuống lên – Mình cần tiền, gửi chút ít về cho ông ... Tuyệt có thể ... Mình làm gì có ... Nhưng ông bà chủ bảo có cần thì hỏi. Mình thấy ngại lắm.

Hai đứa ngồi im lặng. nghĩ vẩn vơ.

Lộng đắn đo, hay cứ nói quách chuyện mình và Mốc bàn với nhau. Chà Lộng hỏi đến tiền làm gì hay cậu ta nghi ngờ mình làm điều ám muội! Có nên nói ra sự nghi ngờ nhà cô Hằng ... để làm gì nhỉ. Cô chủ đã đề là phải biết giữ mồm giữ miệng ... Các chị là cứ liệu cái hồn. Ai biết phận nấy. Vợ chồng nhà cô Hằng có phải là người làm ăn lương thiện không. Tại sao cô lại đi với cái lão tóc quăn, trán dô ... Họ bắt mình ngồi chờ ở ngoài và khi xuống mặt mày đỏ phừng phừng. Bà ấy lại cho mình tiền, lại nói chuyện làm ăn. Lại nói chuyện sướng khổ với con bé rửa bát trẻ ranh như mình. Chồng cứ bảo vợ: - Mua cho cái Tuyệt ít áo cho nó mặc. Mụ vợ lườm: - Ông mà xì bản vào nó là tôi cho chết đấy ... Tuyệt nhớ đến cặp mắt của lão mà sợ hãi. Nắm chặt lấy bàn tay Lộng.

- Mình thấy sờ sợ!

- Sợ cái gì? – Lộng hỏi dò.

- Vợ chồng cô Hằng ... Không phải là người làm ăn lương thiện ... Chắc phải buôn bán cái gì bí mật.

- Này ... Cậu thử tìm hiểu xem?

- Để làm gì? – Tuyệt hỏi.

- Tớ lo cho sự an toàn của Tuyệt!

- Thật không?

- Thật! Mình thề ...

- Thôi được ... có gì mình sẽ nói lại, nhưng cậu phải giữ bí mật.

- Bọn mình sẵn sàng bảo vệ cậu!

- Cảm ơn ... Mốc và cậu đừng hiểu lầm cái hôm bắt gặp mình...

- Tuyệt phải cẩn thận đấy! – Lộng cảm thấy hài lòng vì làm được điều gì đó bên vực cho Tuyệt ...

Bàn tay ông Cát sờ sẫm vào mặt Lộng. Lộng nhận ra sự run run. Bàn tay ông từng có thời cứng cáp như chiếc kim. Không hề sợ bão tố và bom đạn. Lộng muốn nói một điều gì, nhưng mồm miệng đắng ngoét. Mắt mở ra thấy một màu đen kịt và tăm tối. Lộng không kịp nhận ra ngày hay đêm. Một tâm trí u tối, lì lợm xâm chiếm lấy tâm hồn con người. Bị sự sợ sệt dồn ép, tạo ra hoang tưởng, một mối dễ dàng buông tay khỏi vật bầu bủ mà rơi xuống đại dương mênh mông.

Lộng gào lên cho ông nghe thấy sự việc thật vô lý.

- Ông ơi! Ông uống ít thôi kéo say mà tưởng là đất liền buông tay ra là khốn đấy!

- Ừ ... Lạ quá, ông vẫn nghe được.

Lộng thấy rất lạ, ông đưa chiếc can mười lít ần ần vào tay Lộng. Mắt Lộng tự nhiên thấy nước tràn ra. Lộng không tưởng tượng được đâu. Ông vừa khóc vừa tưới rượu xuống đại dương. Ông làm một điều rất phi lý với người nghiện rượu, ông không bao giờ sợ rượu làm ông say, buột tay ra khỏi thuyền. Không

chống thì chầy, ông cháu khó lòng giữ được con thuyền. Đại dương sẽ cướp nó đi mất. Ông muốn cho cháu chiếc can đựng rượu. Đề phòng sự bất trắc xảy ra, nó có trong tay chiếc can, may ra có thể ... Nhờ vào sự may rủi của số phận ...

Biển rộng lên ào ào, sự giận dữ không tài nào tưởng tượng nổi. Con thuyền nhỏ trôi đi như một mũi tên trong mịt mù sóng gió...

20

Lộng tự dặn lòng, dù tình huống nào thì mình cũng không thể để cho vợ chồng mẹ Hằng biến Tuyết thành đứa nô lệ. Bọn Mốc nói chính vợ chồng mẹ Hằng đưa mấy đứa từ quê lên, mua quần áo cho ăn diện, biến thành gái hầu rượu cho khách. Buôn bán bò, cừu và cả buôn lậu ma túy. Mẹ Hằng đã nói với Lộng hôm mới lên làm ra vẻ là người có nhân đức lắm: - Cái Bần, gọi cô bằng gì, muốn cho nó ra cái quán quầy nhưng chỉ tội hơi chậm, tại văn hoá kém. Thằng Mốc, sau này đã thân với Lộng và Tuyết: - Nhà mẹ này già man lắm. Mẹ vợ đã mất hết, quan hệ với mấy tay buôn bán...Thằng chồng thì ép cái Bần ... Nghe đâu bố mẹ nó trấn lại tiền bạc hay xe máy gì đó ... Tuyết đã bàn với Lộng rồi đằng nào cũng không thể làm ăn lâu dài ở nhà mẹ Hằng. Nhưng phải kiếm được chút ít rồi sẽ liệu sau. Tuyết không thể nhờ vào ông cháu Lộng mãi được. Tuyết biết ông Cát chưa bao giờ phân biệt đối xử giữa Lộng và mình. Nhưng không tự kiếm tiền nuôi được mình thì nề lắm.

Bao lần bỏ trốn học đi xem tàu hỏa trên thành phố, xem đám xiếc đi xe đạp bay ... Những năm tháng tuổi thơ vui mình trên cát và sóng biển đã cho tình bạn của Tuyết và Lộng tự nhiên và thiêng liêng. Tuyết và Lộng chưa hề có khái niệm yêu đương, vốn kiến thức ít ỏi chưa có khái niệm đó, nhưng trong lòng đã nhớ nhau mỗi khi vì có gì đó có đứa vắng mặt bỏ trò chơi đánh trận, đá bóng trên bãi biển.

Từ ý thức rất giản đơn nhưng sâu nặng, thủy chung đó, hai đứa đã hình thành ý niệm về sự bảo vệ cho nhau như một cam kết không thành lời. Từ lúc nghe Mốc nói về ý đồ khả nghi của vợ chồng quán cơm thời đại. Lộng luôn để mắt theo dõi Tuyết. Đôi lúc sự theo dõi quá thái, lộ liễu làm cho Tuyết phải bức mình: - Cậu cứ làm như mình là trẻ con không bằng. Lộng cười, nhe hàm răng trắng loá: - Mình sợ vợ chồng mẹ bắt nạt, có việc gì xảy ra ... biết ăn nói với chú Bình ra sao? Tất nhiên là mẹ muốn đẩy mình đến phục vụ cho chuyện buôn bán gì đó... Tuyết đỏ mặt. Lộng giật thót, nhận ra cái Tuyết nhỏ nòi biến đi đâu mất. Một cái Tuyết có gì đó khang khác ... chính vì thế mà Lộng nhất trí với thằng Mốc, phải dè chừng nhà mẹ Hằng.

Đặt hộp đánh giày vào gầm giường (nói là giường nhưng thực ra chỉ ván ghép kê gạch, ván bằng gỗ tạp cốt pha). Lộng ngơ ngác tìm Mốc. Chạy vào bể tắm trong nhà vệ sinh xem Mốc có đấy không. Mốc đang dội nước ào ào. Lộng nói với bạn:

- Này Mốc tao thấy cái cúp đỏ (ký hiệu của hai đứa nói với nhau về gã ôm eo mẹ Hằng nháy dít cô) đã xuất hiện.

- Thật à! Mày bám sát đi tao xong ngay đây. Này, nếu thấy chúng đóng cửa thì cứ đập nhé.

- Lỡ ra chúng ...?

- Phải bịa ra chứ ... Bố con Tuyết nhấn tin về tìm ... cậu bị cứng đầu rồi ... Không nghĩ được nữa rồi.

- Thôi được ... Tớ không sợ đâu – Lộng chống chế.

- Không được liều ... Nếu có sự cố quan trọng thì khóc lóc lên bọn này sẽ có chi viện.

Lộng rón rén vào trong bếp. Nhưng vô tình hỏi Bần: - Chị thấy cái Tuyết ở đâu chỉ cho em với. Ai biết được. Bây giờ nó không còn phải bung bê, kê đặt nữa rồi. Mà làm tiếp tân...

Mấy lão lái trâu, cho hai chân lên ghế đã đánh gọn một đồng chai, giọng lè nhè.

- Tuyết ... Tuyết ... Đưa ra đây!

- Tuyết! Tuyết gì ... Nó đi vắng, uống vậy thôi! – Bần can ngăn.

- Cái quân mất dạy ... Tao uống thì tao trả tiền chứ có ăn quýt đâu?

Lộng chạy đến cầu thang. Mới lúc nãy nói ra về cứng cáp thế, bây giờ vào việc hai chân đã thấy run, tim đập thình thịch. Phải cố lên, kéo chúng nó làm nhục Tuyết thì khôn ... Lộng hăng hái đi lên tầng hai, tay gõ vào phòng nhà chủ tiếp khách đặc biệt. Bần vẫn theo dõi từng động tác của Lộng.

- Tuyết ơi! Tuyết ... Lộng nghe tiếng gọi của mình như mếu. Lộng thấy thật khinh cho sự yếu đuối của mình. Lấy hết can đảm gõ vào cửa: - Tuyết ơi! Tuyết ...

Cửa bật ra thật bất ngờ. Mụ Hằng chạy ra, vù vù nông nổi: - Cái thằng mất dạy. Ai cho lên đây. Tôi gọi Tuyết, bỏ nó nhẩn. Từ trong nhà, tối om tiếng Tuyết: - Lộng ơi ... Lộng cứu mình ... Tiếng đàn ông từ trong đó, rõ là tiếng của thằng cha đi cúp đó: - Câm ... mày không thoát được tao đâu – Hằng, đừng để cho nó chạy, rách việc. Nó chạy ra tát một cái, làm Lộng tối tăm mặt mũi, ù đặc tai nằm gục ngay xuống cửa....

Cái lạnh thấm vào da thịt Lộng. Tuy là dân biển nhưng Lộng chưa phải là thủy thủ dạn dày với việc đi khơi đi lộng. Chưa ngâm mình dưới biển lâu. Toàn thân Lộng run lên bần bật. Bây giờ có gọi Tuyết thật to, chắc không ai biết được để chế giễu Lộng nữa. Bây giờ có muốn gọi thằng Mốc, Sinh, Mẫu, Phi ... Bọn con Lợi, Thuỷ, Tâm cũng không cười được mình ... Thật ra thì mấy đứa đánh giầy đã chú ý đến việc làm ăn khả nghi của mụ Hằng lâu rồi. Thằng Mốc đã rí tai bảo con Lợi và Phi đến nhà đối diện chợ Mũi đi báo cáo với mấy chú công an rồi. Lúc mà Lộng bị thằng cha đi cúp đồ tát cho gục và đem nhốt vào một gian khác, các chú ấy đã lên chờ từ lâu. Sau khi khoá nhốt Lộng lại, thằng đi cúp cũng đẩy mụ Hằng vào đó khoá cửa lại. Hấn vào vội phòng có Tuyết, chốt cửa lại ... Mốc và các chú công an xuất hiện kịp thời.

- Mở cửa!

- Đứa nào đấy ... Không được phá quấy. Tiếng lão đi xe cúp đỏ.

- Mở cửa ... Công an đây!

Sau một hồi tìm cách chạy trốn nhưng không được, lão đành mở cửa. Nó đang dở trò hăm hại Tuyết, đánh thâm tím mặt mày Tuyết. Khám phòng và các phòng bên cạnh, phát hiện ra chúng dùng quán này để cung cấp hê rô in cho bọn đi bán lẻ. Mụ Hằng thật khôn nạn, dùng Tuyết để mồi chài và lấy Tuyết làm vật thế chấp.

Tuyết ôm chầm lấy Lộng khóc thút thít. Lộng vỗ về Tuyết: - Bọn mình về quê thôi ... ông nhẩn bảo bố Bình sắp ra rồi. Tuyết để cho nước mắt rơi ướt đầm vai Lộng... Lộng cảm thấy mình lớn lên từ lúc nào không biết ... Mình có thể che chở cho bạn được không?

Bọn Mốc tiễn hai đứa ra bến xe. Chúng nói, mùa hè sẽ xuống quê hai bạn đánh giầy cho khách du lịch. Cũng muốn về quê làm ăn nhưng quê chúng còn nghèo khó lắm. Hết vụ lại rủ đi ăn mày, ăn xin. Bọn mày đi đánh giầy là tự trọng lắm rồi. Nhớ nhé! Hẹn gặp lại.

Lộng cầm tay các bạn mà nước mắt không cầm được. Thằng Phi, cái thằng nhét vào ngực Lộng nắm rận: - Tao không bỏ vào nuôi cho quen đi thì đêm nay mày ngủ sao được. Đừng giận mình nhé, Lộng ... Bàn cũng nói với Tuyết: - Chị định nói với em từ lâu rồi ... Ngại em hiểu lầm chị, Không chị là người em biết ơn, dẫu sao em cũng nhờ chị mách mà thoát được khỏi nanh vuốt của bọn chúng...

Lộng cùng Tuyết lên xe đi về phía biển. Lộng nhớ lời ông nói nhiều lần cùng em: - Còn đất dưới chân, còn biển ôm lấy cát là còn có người tốt ... Làm điều tốt, rồi thì con sẽ gặp ... Lộng gào lên: - Ông ơi! Lộng thương ông quá ... Lộng đã làm được điều tốt rồi ... Lộng muốn đỡ đàn để ông dưỡng tuổi già ... Chả lẽ ông cháu của Lộng và bao người khác phải bỏ mạng nơi trùng khơi ... Mẹ sẽ ra sao, Tuyết sẽ ra sao ... Bọn mày nữa Mốc ơi! Phi ơi! Máu ơi ... dù phải đi đánh giặc kiếm sống đây nhưng chúng mày là những đứa có tấm lòng thương người ... Tuyết ơi! Lộng thật quý mến Tuyết!

Những con sóng như trái núi ập đến ... vùi Lộng xuống dưới đáy đại dương cùng ý nghĩ của em ... Những con sóng khổng lồ ập tới, như lưỡi tầm sét nhà trời đập lên đầu Lộng. Cái can trong tay Lộng khó bề cầm nổi, chịu nổi sức va đập của con sóng.

PHẦN KẾT

chương 21

Ông Cát nhìn thấy tháp nhà thờ, nhìn thấy mái chùa Cô Tiên, nhìn thấy đồn quan sát máy bay, nhìn thấy khuôn mặt dịu dàng của bà vợ. Bà đang dắt thằng Khơi lúc nhỏ, nó y hệt như thằng Lộng bây giờ. Rõ là rau nào sâu ấy, ông gọi to:

-Bà ơi! Nước biển chảy vào đấng chất, xộc lên óc làm ông mụ mị lẫn lộn ý nghĩ thực tại và quá khứ. Ông cười lên thành tiếng rõ to: - Lấy cái vét xi bóng đựng rượu ra nhắm nháp à à à à ... Còn nhận ra mùi vị của rượu ông sẽ không buông tay. Ông sẽ mặc cho thân biển muốn làm gì thì làm. Kể đời ông sống không phải hồ thẹn là trang nam nhi, cả đời sống gắn bó với biển cả.

Ông Cát nhìn thấy lão Hùm, lão Lèo cùng với thằng Khơi đang lái cho con thuyền buồm đến gần ông. Lão Hùm cười khoe bộ răng bần ông khoẻ, ăn hết mấy bơ gạo không hề biết no. Cái tật thích ăn khoẻ đến bây giờ cả làng Cát này mỗi khi có người ăn khoẻ, thường lấy lão Hùm ra mà so: - Rõ thật ăn khoẻ còn hơn lão Hùm. Lão Hùm ăn gọn cả một suất lương khô một tuần của ba người dự trữ. Đến lúc ăn toàn cá không có chất gạo. Cái bụng khoẻ như vậy mà năm liệt cả tuần vì tội ăn cá sống. Đi ngoài cứ như người ta vãi cát xuống biển. Nhưng có giặc lão ta tỉnh như sáo. Trong lúc gian nguy, lão Hùm tỏ ra mưu trí. Lão nói với ông Cát: - Thôi đằng nào mình cũng bị thương rồi. Ông phải cố mà sống, lãnh đạo du kích của làng Cát. Thằng Bình đó ông lo liệu mà giúp đỡ vợ gã chồng. Nói với nó rằng cha nó, thằng Hùm này cả một đời yêu quý biển quê nhà. Biển chưa bao giờ hại mình. Chỉ có quân thù là muốn cướp biển... Ông nói với Hùm: - Đồng chí hãy tin vào tôi ... Tôi còn sống. Thoát khỏi bàn tay giặc là không chịu để yên cho chúng hoành hành, bắn phá quê nhà ... Lúc ở Nam về lại quê, thấy thằng bé chạy trên bãi biển hôi rùng đã nhận ra ngay con của Hùm. Ông nói với bà Miên: - Con của đồng chí Hùm mà tôi kể với mình đây .. Tôi thật chả ra sao, không nuôi được con của đồng đội. Để đến nông nổi này. Bà hiểu được tấm lòng ông Cát, anh ra đi biển biệt từ dạo ấy ... Bây giờ mới có dịp về quê. Chắc anh Hùm hiểu thôi. Bây giờ tụi mình chăm cháu ... Anh đừng lo.

Cá biển và khoai đã nuôi hai đứa: Khơi và Bình chóng lớn, trở thành người đánh cá trung thực. Thành người lính dũng cảm ... Biển cũng bắt của ông đi thằng con trai duy nhất. Ông nuốt đắng cay, trụ nơi biển cả, mong cho làng cát này còn người, con người lớn lên lại cầm chắc tay chèo ra khơi.

Ông nhìn thấy thằng Khơi, nó hỏi ông: - Bố ơi! Thế cháu Lộng đâu rồi?

- Thằng Lộng! - Ông Cát bàng hoàng buông tay khỏi đoạn luôn được phơi khô để làm phao. Ông biết mình vừa qua cơn hoang tưởng, nhưng vẫn nói, nói là thói quen của ông lúc ngồi một mình. Trên biển khi câu mực, câu tôm. Lúc thấp hương khấn lạy vong linh người đã khuất. Khấn gọi oan hồn từ khi biết ăn mảy lộc của biển cả đã bỏ mạng. Nói trong lúc này, để biết mình còn sống, tin mình đang còn sống. Bố ân hận là không để cháu trên bờ. Ôi ! đất liền, dù bận thiêu, đi ăn xin. Rửa bát. Đánh giầy. Đấm bóp, rửa chân cho nhà người ... Nhưng cơ hội sống không bị lấy mất đáng sợ như biển cả...Bây giờ cháu ông ở đâu, ông đã cố tình buộc sợi dây vào bụng mình, ông tin rằng dù có giông tố cũng không thể cắt đứt được sợi dây đó. Ông nhắm mắt, theo bản năng, lợi dụng cơn sóng để lách mình, để tìm cơ hội vung ra, thoát khỏi bàn tay của tử thần. Ông đầy niềm tin vào việc tìm cách vượt qua phong ba, bão táp. Miên là ông không bị va đập vào con thuyền, vào vật gì cứng, không bị đói, mệt và ngủ quên buông tay ra khỏi đoạn phao bằng luồng này ... Nhưng gặp cơn thuyền lão Hùm, bà ấy và Khơi, cả lão Lèo nữa. Lão hỏi Lái đâu mà không đi biển. Ông bảo nó theo bọn hải tặc sang Trung Quốc làm ăn rồi. Thằng Khơi nó hỏi cháu đâu: - Cái thằng mày lạ thế. Bố già rồi, có chết cũng cam lòng. Nhưng con phải theo thằng Lộng mà bảo vệ lấy nó. Con chẳng lặn xuống đáy biển lấy lại cái đài có nguy cơ bị cá mập nuốt đó sao. Con đã từng được bỏ cho úng cái món rượu ngâm trong bụng cá mập rồi, con còn hỏi bố chuyện thằng Lộng nào? Nếu con là lính hay quan của Long Vương,sao không tìm cách mà ngăn bão tố lại. Sao nỡ để quỷ dữ bắt mất con cháu mình đi một cách vô lý như vậy? Con bảo ông cha ta tu nhân tích đức đủ cao dày ư? Ôi! Con nói lạ ... chính con thuyền mồ côi của cha đã đón tiếp bao người ... đã chiến đấu cho biển với tình yêu cao cả,

ngày này qua ngày khác ra khơi ... Bỗng dung trời trở nên quang đãng. Ông Cát he hé cặp mắt sung mọng ra nhìn bầu trời ... Lúc đó ông đang trên đỉnh của một ngọn sóng khổng lồ: - Ông nhìn thấy những con thuyền vỡ nát phía chân trời ...

22

Thằng Lộng đặt chai rượu lên mâm, nói với ông:

- Ông ơi ông uống ít thôi. Kẻo mẹ cháu và chú Bình trên phố về lại cứ cáu gắt, nói khi nói đuổi.
- Thì ông biết nói sao hả cháu.
- Lâu nay ông chả nói, ông đã coi chú Bình như con, coi cái Tuyết như cháu mà lại.
- Ừ ... Ông có lòng dạ khác thì cái lão Hùm nó đã bắt sống ông đi rồi.
- Nói thật ... cháu cũng muốn đi một chuyến vào Nam, tìm bác Nguồn
- Không được ... Lần này, sống chết gì ông cũng bàn với chú Bình, mẹ Khoai phải cho bọn cháu đến lớp.
- Ông ạ ... Cháu cũng thích đi học lắm ... Nhưng lớn rồi ... vào lớp với bọn nhỏ ngượng lắm!
- Bậy nào ... Bọn cháu còn bắt cả quân buôn lậu nữa là.
- Ông phải cho cháu đi biển một chuyến.
- Ừ để ông xem đã!
- Cho cả cái Tuyết nó đi một chuyến ông ạ!
- Thế lấy ai mà coi bầy lợn khi mẹ mày và chú Bình lên thành phố khai báo về chuyện con mụ Hằng im lìm tiền gửi về nhờ nó đưa xuống đây cho bay ăn học.

Ông Cát dự định đi chuyến này về cũng phải kiếm mâm cơm cúng bà ấy, cúng cái lão Hùm cho mát mày mát mắt. Biết sao được dù nẫu ruột nhưng còn mảy thì còn mưa lo gì ...

Thằng Lộng lại cùng cái Tuyết ra biển. Nghe nói người ta xây dựng cái làng Cát nghèo nhà ông thành làng du lịch. Người thành phố ăn ngủ no nê rủ nhau về tắm biển. Bọn nhà hàng sẽ mở dịch vụ ở mép nước. Sự đổi thay làm ông chạnh lòng tự ái.

Ông muốn nghèo nhưng thanh sạch. Thằng Lộng sẽ trở thành một thằng đánh cá nhà nòi. Dù khôn ngoan giỏi giang đi chăng nữa, cũng cứ phải từ nghề của cha ông nó mà lên. Ông nâng bát rượu lên tợp một hơi. Ông thấy con buồm in trong đáy bát ... Lại thế có dễ cả đời ông từ khi ra khỏi bụng mẹ là biết tiếng sóng biển ... Có lẽ đó là ý chí, là bản lĩnh làm ông không bao giờ biết sợ. Ông nói với con thuyền đang dập dềnh in trong bát rượu: -cái làng này không ai biến biển của mình thành cái ao tắm đâu... Đời tôi và con cháu tôi đã từng nâng niu và gìn giữ biển cả. Ông Cát cố lý giải và truyện trò với lương tâm. Người đã mất và người còn sống. Với biển cả và cuồng nộ - Ông có lúc van vãn, có lúc phẫn nộ, cuồng cuồng. Có lúc lại tỏ ra hối hận vì đã để cho Lộng đi biển, để nên nông nổi, có nguy cơ nhà ông sẽ bị cướp đi, người cuối cùng của dòng họ. Ông thấy thật vô lý ... Ông không đủ sức để vượt qua cơn bão tố, cặp đất liền. Mà chờ đợi từng ngày ... Thời gian đối với ông không còn trong khái niệm ... Mù mờ và xa lắc xa lơ.

Lộng cứ tiếc một điều, đáng ra phải tìm cách gần ông, đỡ đần cho ông lúc tuổi già. Đáng ra, phải cẩn thận để khỏi rơi chiếc đài, biết đâu có thể nghe báo thời tiết. Tránh được cơn bão bất chợt ập đến. Thương ông

tuổi già, vui vì chén rượu, thế mà phải đổ xuống biển để lấy chiếc can cho mình. Không biết, còn được gặp Tuyết nữa hay không, cùng Tuyết đi học, lo làm lụng động viên cho bố Bình và mẹ Khoai sống hiếu thuận. Dù sao sự chấp nối một gia đình còn hơn bọn trẻ không cha không mẹ cù bơ cù bất, sáng đi đánh giầy tối về ngủ trọ. Rận rệp, hút chích, sức lao động và phần tuổi trẻ bị lạm dụng, bóc lột. Nhưng dầu sao, khổ ải mà còn trên trái đất này. Lộng biết có vượt qua được nỗi gian nan này không. Biết bao giờ cơn bão tan, còn sức để tỉnh táo không buông tay khỏi can rơi xuống đáy biển. Ông ơi! Sao ông cháu mình lại ra nông nổi này hả ông?... Có phải tại cháu. Ông chiều cháu mà đi biển không? ông sao Thần nông vẫn kia, con vịt đang chổng mông xuống sông mò cá ... chiếc bơi chèo đang trôi dậu lại con thuyền... Con thuyền của ai kia đang dương buồm ra khơi ... Tất cả ký ức, tưởng tượng ủa tới nâng bổng tâm hồn thanh sạch của Lộng ... Biển gầm rú không hề thương tiếc một chúng sinh nào trong vòng quay cuồng nô của nó ... Những cột sóng đây kỳ quái. Có lúc xoay tít lên cao như sợi chảo không lồ bằng nước nâng lên đập xuống rồi thoáng chốc đập vỡ ra tan tành... Tâm hồn của Lộng cũng mơ màng tan ra cùng sóng biển ... không thể nào làm chủ được mình trước sự cuồng nô của bão tố.

*

Ông Cát bưng mở mí mắt cộm cộm không chịu theo ý của ông ... Con thèm ngủ từ đâu ập đến dai hoai không tài nào chống đỡ được. Hơi hướm của rượu không giúp ông bớt cơn thèm ngủ. Cha mẹ ơi! nếu được lẫn trên bãi cát quê nhà mà làm một giấc nhủ. Mặc cho mòng mòng nó cắn. Có đồ rục lên cũng mặc. Ông sẽ ra với biển dùng hai bàn tay cạy mã gãi cho bã hờn. Nước biển sẽ xóa hết mọi dấu vết bụi bặm, ghê lờ như một thứ thuốc hồi sinh. Ông sẽ lột cái vỏ nặng nề của nắng gió, của bao ngày mệt mỏi nơi trùng khơi. Công việc và sự đời cuốn hút ông, không một phút giây nghỉ ngơi. Ông lại nghe bao chuyện đàm tiếu của mấy bà đi chợ Chiều về. Họ bàn về chủ trương đi đánh bắt xa bờ. Họ bàn về những đứa làm giàu từ xa về. Bỏ tiền mua đất cát. Dựng nhà sàn, nhà đúc. Rủ bọn con gái ở tỉnh và nơi khác đến, mặc váy hay mặc quần không ai biết nữa. Dẫn khách đi uống, ăn nhậu tiệc tùng. Không biết ngày và đêm là cái gì. Có thật làng Cát nghèo nhà ông chỉ việc ngày ngày đếm tiền và uống rượu. Ông không là ông Cát nữa mà thành ông chủ sang trọng, có quyền thế

Ông thèm nghe cả những lời đàm tiếu về nhà ông. Họ nói cái gì cũng được. Thậm chí họ có thể nói xấu ông nữa càng hay. Cái chứng nghiện rượu. Đi biển là thế nào cũng mang theo rượu. Ông đã kể cho họ nghe, cho thằng Lộng mười hai mười ba tuổi, đi đánh cá cùng ông cụ. Bố của Cát ấy mà. Cụ uống say. Cụ thèm ngủ lẫn xuống tận đáy biển. Chính tay Cát này chứ ai, đã lặn xuống đáy biển đưa cha mình lên. Đưa lên mặt nước cụ vẫn còn ngáy như sấm không hề biết chuyện gì xảy ra. Cụ còn quát tướng lên:

- Thằng Cát ... Mày để hủ rượu của cha đâu rồi?

- Thế cháu bảo, cụ sống được mới lạ chứ!

Nó còn trợn mắt ngáy ra không tin, ông nói không kịp suy nghĩ:

- Cốt là trái tim không được ngừng đập. Con có hiểu không?

Bây giờ ông thèm ngủ quá lắm rồi. Nếu ông mà ngủ, thì thằng Lộng xoay sở ra làm sao đây? Nó mà ngủ nữa thì số phận ông cháu coi như rồi đời. Nó đã mò côi rồi, lại không được sống cuộc đời của người trai tráng kiện đem hết sức mà phục vụ đất nước. Ông làm sao thế, khóc hả. Không ích gì đâu ... Nghĩ mãi, nghĩ mãi hai mí mắt ông thấy nặng nặng không tài nào mở ra xem trời tối hay sáng. Hai tai ông không hề nghe được gì cả. Sóng hả, cứ ê hề ... ầm ... ầm... dội ... dội ... bất tận ... Lẽ nào ông cháu ông không còn lối thoát? Cái thằng Lộng thế mà nghĩa hiệp, dám nhảy bổ vào cứu con Tuyết thoát khỏi nanh vuốt của bọn buôn người. Nó bảo sao, bố mẹ con Tuyết nợ nần nó hả. Bậy quá. Thằng Bình gửi tiền về cứ im đi, lại đem con người ta bán đổi bằng giá trị ma túy. Ôi cái đời! Không hiểu được cái chất độc đó từ đâu đưa tới. Nó đầu độc con người ta đến bao giờ. Chính phủ chả lẽ chịu bó tay ư? Còn bọn trẻ ăn xin và đánh giầy kia nữa ... Ai nuôi chúng, ai cho chúng học hành. Ông có chữ nghĩa gì đâu mà giúp đỡ bọn nó ...

Ông buồn lắm. Hai mí mắt nặng nề Ông muốn ngủ, quên đi, quên đi mọi kỷ niệm buồn đau và trách nhiệm của kiếp người ...

Thằng Lộng thấy ông nhắm nghiền mắt, hoảng quá. Nó đập đập vào người ông.

- Ông ơi! Không được ngủ đâu ông ạ!

- À ông - có - ngủ -đâu?

- Ông mà ngủ thì cháu biết xoay sở ra làm sao? – Lộng cuống lên. Nó muốn gào to lên, gào thật to lên cho loài người biết mà cứu ông cháu thoát nạn

- Cháo bảo sao? - Ông Cát bừng bừng mở mắt, thẳng thốt trong giọng nói.

- Ông đừng ngủ! – Lộng khẩn khoản van xin ông.

- Ủ! ông sẽ không ngủ - Ông Cát bật cười vì ý nghĩ chột loé ra trong óc. Bây giờ thì cháu không nghe ông ... Ngẫm nghĩ một hồi. Xem việc mình làm có mạo hiểm hay không?

- Ông tính sao? Lộng hỏi dồn

- Cháo kéo neo lên cho ông

- Tại sao kéo neo?

- Gió thế này, sóng thế này, sớm muộn ông ấy cũng ném thuyền đi đâu mà chả được.

- Để làm gì hả ông?

- Cháu cứ làm đi .. Bện lấy một vòng tròn vừa ông và cháu chui vào!

- Không được ... Hoá ra cả hai ông cháu chìm ngấm à?

- Cháu nghe ông ... Ông nhớ rồi ... Cái lần ông xuống đáy biển đưa được cụ lên. Do cụ uống rượu nên mới đẩy được lên đó.

Có công việc, ông Cát tự dưng tỉnh hẳn ra. Ông bảo đằng nào cũng không thể giữ được con thuyền, cho nó đi đâu thì đi. Mình mà chết thuyền để cho ai, chi bằng để cho nó đi, để cho ai dùng thì dùng. Ông cháu mà tách nhau ra lấy ai mà đánh thức ông đây. Thôi thì liều ba bảy chẳng liều. Ông cồng cháu trên lưng ... Phải bện lấy sợi dây mà buộc chặt lấy. Nó đánh thức ông, ông làm cho nó bớt sợ đi ... Cầu trời cho ông cháu đừng ngủ cả mà chìm xuống đáy biển.

- Cháu không để cho ông cồng cháu đâu! – Thằngy Lộng phản đối gay gắt.

- Ai bảo cháu, là ông cồng cháu! - Ông Cát nói để cháu an lòng.

- Còn gì nữa mà ông chả cồng cháu?

- Một tay cháu cầm chắc chiếc can ... Tay kia đặt vào tim ông ... Nếu tim ông không đập nữa ... Cháu chui ra khỏi vòng bện mà thả ông xuống ... Nói đến đó ông Cát thấy ướt nôi mắt ... Ông thương cho mình ... Ông thương cho thằng Khơi, cho đứa cháu cô cút của mình ...

Hai ông cháu thoát ra khỏi con thuyền, lòng đầy lưu luyến. Tích góp biết bao ngày, chỉ trong phút chốc tay trắng lại hoàn tay trắng. Thằng Lộng một tay cầm chiếc can. Tay kia quàng qua vai ông, đặt vào trái tim ông ... Nó cảm được tiếng đập trong đó ... Sóng biển gầm gào, tấn công với bầu trời đang phần nộ ... Con thuyền mồ côi lao như một mũi tên.

Trời vẫn ập mưa xuống làng Cát. Phía biển đông bắt đầu ung ứng lên màu da thị. Mây đùn lên. Lúc thì hàng cột cao ngất từ rốn biển lên tận đỉnh trời. Lúc ném tung ra thành màu trong ung ứng ... Mưa từng cơn từng cơn ... Người ta toả ra biển tìm người thân. Lác đác xác con thuyền cô cút, cột buồm gãy được sóng vớt trên bờ cát. Thấp thoáng xác người bị nạn được con sóng đẩy vào bờ. Da mặt và hốc mắt đầy dị dạng ... Tiếng khóc than nổi lên trên bờ cát ... Biển vẫn hùng tráng dội vào ì ầm ì ầm không ngớt. Đó là điệu nhạc muôn đời đầy bí hiểm, đầy sức mạnh và sự căm dỗ.

Những con tàu cứu hộ chạy ra khơi tìm kiếm ... Bình, mẹ Lộng và Tuyết chạy theo mép nước nhìn mặt từng người vừa từ biển ném lên bờ ... Chăm chú nhìn xem có phải là ông Cát hay thằng Lộng. Trong ánh mắt chứa đầy lo lắng và thất vọng. Thật ra khó thoát khỏi cơn bão trở về đất liền. Bọn thằng Mốc từ phía thành phố cũng rủ nhau xuống biển. Chúng xúm lại hỏi Tuyết:

- Đã tìm thấy ông cháu thằng Lộng chưa?

Tuyết lắc đầu ... Nước mắt túa chảy tràn ra hai gò má.

Bình dìu mẹ Lộng, không biết nói gì để động viên. Nói gì lúc này.

Xa xa, biển màu khói, nổi lên những con thuyền cô cút, dập dềnh ... Nhà Lộng đặt bát hương ông Cát, thằng Lộng ở nơi tận xa xôi biết mà hiện về.

Cũng không ai ngờ được, hai ông cháu lại được biển xô vào mép nước. Họ nằm phơi mặt trên lưới cát. Có hai chiếc thùng cột lấy kéo theo kiểu đầy mạo hiểm. Thằng Lộng tay vẫn cầm chiếc can. Cầm chặt tới mức người ta phải kiêng cả chiếc can vào bệnh viện.

Ông Cát không hề ăn uống, chiếc bánh chưng vẫn còn để nguyên trong túi áo. Người ta không tin là ông còn sống. Tóc hôm đi biển còn xanh, nay bạc trắng Tuyết ở trong phòng cấp cứu ra, bọn thằng Mốc, thằng Phi và con Bần hỏi:

- Có cứu được không?

Tuyết, gật đầu ...

Không ai tin được. Không ai tin được sự việc vừa xảy ra. Nhưng cuộc sống biết bao điều phi lý và biết bao phép nhiệm màu. Biển hung dữ và bạo liệt. Biển cũng thật hoành tráng và thật đáng yêu.

Con thuyền mồ côi của bọn Lộng và Tuyết được sửa sang lại. Và như ngàn đời lại ra khơi. Mặc dù bão tố đang hoành hành đâu đó dưới đáy đại dương mệnh mông.

Trại sáng tác Hội nhà văn Việt Nam

Đại Lai 4/5/2002